

CODUL DE PROCEDURA CIVILĂ din 1865 (*republicat*)

EMITENT • PARLAMENTUL

Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 45 din 24 februarie 1948

Data intrării în vigoare 24-02-1948

Abrogat de Articolul 83, Titlul V din LEGE nr. 76 din 24 mai 2012 la data 15-02-2013

Codul de procedură civilă a fost decretat la 9 septembrie 1865, promulgat la 11 septembrie 1865 și pus în aplicare la 1 decembrie 1865.

Cartea I

Competința organelor judecătorești

Titlul I

Competința după materie

Articolul 1

Judecătoriile sînt competente sa hotărască asupra tuturor cererilor pe care legea nu le da în căderea altor instanțe judecătorești.

Articolul 2

Tribunalele sînt competente sa hotărască în prima instanța, asupra cererilor:

1. în materie comercială;
 2. în materie de interdicțiune și consiliu judiciar;
 3. în materie de convențiuni matrimoniale;
 4. cu privire la transcrierea actelor de strămutare și urmărire a nemișcătoarelor și cu privire la inscripția privilegiilor, ipotecilor și amanetelor,
- Ele judeca apelurile făcute împotriva cărților de judecată, precum și recursurile împotriva aceluiași cărți, în cazurile cînd au fost date, potrivit legii, fără drept de apel.

Tribunalele judeca, de asemeni, și în materiile pe care legea le mai da în căderea lor.

Articolul 3

Curțile judeca:

1. apelurile făcute împotriva sentințelor date de tribunale în prima instanța;
2. recursurile făcute împotriva sentințelor date de tribunale ca instanțe de apel sau în prima instanța, fără drept de apel, precum și recursurile împotriva hotărîrilor date de jurisdicțiunile înființate prin legi speciale, dacă acestora sau legea de față nu prevăd alte instanțe de recurs.

Curțile judeca, de asemeni, și în materiile pe care legea le mai da în căderea lor.

Articolul 4

Curtea de Casație judeca:

1. recursurile făcute împotriva deciziunilor desavarsite date de Curți;
2. recursurile împotriva hotărîrilor nedesavarsite și actelor judecătorești de orice fel, dacă ele nu ar putea fi atacate pe nicio alta cale ordinară și cursul judecății s'ar găsi întrerupt;
3. în materiile pe care legea le da în căderea Curții de Casație.

Titlul II

Competința teritorială

Articolul 5

Cererea se face la instanța domiciliului paritului.

Dacă paritul are domiciliul în străinătate sau nu are domiciliu cunoscut, cererea se face la instanța reședinței sale din țara iar dacă nu are nici reședința cunoscută, la instanța domiciliului sau reședinței reclamantului.

Articolul 6

Cînd paritul în afară de domiciliul sau, are în chip statornic o îndeletnicire profesională ori una sau mai multe așezări agricole, comerciale sau industriale, cererea se poate face și la instanța locului aceluia așezări sau îndeletniciri, pentru obligațiunile patrimoniale și care sînt născute sau care urmează să se execute în acel loc.

Articolul 7

Cererea împotriva unei persoane juridice de drept privat se face la instanța sediului ei principal.

Cererea se poate face și la instanța locului unde ia are reprezentanța, pentru obligațiunile ce urmează a fi executate în acel loc sau care izvorăsc din acte încheiate prin reprezentant sau din fapte săvârșite de acesta.

Cererea împotriva unei asociațiuni sau societăți fără personalitate juridică, se face la instanța domiciliului persoanei căreia, potrivit înțelegerii dintre asociați, i s'a încredințat președinția sau direcția asociațiunii ori societății, iar, în lipsa unei asemenea persoane, la instanța domiciliului oricăruia dintre asociați. În acest din urmă caz, reclamantul va putea cere instanței numirea unui curator, care să reprezinte interesele asociațiilor.

Articolul 8

Cererile îndreptate împotriva Statului, Direcțiunilor Generale, Regiilor Publice, Caselor Autonome și Administrațiilor Comerciale, se pot face la instanțele din capitala țării sau la cele din capitala județului unde își are domiciliul reclamantul.

Cînd mai multe judecătoria din circumscripția aceluiași tribunal sînt deopotrivă competente, cererile în care figurează Statul sau vreuna din persoanele arătate mai sus, se fac numai la judecătoria urbană sau, în lipsa, la cea mixtă din capitala județului, iar cînd sînt mai multe judecătoria urbane competente, la judecătoria I-a urbană, iar, în capitala țării, la judecătoria IV-a urbană.

Articolul 9

Cererea îndreptată împotriva mai multor pariti poate fi făcută la instanța competența pentru oricare dintre ei; în cazul cînd printre pariti sînt și obligați accesorii, cererea se va face la instanța competența pentru ori care dintre debitorii principali.

Articolul 10

În afară de instanța domiciliului paritului, mai sînt competente următoarele instanțe:

1. în cererile privitoare la executarea, anularea, rezoluțiunea sau rezilierea unui contract, instanța locului prevăzut în contract pentru executarea, fie chiar în parte, a obligațiunii;
2. în cererile ce izvorăsc dintr'un raport de locațiune a unui nemișcător, în acțiunile în justificare sau în prestațiune tabulară, instanța locului unde se afla nemișcătorul;
3. în cererile ce izvorăsc dintr'o cambie, cec sau bilet la ordin, instanța locului de plată;
4. în cererile privitoare la obligațiuni comerciale, instanța locului unde obligațiunea a luat naștere sau aceea a locului plății;
5. în cererile izvorînd dintr'un contract de transport, instanța locului de plecare sau de sosire;
6. în cererile împotriva unei femei căsătorite, care are reședința obișnuită deosebită de aceea a soțului, instanța reședinței femeii;
7. în cererile făcute de ascendenți sau descendenți pentru pensie alimentară, instanța domiciliului reclamantului;
8. în cererile ce izvorăsc dintr'un fapt ilicit, instanța în circumscripția, căreia s'a săvârșit acel fapt.

Articolul 11

În materie de asigurare, cererea privitoare la despăgubiri, se va putea face și la instanța în circumscripția căreia se afla:

1. domiciliul asiguratului;
2. bunurile asigurate;
3. locul unde s'a produs accidentul.

Alegerea competenței prin convențiune este nulă, dacă a fost făcută înainte de nașterea dreptului la despăgubire. Dispozițiunile de mai sus nu se aplică în materie de asigurări maritime și fluviale.

Articolul 12

Reclamantul are alegerea între mai multe instanțe deopotrivă competente.

Articolul 13

Cererile privitoare la bunuri nemișcătoare se fac numai la instanța în circumscripția căreia se afla nemișcătoarele. Cînd nemișcătorul este situat în circumscripțiile mai multor instanțe, cererea se va face la instanța domiciliului sau reședinței paritului, dacă acestea se afla în vreuna din aceste circumscripțiuni, iar în caz contrariu, la oricare din instanțele în circumscripțiile cărora se afla nemișcătorul.

Articolul 14

În materie de moștenire, sînt de competența instanței celui din urma domiciliu al mortului:

1. cererile privitoare la validitatea sau executarea dispozițiunilor testamentare;
2. cererile privitoare la moștenire, precum și cele privitoare la pretensiunile pe care moștenitorii le-ar avea unul împotriva altuia;
3. cererile legatarilor sau ale creditorilor mortului împotriva vreunuia din moștenitori sau împotriva executorului testamentar.

Articolul 15

Cererile în materie de societate, pînă la sfîrșitul lichidării în fapt, sînt de competența instanței locului unde societatea își are sediul principal.

Articolul 16

Cererile în materie de faliment sînt de competența instanței în circumscripția căreia comerciantul își are principala așezare comercială.

Titlul III

Dispozițiuni speciale

Articolul 17

Cererile accesorii și incidentale sînt în căderea instanței competente să judece cererea principală.

Articolul 18

În cererile pentru constatarea existenței sau neexistenței vreunui drept competența instanței se determină după regulile prevăzute pentru cererile avînd de obiect executarea prestațiunii.

Articolul 19

Părțile pot conveni, prin înscris sau prin declarație verbală în fața instanței, ca orice pricină comercială, în afară de faliment, să fie judecată la judecătorie.

Se poate conveni, de asemenea, ca pricinile privitoare la bunuri să fie judecate de alte instanțe decât acelea care, potrivit legii, au competența teritorială, afară de cazurile prevăzute de art. 13, 14, 15 și 16.

Titlul IV

Conflictele de competență

Articolul 20

Există conflict de competență:

1. cînd două sau mai multe instanțe se declară deopotrivă competente să judece aceeași pricină;
2. cînd două sau mai multe instanțe, prin hotărîri irevocabile, s'au declarat incompetente de a judeca aceeași pricină.

Articolul 21

Instanța, înaintea căreia s'a ivit conflictul de competență, va suspenda din oficiu orice altă procedură și va înainta dosarul instanței în drept să hotărască asupra conflictului.

Articolul 22

Conflictul ivit între două judecătoria din circumscripția aceluiași tribunal, se judecă de acel tribunal.

Dacă cele două judecătoria nu țin de același tribunal, sau dacă conflictul s'a născut între o judecătorie și un tribunal, sau între două tribunale, competența este Curtea respectivă.

Dacă cele două instanțe în conflict nu se găsesc în circumscripția aceleiași Curți, precum și conflictul între două Curți, se judecă de Curtea de Casație.

Instanța competentă să judece conflictul v'a hotărî, în camera de chibzuire, fără citarea părților, cu drept de recurs în termen de 5 zile dela pronunțare.

Articolul 23

Cînd din pricina unor împrejurări excepționale, instanța competentă este împiedicată un timp mai îndelungat să funcționeze, Curtea de Casație, la cererea părții interesate, va desemna o altă instanță de același grad care să judece pricina.

Titlul V

Incompatibilitatea, abținerea și recuzarea judecătorilor

Articolul 24

Judecătorul, care a pronunțat o hotărîre într-o pricină, nu poate lua parte la judecata aceleiași pricini în apel sau în recurs și nici, în caz de rejudecare după casare.

De asemenea nu poate lua parte la judecata cel care a fost martor, expert sau arbitru în aceeași pricină.

Articolul 25

Judecătorul, care știe ca există un motiv de recuzare în privința sa, este dator să înștiințeze pe șeful lui și să se abțină dela judecarea pricinei.

Articolul 26

Abținerea se propune de judecător și se judecă potrivit normelor prevăzute de art. 30, 31 și 32.

Articolul 27

Judecătorul poate fi recuzat:

1. cînd, el, soțul sau, ascendenții ori descendenții lor, au vreun interes în judecarea pricinei sau cînd este soț, ruda sau afin, pînă la al patrulea grad inclusiv, cu vreuna din părți;
2. cînd se afla în vreunul din cazurile prevăzute de art. 100 din legea de organizare judecătorească;
3. cînd soțul în viața și nedespărțit este ruda sau afin a uneia din părți pînă la al patrulea grad inclusiv, sau dacă, fiind încetat din viața ori despartit, au rămas copii;
4. dacă el, soțul sau rudele lor pînă la al patrulea grad inclusiv, au o pricina asemănătoare cu aceea care se judeca sau dacă au o judecata la instanța unde una din părți este judecător;
5. dacă între aceleași persoane și una, din părți a fost o judecata penală în timp de 5 ani înaintea recuzării;
6. dacă este tutor, curator sau consiliu judiciar al uneia din părți;
7. dacă și-a spus părerea cu privire la pricina ce se judeca;
8. dacă a primit dela una din părți daruri sau fagadueli de daruri ori altfel de îndatoriri;
9. dacă este vrăjmășie între el, soțul sau una din rudele sale pînă la al patrulea grad inclusiv și una din părți, sotii sau rudele acestora pînă la gradul al treilea inclusiv.

Articolul 28

Nu se pot recuza judecătorii, rude sau afini ai acelor care stau în judecata ca tutor, curator, consiliu judiciar sau director al unei instituțiuni publice sau societăți comerciale, cînd aceștia nu au un interes personal în judecarea pricinei.

Articolul 29

Propunerea de recuzare se va face verbal sau în scris pentru fiecare judecător în parte și înainte de începerea oricărei debateri.

Cînd motivele de recuzare s'au ivit după începerea debaterilor, partea va trebui să propună recuzarea de îndată ce acestea îi sînt cunoscute.

Judecătorul împotriva căruia e propusă recuzarea poate declara că se abține.

Articolul 30

Recuzarea judecatorului se hotărăște de instanța respectiva, în alcătuirea căreia nu poate să între cel recuzat.

În cazul cînd din pricina recuzării nu se poate alcătui completul de judecată, precum și în cazul cînd recuzarea privește pe toți judecătorii unei instanțe, aceasta se judeca de instanța la care se îndreaptă calea de atac respectiva.

Recuzarea tuturor membrilor unei secțiuni a Curții de Casație se judeca de cealaltă secțiune a Curții.

Articolul 31

Instanța decide asupra recuzării, în camera de chibzuire, fără prezenta părților și ascultând pe judecătorul recuzat numai dacă găsește de cuviință.

Nu se admite interogatorul sau jurământul ca mijloc de dovada a motivelor de recuzare.

În cursul judecării cererii de recuzare nu se va face niciun act de procedura.

Articolul 32

Încheierea asupra recuzării se citește în ședința publică.

Dacă recuzarea s'a primit, judecătorul se retrage și nu poate să stea fața la chibzuirea asupra pricinei.

Încheierea prin care s'a hotărît recuzarea va arata în ce măsura actele îndeplinite de judecătorul recuzat urmează să fie păstrate.

Articolul 33

Instanța superioară investită cu judecarea cererii de recuzare în cazurile prevăzute de art. 30, alin. II va dispune trimiterea pricinei la o instanța de același grad, în cazul cînd găsește că cererea de recuzare este întemeiată.

Dacă cererea este respinsă, pricina se înapoiază spre judecare instanței inferioare.

Articolul 34

Încheierea prin care s'a încuviințat sau respins abținerea, ca și cea prin care s'a încuviințat recuzarea, nu este supusă la nicio cale de atac.

Încheierea prin care s'a respins recuzarea se poate ataca numai odată cu fondul.

Cînd instanța superioară de fond constată că recuzarea a fost pe nedrept respinsă, reface toate actele și dovezile administrate la prima instanța.

Articolul 35

Cînd cererea de recuzare a fost făcută cu rea credință, instanța va condamna pe cel care a făcut-o la o amendă dela 5.000 la 20.000 lei și la despăgubirea părții vătămate.

Articolul 36

Dispozițiunile prezentului titlu, în afară de art. 24 și 27 pct. 7, se aplică și membrilor Ministerului Public, magistraților asistenți și grefierilor.

Titlul VI

Strămutarea pricinilor

Articolul 37

Cînd una din părți are doua rude sau afini pînă la gradul al patrulea inclusiv printre magistrații sau asesorii populari ai instanței, cealaltă parte poate cere strămutarea pricinei la o alta instanță de același grad.

Strămutarea pricinei se mai poate cere pentru motive de banuiala legitima sau de siguranță publică. Banuiala se socotește legitima de cîte ori se poate presupune ca nepărtinirea judecătorilor ar putea fi știrbită datorită împrejurărilor pricinei, calității părților ori vrăjmășiilor locale.

Articolul 38

Strămutarea pentru motiv de rudenie sau afinitate trebuie cerută mai înainte de începerea oricărei debateri; cea întemeiată pe banuiala legitima sau siguranța publică se poate cere în orice stare a pricinei.

Strămutarea pentru siguranța publică se poate cere numai de Ministerul Public de pe lîngă Curtea de Casație.

Articolul 39

Cererea de strămutare întemeiată pe motive de rudenie sau de afinitate se depune la instanța imediat superioară.

Cererea de strămutare întemeiată pe motive de banuiala legitima sau de siguranță publică se depune la Curtea de Casație.

Articolul 40

Cererea de strămutare se judeca în camera de chibzuire.

Președintele instanței va putea cere dosarul pricinei și sa ordone, fără citarea părților, suspendarea judecării pricinei, comunicînd de urgenta această măsură instanței respective.

În caz de admitere, pricina se trimite spre judecata unei alte instanțe de același grad.

Hotărîrea asupra strămutării se da fără motivare și nu este supusă, niciunei cai de atac. Ea va arata în ce măsura actele îndeplinite de instanța înainte de strămutare urmează să fie păstrate.

Dispozițiunile art. 35 se aplică prin asemănare.

Cartea II

Procedura contencioasă

Titlul I

Părțile

Capitolul 1

Folosință și exercițiul drepturilor procedurale

Articolul 41

Orice persoană care are folosință drepturilor civile poate să fie parte în judecata.

Asociațiunile sau societățile, care nu au personalitate juridică, pot sta în judecata ca parite, dacă au organe proprii de conducere.

Articolul 42

Persoanele care nu au exercițiul drepturilor lor nu pot sta în judecata decât dacă sînt reprezentate, asistate ori autorizate în chipul arătat în legile sau statutele care randuesc capacitatea sau organizarea lor.

Articolul 43

Lipsa capacității de exercițiu a drepturilor procedurale poate fi invocată în orice stare a pricinei.

Actele de procedura îndeplinite de cel ce nu are exercițiul drepturilor procedurale sînt anulabile. Reprezentantul incapabilului, curatorul sau consiliul judiciar va putea, însă, ratifica toate sau parte din aceste acte.

Articolul 44

Dacă incapabilul nu are reprezentant legal și exista urgenta, la cererea părții interesate, instanța va putea numi un curator special, care să-l reprezintă pînă la numirea reprezentantului legal; ea va putea numi, de asemeni, un curator special în caz de conflict de interese între reprezentant și reprezentat sau cînd o persoană juridică, chemată sa stea în judecata, nu are reprezentant.

Numirea acestor curatori se va face de instanța competența sa hotărască asupra cererii de chemare în judecata.

Articolul 45

Ministerul Public pune concluziuni, oridecateori printre părți sînt minori, sau majori puși sub tutela, curatela sau consiliu judiciar. În aceste cazuri, el va putea fi înlocuit printr'un magistrat sau printr'un avocat definitiv, după chemarea ce-i va face președintele.

În cazurile cînd se administrează dovezi printr'un magistrat delegat, prezenta Ministerului Public nu este de trebuință.

Articolul 46

La Curtea de Casație, Ministerul Public pune concluzii și în pricinerile ce se judecă în secțiuni unite, în complet de divergență și în recursurile în anulare.

Capitolul 2

Persoanele care sînt împreună reclamante sau parite

Articolul 47

Mai multe persoane pot fi împreună reclamante sau parite dacă obiectul pricinei este un drept sau o obligațiune comună ori dacă drepturile sau obligațiunile lor au aceeași cauză.

Articolul 48

Actele de procedură, apărările și concluziunile unuia dintre reclamanți sau pariti nu pot folosi nici păgubi celorlalți.

Cu toate acestea, dacă prin natura raportului juridic sau în temeiul unei dispozițiuni a legii, efectele hotărîrii se întind asupra tuturor reclamanților sau paritilor, actele de procedură îndeplinite numai de unii din ei sau termenele încuviințate numai unora din ei pentru îndeplinirea actelor de procedură folosesc și celorlalți. Cînd actele de procedură ale unora sînt potrivnice celor făcute de ceilalți, se va ține seama de actele cele mai favorabile. Reclamanții sau pariti, care nu s'au înfățișat sau nu au îndeplinit un act de procedură în termen, vor continua totuși să fie citați.

Capitolul 3

Alte persoane care pot lua parte la judecata

Secțiunea I

Intervenția

Articolul 49

Oricine are interes poate interveni într-o pricină ce se urmează între alte persoane.

Intervenția este în interes propriu cînd cel care intervine invocă un drept al său.

Ea este în interesul uneia din părți cînd sprijină numai apărarea acesteia.

Articolul 50

Cererea de intervenție în interes propriu va fi făcută în forma prevăzută pentru cererea de chemare în judecată.

Ea se poate face numai în fața primei instanțe și înainte de închiderea debaterilor.

Cu învoirea părților, intervenția în interes propriu se poate face și în instanța de apel.

Articolul 51

Cererea de intervenție în interesul uneia din părți se poate face chiar înaintea instanței de recurs.

Articolul 52

După ascultarea părților și a celui care intervine, instanța va hotărî asupra încuviințării în principiu a intervenției.

Încheierea nu se poate ataca decât odată cu fondul.

După încuviințarea în principiu, instanța va dispune comunicarea intervenției și, în cazurile în care întîmpinarea este obligatorie, va soroci termenul în care aceasta va trebui depusă.

Articolul 53

Cel care intervine va lua procedură în starea în care se afla în momentul admiterii intervenției; actele de procedură următoare se vor îndeplini și față de cel care intervine.

Articolul 54

În intervenția făcută în interesul uneia din părți, cel care intervine poate face orice act de procedură care nu este potrivit interesului părții în folosul căreia intervine.

Articolul 55

Intervenția se judecă, odată cu cererea principală.

Cînd însă judecarea cererii ar fi întîrziată prin intervenția în interes propriu, instanța poate hotărî despărțirea ei spre a fi judecată deosebit.

Articolul 56

Apelul sau recursul făcut de cel care intervine în interesul uneia din părți se socotește neavenit dacă partea pentru care a intervenit nu a făcut ea însăși apel sau recurs.

Secțiunea II

Chemarea în judecata a altor persoane

Articolul 57

Oricare din părți poate să cheme în judecata o altă persoană, care ar putea să pretindă aceleași drepturi ca și reclamantul.

Cererea făcută de parit se depune odată cu întâmpinarea. Când întâmpinarea nu este obligatorie, cererea se va depune cel mai târziu la prima zi de înfățișare.

Cererea făcută de reclamant se depune cel mai târziu pînă la închiderea debaterilor înaintea primei instanțe.

Cererea va fi motivată și se va comunica atît celui chemat, cat și părții potrivnice. La exemplarul cererii destinat celui chemat se vor alătura copii de pe cererea de chemare în judecata, întâmpinare și de pe înscrisurile dela dosar.

Articolul 58

Cel chemat în judecata dobîndește calitatea de intervenient în interes propriu, iar dacă nu se înfățișează, hotărîrea îi va fi opozabilă.

Articolul 59

În cazul prevăzut de art. 58, cînd paritul, chemat în judecata pentru o datorie bănească, recunoaște datoria și declara ca voește să o execute față de cel care își va stabili judecătorește dreptul, el va fi scos din judecata dacă depune suma datorată.

În acest caz, judecata va urma numai între partea reclamanta și cel chemat în judecata.

Secțiunea III

Chemarea în garanție

Articolul 60

Partea poate să cheme în garanție o altă persoană împotriva căreia ar putea să se îndrepte, în cazul cînd ar cădea în pretențiuni cu o cerere în garanție sau în despăgubire.

În aceleași condițiuni, cel chemat în garanție poate la rîndul sau să cheme în garanție o altă persoană.

Articolul 61

Cererea va fi făcută în condițiunile de forma pentru cererea de chemare în judecata. Cererea făcută de parit se va depune odată cu întâmpinarea; cînd întâmpinarea nu este obligatorie, cererea se va depune cel mai târziu la prima zi de înfățișare.

Cererea de chemare în garanție făcută de reclamant se poate depune, pînă la închiderea debaterilor, înaintea primei instanțe.

Articolul 62

Instanța va dispune ca cererea să fie comunicată celui chemat în garanție și, dacă întâmpinarea este, obligatorie, va soroci termenul în care aceasta urmează să fie depusă de cel chemat în garanție.

Articolul 63

Cererea de chemare în garanție se judecă odată cu cererea principală.

Cînd judecarea cererii principale ar fi intarziata prin chemarea în garanție, instanța poate dispune despărțirea ei spre a fi judecate deosebit.

Secțiunea IV

Arătarea titularului dreptului

Articolul 64

Paritul, care deține un lucru pentru altul sau care exercită în numele altuia un drept asupra unui lucru, va putea arata pe acela în numele căruia deține lucrul sau exercita dreptul, dacă a fost chemat în judecata de o persoană care pretinde un drept real asupra lucrului.

Articolul 65

Cererea privitoare la arătarea titularului dreptului va fi motivată și se va depune odată cu întâmpinarea, iar, dacă aceasta nu este obligatorie, cel mai târziu la prima zi de înfățișare.

Cererea va fi comunicată celui arătat ca titular, împreună cu citația, copiile de pe cerere și înscrisurile dela dosar.

Articolul 66

Dacă cel arătat ca titular recunoaște susținerile paritului și reclamantul consimte, el va lua locul paritului, care va fi scos din judecata. Cînd cel chemat nu se înfățișează sau tagaduește arătările paritului, se vor aplica dispozițiunile art. 58.

Capitolul 4

Reprezentarea părților în judecata

Articolul 67

Părțile pot să exercite drepturile procedurale personal sau prin mandatar. Mandatarul cu procura generală poate să reprezinte în judecata pe mandant, numai dacă acest drept i-a fost dat anume.

Dacă cel care a dat procura generală nu are domiciliu și nici reședința în țară, sau dacă procura este data unui prepus, dreptul de reprezentare în judecata se presupune dat.

Articolul 68

Procura pentru exercițiul dreptului de chemare în judecata sau de reprezentare în judecata trebuie făcută prin înscris sub semnatura legalizată; în cazul când procura este data unui avocat, semnatura va fi certificată potrivit legii avocaților.

Dreptul de reprezentare mai poate fi dat și prin declarație verbală, făcută în instanța și trecută în încheierea de ședință.

Mandatul este presupus dat pentru toate actele judecătorești, chiar dacă nu cuprinde nicio arătare în aceasta privință; el poate fi însă restrâns numai la anumite acte sau pentru anumită instanță.

Dacă mandatul este dat unei alte persoane decât unui avocat, mandatarul nu poate pune concluzii decât prin avocat.

Asistarea de către avocat nu este cerută doctorilor sau licențiaților în drept când ei sînt mandatați în pricinile soțului sau rudelor pînă la al patrulea grad inclusiv.

De asemeni asistarea de către avocat nu este cerută la judecătoria, când partea este reprezentată prin soț sau ruda pînă la al patrulea grad inclusiv.

Articolul 69

Recunoașterile privitoare la drepturile în judecata, renunțările cum și propunerile de tranzacție nu se pot face decât în temeiul unei procuri speciale.

Avocatul care a asistat pe o parte la judecarea pricinii, chiar fără mandat, poate face orice acte pentru păstrarea drepturilor supuse unui termen și care s'ar pierde prin neexercitarea lor la timp. El poate să exercite de asemeni orice cale de atac împotriva hotărîrii date; în acest caz însă, toate actele de procedura se vor îndeplini numai față de partea însăși.

Articolul 70

Cînd dreptul de reprezentare izvorăște din lege sau dintr'o dispozițiune judecătorească, asistarea reprezentantului de către un avocat nu este obligatorie.

Articolul 71

Mandatul nu încetează prin moartea celui care l-a dat și nici dacă acesta a devenit incapabil. Mandatul dăinuiește pînă la retragerea lui de către moștenitori sau de către reprezentantul legal al incapabilului.

Articolul 72

Renunțarea sau retragerea mandatului nu poate fi opusă celeilalte părți decât dela comunicare, afară numai dacă a fost făcută în ședința în prezenta părții.

Mandatarul care renunța la împuternicire este ținut să înștiințeze atît pe cel care i-a dat mandatul cît și instanța, cu cel puțin 15 zile înainte de termenul de înfățișare sau de împlinirea termenelor căilor de atac.

Articolul 73

Obștile de moșneni ori răzeși și composesoratele vor fi reprezentate prin unul sau 3 mandatați aleși sau numiți din oficiu, afară dacă legile speciale nu dispun altfel.

Cînd toți membrii unei asemenea colectivități se învoiesc, ei numesc mandatații prin înscris autenticat la judecătoria în circumscripția căreia se afla comuna în care domiciliază majoritatea devălmașilor.

În lipsa unei asemenea învoieli cei interesați vor cere judecătoriei competente să procedadă la desemnarea mandatarilor.

În acest caz, judecătorul va vesti pe devălmași prin notarul comunei, să se adune, de preferință într'o zi de sărbătoare, la primăria comunei prevăzute la alineatul II, pentru a alege pe mandatați.

Vestirea, semnată de judecător, se va afișa prin îngrijirea notarului, la usa primăriei comunelor în cuprinsul cărora se afla nemișcătoarele devălmaș, cu cel puțin 15 zile înainte de ziua alegerii. În același termen, vestirea se va face și verbal în fiecare sat, prin bătăi cu toba, sunete de goarna, sau alte mijloace de publicitate obișnuite în localitate.

Îndeplinirea acestor formalități se va constata prin procese-verbale ce vor fi înaintate notarului comunei unde urmează să se adune devălmașii.

La ziua sorocită, judecătorul va face strigarea celor adunați, însemnând pe o listă pe cei prezenți și partea ce fiecare dintre ei are în bunurile devălmaș.

În cazurile cînd se contesta drepturile vreunui devălmaș, judecătorul va putea sa nu-l înscrie, dacă contestația i se va părea intemeiată; neînscrierea dreptului nu împiedica invocarea lui pe calea dreptului comun. În niciun caz judecătorul nu va amana alegerea din cauza contestațiilor.

Judecătorul va culege declarațiile verbale ce fiecare din cei înscriși în lista va face în privința acelor, pe care voiesc să-i aleagă ca mandatar. Alegerea mandatarilor se va face cu majoritatea voturilor celor prezenți, socotită atît asupra numărului celor de față, cat și asupra drepturilor devălmașe.

Dacă locuitorii nu vin sau dacă cele doua majorități arătate mai sus nu se pot întruni, judecătorul va numi din oficiu pe mandatar dintr-un membru al colectivității.

Cele săvîrșite înaintea judecătorului vor fi constatate printr-o încheiere, care va avea puterea unei procuri autentice.

Orice viciu de procedura săvîrșit cu prilejul alegerii sau numirii mandatarilor va trebui propus la prima zi de înfățișare, sub pedeapsa decăderii. În caz de anulare a mandatului, instanța va dispune refacerea procedurii pentru desemnarea altor mandatar.

Mandatul dat prin alegere sau din oficiu este obligator pentru mandatar, în tot cursul judecării. Pentru motive legitime, instanța va putea scuti pe mandatar de însărcinarea ce i s'a dat.

Mandatul poate fi revocat pentru incapacitate sau rea credință.

Mandatul pentru stingerea pricinii prin tranzacție va putea fi dat numai cu majoritate de două treimi, socotite atît asupra numărului celor de față, cat și asupra drepturilor devălmașe.

Dacă sînt mai mulți mandatar, ei hotărăsc cu majoritate.

În caz de încetarea împuternicirii unui mandatar, rînduilele prevăzute mai sus vor fi urmate pentru desemnarea înlocuitorului.

Capitolul 5

Asistența judiciară

Articolul 74

Cel care nu e în stare să facă față cheltuielilor unei judecări, fără a primejdui propria sa întreținere sau a familiei sale poate cere asistența judiciară.

Articolul 75

Asistența judiciară cuprinde:

1. scutirea vremelnică de impozite, taxe și timbru pentru toate actele de procedura;
2. apărarea și asistența gratuită printr'un avocat delegat de Colegiul Avocaților.

Asistența judiciară poate fi încuviințată oricînd în cursul judecării, în totul sau numai în parte.

Articolul 76

Cererea de asistență judiciară va fi făcută în scris instanței de judecată.

Articolul 77

Cererea trebuie să arate pricina la care se referă și starea materială a părții. Ea va fi însoțită de dovezi scrise, privitoare la veniturile și sarcinile acesteia.

Articolul 78

Instanța va cerceta cererea, putînd cere lămuriri și dovezi părților sau informații autorităților locale, apoi va dispune, fără desbateri, prin încheiere, în camera de chibzuire.

Partea potrivnică poate oricînd să înfățișeze instanței dovezi cu privire la starea adevărată a celui căruia i s'a încuviințat cererea; asistența nu se suspenda în cursul noilor cercetări.

Încheierea cu privire la cererea de asistență sau prin care s'a revenit asupra asistenței încuviințate nu este supusă niciunei cai de atac.

Articolul 79

Dacă instanța constata ca cererea de asistență a fost făcută cu rea credință, prin ascunderea adevărului, ea poate, revenind asupra asistenței încuviințate, să condamne partea la o amendă egală cu sumele de plată cărora a fost scutită.

Articolul 80

Dreptul la asistență se stinge prin moartea părții sau prin îmbunătățirea stării sale materiale.

Articolul 81

Cheltuielile de care partea a fost scutită prin încuviințarea asistenței judiciare vor fi puse în sarcina celeilalte părți, dacă aceasta a căzut în pretentiunile sale, și vor fi urmărite potrivit dispozițiilor codului de procedura fiscală. Dispozitivul hotărîrii se va comunica din oficiu organelor fiscale, prin îngrijirea grefierului.

Avocații numiți apărători din oficiu au dreptul să ceară instanței de judecată ca onorariul lor să fie pus în sarcina celeilalte părți, dacă aceasta a căzut în pretentiunile sale.

Titlul II

Dispozițiuni generale de procedura

Capitolul 1

Cererile

Articolul 82

Orice cerere îndreptată instanțelor judecătorești trebuie să fie făcută în scris și să cuprindă arătarea instanței, numele, domiciliul sau reședința părților și ale reprezentantului, curatorului sau consiliului judiciar, obiectul cererii și semnatura.

Cererile care sînt de competența judecătorilor rurale se pot face și verbal. În acest caz arătările părții vor fi trecute într'un proces verbal, semnat de judecător, grefier și parte și care va înlocui cererea scrisă. Dacă partea nu poate semna, se va face vorbire despre aceasta în procesul-verbal.

Cererile scrise ale persoanelor care nu pot semna, vor fi semnate prin punere de deget în fața președintelui instanței sau înlocuitorului sau, iar în comunele rurale și în fața notarului; cererea va fi mai întîi citită părții, făcându-se arătare despre aceasta pe cerere.

În cazurile prevăzute de alineatele 2 și 3, se va face arătare de chipul cum s'a stabilit identitatea părții.

Articolul 83

Cînd cererea este făcută prin mandatar, se va alătură procura în original sau în copie legalizată.

Mandatarul avocat certifica el însuși copia de pe procura sa.

Reprezentantul legal, curatorul, sau consiliul judiciar, va alătură copie legalizată de pe înscrisul doveditor al calității sale.

Reprezentanții persoanelor juridice de drept privat, vor arata Monitorul Oficial, în care este publicată împuternicirea lor.

Articolul 84

Cererea de chemare în judecată sau pentru exercitarea unei cai de atac, este valabilă făcută chiar dacă poartă o denumire greșită.

Capitolul 2

Citativile și comunicarea actelor de procedura

Articolul 85

Judecătorul nu poate hotărî asupra unei cereri decît după citarea sau înfățișarea părților, afară numai dacă legea nu dispune altfel.

Articolul 86

Comunicarea cererii și a tuturor actelor de procedura se va face din oficiu, prin posta sau prin Corpul Portareilor, iar în comunele rurale și prin notari.

Articolul 87

Vor fi citați:

1. Statul, județul, comuna și celelalte persoane juridice de drept public, în persoana capului autorității la Contenciosul sediului central al administrațiunii respective sau, în lipsa de contencios, la sediul administrațiunii;
2. persoanele juridice de drept privat, prin reprezentanții lor, la sediul principal al administrațiunii sau la cel al sucursalei din circumscripția instanței;
3. asociațiunile și societățile care nu au personalitate juridică, prin organele lor de conducere la sediul administrațiunii lor;
4. obștiile de moșneni sau de răzeși și compesoratele, prin mandatarii lor;
5. masa creditorilor falimentului prin judecătorul sindic;
6. incapabili, prin reprezentanții lor legali;

În caz de numire a unui curator special, citarea se va face prin acest curator;

7. membrii corpului diplomatic și consular român, din străinătate, cum și personalul ce depinde de el, prin Ministerul Afacerilor Străine;
8. cei care se afla în străinătate fără domiciliu, sau reședința cunoscută, prin Monitorul Oficial și prin mandatarul lor din țara, dacă au unul cunoscut.

Cei cu domiciliul sau reședința cunoscută în străinătate, se vor cita prin mandatarul lor din țara, dacă au unul cunoscut, iar lor li se va trimite o citație prin scrisoare recomandată în străinătate; recipisa de predarea scrisorii va ține loc de dovadă.

Dacă nu au mandatar cunoscut în țara, citația se va trimite prin scrisoare recomandată și se va publica în Monitorul Oficial.

9. cei cu domiciliul sau reședința necunoscută, potrivit art. 95.

Articolul 88

Citația va cuprinde:

1. numărul și data emiterii, precum și numărul dosarului;
2. arătarea anului, lunii, zilei și orei de înfățișare;
3. arătarea instanței și sediul ei;
4. numele, domiciliul și calitatea celui citat;
5. numele și domiciliul părții potrivnice și felul pricinii;
6. parafa șefului instanței și semnatura grefierului.

Arătările dela, punctele 2, 3, 4 și 6 sînt prevăzute sub sancțiunea nulității.

Articolul 89

Citația, sub pedeapsa nulității, va fi înmănată părții cu cel puțin 5 zile înaintea termenului de judecată. În pricinile urgente, termenul poate fi și mai scurt, după aprecierea instanței.

Înfățișarea părții în instanța, în persoana sau prin mandatar, acoperă orice vicii de procedura. Partea este însă în drept să ceară amânarea dacă nu i s'a înmănat citația în termen.

Articolul 90

Înmânarea citației și a tuturor actelor de procedura, se face la domiciliul sau reședința celui citat. Cînd acesta are o așezare agricolă, comercială, industrială sau profesională în altă parte, înmânarea se poate face și la locul acestor așezări.

Înmânarea se poate face oriunde, cînd cel citat primește citația.

Pentru cei care locuiesc în hoteluri, citația se da, în lipsa lor, administratorului hotelului sau, în lipsa acestuia, celui ce în mod obișnuit îl înlocuiește.

Pentru cei ce se găsesc sub arme, citația se înmânează la comandamentul superior cel mai apropiat.

Pentru cei care alcatuesc echipajul unui vas de comerț, înmânarea se face, în lipsa unui domiciliu cunoscut, la Căpitănia Portului unde se găsește înregistrat vasul.

Pentru deținuți, înmânarea se face la administrația închisorii.

Pentru bolnavii aflați în spitale, ospicii ori sanatorii, la Direcția Asezamatului.

Articolul 91

Înmânarea citațiilor și tuturor actelor de procedura, în cazurile prevăzute de art. 87 pct. 1, 2, 3, 5 și 7, precum și în cele prevăzute de art. 90 alineatele 4, 5, 6 și 7, sau atunci cînd actul urmează să fie înmănat unui avocat sau notar public se poate face funcționarului sau persoanei însărcinate cu primirea corespondenței, care va semna dovada.

Articolul 92

Înmânarea actului de procedura se va face persoanei în drept să-l primească, care va semna dovada de primire, certificată de agentul însărcinat cu înmânarea.

Dacă cel citat, aflându-se la domiciliu, nu vrea să primească actul de procedura sau primindu-l nu voiește ori nu poate să semneze dovada de primire, agentul va lasă actul în mana sau la domiciliul celui citat, încheind despre cele urmate un proces-verbal.

Dacă cel citat nu se găsește la domiciliu, actul de procedura va fi înmănat unei persoane din familie, care locuiește cu dănsul, sau unei persoane din serviciul sau, sub luare de dovada, încheind despre cele urmate proces-verbal.

În cazul cînd cei mai sus arătați nu voiesc să primească actul de procedura, ori nu voiesc sau nu pot să semneze dovada de primire, agentul va lasă actul în mana lor sau la domiciliul celui citat și va încheia proces-verbal.

Înmânarea nu se poate face persoanelor lipsite de judecată. Pînă la dovada contrarie, puterea de judecată este presupusa.

În caz de lipsa și a persoanelor arătate în alineatul 3 agentul va afișa actul de procedura pe usa locuinței celui citat și va încheia proces-verbal.

Procecele-verbale prevăzute în articolul de față vor fi încheiate la fața locului, în asistența a doi vecini, care nu vor fi în serviciul primăriei sau poștei și nici funcționari judecătorești.

În cazurile prevăzute de alineatele 2, 4 și 6, se va arata, în procesul-verbal, etajul și apartamentul celui citat, dacă acesta locuiește într-o clădire cu mai multe etaje sau apartamente.

Articolul 93

În caz de alegere de domiciliu, dacă partea a arătat și persoana însărcinată cu privirea actelor de procedura, comunicarea acestora se va face la acea persoană, iar în lipsa unei asemenea arătări, la domiciliul părții.

Articolul 94

Cînd comunicarea actelor de procedura nu se poate face din pricina ca s'a dărâmat clădirea, a devenit de nelocuit sau din alt motiv asemănător, agentul va depune actul la grefa instanței, care va înștiința din timp partea despre aceasta împrejurare.

Articolul 95

Cînd reclamantul invederează ca, deși a făcut tot ce i-a stat în putința, nu a isbutit să afle domiciliul paritului, președintele instanței poate incuviința citarea acestuia prin publicitate.

Citarea prin publicitate se face prin afișarea citației la usa instanței și prin publicarea ei în Monitorul Oficial, cu 15 zile înaintea termenului de judecată.

În cazurile urgente, președintele instanței va putea scurta acest termen pînă la 5 zile.

Președintele poate dispune publicarea citației și într'un ziar mai răspândit.

Dacă paritul se înfățișează și dovedește ca a fost citat prin publicitate cu rea credință, toate actele de procedura ce a urmat încuviințării acestei citări, vor fi anulate, iar reclamantul care a cerut citarea prin publicitate va fi condamnat la o amendă dela 1.000 la 10.000 lei și la despăgubirea părții vătămate.

Articolul 96

Partea prezenta în instanța, în persoana sau prin mandatar, nu poate refuza primirea actelor de procedura și a înscrisurilor care i se comunică în ședința. În acest caz, instanța poate incuviința, la cerere, un termen pentru a lua cunoștința de acte.

Articolul 97

Niciun act de procedura nu se poate îndeplini în zilele de sărbătoare legală, afară de cazuri grabnice, după încuviințarea președintelui.

Articolul 98

Schimbarea domiciliului uneia din părți în timpul judecății, trebuie sub pedeapsa neluării ei în seama, să fie adusă la cunoștința instanței prin petiție la dosar; iar părții potrivnice prin scrisoare recomandată, a carei recipisa de predare se va depune la dosar odată cu petiția prin care se înștiințează instanța despre schimbarea domiciliului.

Articolul 99

Cei însărcinați de lege cu îndeplinirea actelor de procedura, din a căror vina s'a pricinuit amânarea judecății, vor fi condamnați de instanța, printr'o încheiere executorie, la o amendă dela 500 la 5.000 lei și la despăgubirea părții vătămate.

Cel condamnat poate să prezinte instanței o petiție motivată pentru scutirea sau micșorarea amenzii ori despăgubirii.

El va fi citat de urgenta, împreună cu partea vătămată, căreia i s'a încuviințat despăgubirea, în camera de chibzuire și instanța va hotărî prin încheiere irevocabilă. Citarea se va face prin grefa și este scutită de timbru și taxe.

Articolul 100

Procesul-verbal, încheiat de cel însărcinat cu înmânarea actului de procedura, trebuie să cuprindă:

1. anul, luna și ziua cînd a fost încheiat;
2. numele celui care l-a încheiat;
3. funcțiunea acestuia;
4. numele și domiciliul celui căruia i s'a făcut comunicarea;
5. arătarea instanței dela care pornește actul de procedura și identificarea lui, iar pentru citații și a termenului de înfățișare;
6. arătarea înscrisurilor comunicate;
7. numele și calitatea celui căruia i s'a făcut înmânarea sau locul unde s'a făcut afișarea;
8. semnatura celui care a încheiat procesul-verbal, precum și a persoanelor care l-au asistat.

Dacă cei care urmează să semneze dovada de primire sau procesul-verbal, refuza sau nu pot s'o facă, se va face vorbire despre aceasta în cuprinsul procesului-verbal.

Arătările dela punctele 1, 2, 4, 5, 7 și 8, sînt prevăzute sub pedeapsa nulității.

Procesul-verbal face dovada pînă la înscrierea în fals cu privire la faptele constatate personal de cel care l-a încheiat.

Capitolul 3 **Termenele**

Articolul 101

Termenele se înțeleg pe zile libere, neintrînd în socoteala nici ziua cînd a început, nici ziua cînd s'a sfîrșit termenul.

Termenele statornicite pe ore încep să curgă dela miezul nopții zilei următoare.

Termenele statornicite pe ani, luni sau săptămâni, se sfârșesc în ziua anului, lunii sau săptămânii corespunzătoare zilei de plecare.

Termenul care, începînd la 29, 30 sau 31 ale lunii, se sfârșește într-o luna care nu are o asemenea zi, se va socoti împlinit în ziua cea din urma a lunii.

Termenul care se sfârșește într-o zi de sărbătoare legală, sau cînd serviciul este suspendat, se va prelungi pînă la sfîrșitul primei zile de lucru următoare.

Articolul 102

Termenele încep să curgă dela data comunicării actelor de procedura dacă legea nu dispune altfel.

Termenele încep să curgă și împotriva părții care a cerut comunicarea, dela data cînd a cerut-o.

Articolul 103

Neexercitarea oricărei cai de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedura în termenul legal atrage decăderea, afară de cazul cînd legea dispune altfel sau cînd partea dovedește ca a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei.

În acest din urmă caz actul de procedura se va îndeplini în termen de 15 zile dela încetarea împiedicării; în același termen vor fi arătate și motivele împiedicării.

Articolul 104

Actele de procedura trimise prin posta instanțelor judecătorești, se socotesc îndeplinite în termen dacă au fost predate recomandat la oficiul poștal înainte de împlinirea lui.

Capitolul 4

Nulitatea actelor de procedura

Articolul 105

Actele de procedura îndeplinite de un judecător incompetent sînt nule.

Actele îndeplinite cu neobservarea formelor legale sau de un funcționar incompetent se vor declara nule numai dacă prin aceasta s'a pricinuit părții o vătămare ce nu se poate inlatura decât prin anularea lor. În cazul nulităților prevăzute anume de lege, vătămarea se presupune pînă la dovada contrarie.

Articolul 106

Anularea unui act de procedura atrage și nulitatea actelor următoare, în măsura în care acestea nu pot avea o existența de sine stătătoare.

Judecătorul va putea să dispună îndreptarea neregularităților săvîrșite cu privire la actele de procedura.

Articolul 107

Președintele va amana judecarea pricinei ori decateori constata ca partea care lipsește nu a fost citată cu respectarea cerințelor prevăzute de lege sub pedeapsa nulității.

Articolul 108

Nulitățile de ordine publică pot fi ridicate de parte sau de judecător în orice stare a pricinei.

Celelalte nulități se declara numai după cererea părții care are interes să o invoce.

Neregularitatea actelor de procedura se acoperă dacă partea nu a invocat-o la prima zi de înfățișare ce a urmat după aceasta neregularitate și înainte de a pune concluzii în fond.

Nimeni nu poate invoca neregularitatea pricinuită prin propriul sau fapt.

Titlul III

Procedura înaintea primei instanțe

Capitolul 1

Procedura înainte de judecată

Secțiunea I

Dispozițiuni generale

Articolul 109

Oricine pretinde un drept împotriva unei alte persoane trebuie să facă o cerere înaintea instanței competente.

Articolul 110

Cererea pentru predarea unui nemișcător, la împlinirea termenului de locațiune, poate fi făcută chiar înainte de împlinirea acestui termen.

Se poate de asemeni cere, înainte de termen, executarea la termen a unei obligațiuni alimentare sau altei prestațiuni periodice.

Președintele mai poate incuviința, în general, înainte de împlinirea termenului, cereri pentru executarea la termen a unor obligațiuni, oricâteori va socoti ca cererile sînt îndreptățite pentru a preintampina reclamantului o paguba însemnată pe care acesta ar încerca-o dacă ar aștepta împlinirea termenului.

Articolul 111

Partea care are interes poate să facă cerere pentru constatarea existenței sau neexistenței unui drept. Cererea nu poate fi primită dacă partea poate cere realizarea dreptului.

Secțiunea II Chemarea în judecata

Articolul 112

Cererea de chemare în judecata va cuprinde:

1. numele, domiciliul sau reședința părților;
2. calitatea, juridică în care părțile stau în judecata, atunci cînd nu stau în numele lor propriu;
3. obiectul cererii și valoarea lui, după prețuirea reclamantului, atunci cînd prețuirea este cu putînta.

Pentru identificarea nemișcătoarelor se va arata comuna și județul, strada și numărul, iar, în lipsa, vecinătățile, etajul și apartamentul, sau cînd nemișcătorul este înscris în cartea funciară, numărul de carte funciară și numărul topografic;

4. arătarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază cererea;
5. arătarea dovezilor pe care se sprijină fiecare capăt de cerere.

Cînd dovada se face prin înscrisuri, se vor alătură la cerere atâtea copii, cît pariti sînt, mai mult cîte o copie de pe fiecare înscris, pentru instanța; copiile vor fi certificate de reclamant ca sînt la fel cu originalul.

Se va putea depune și numai o parte dintr'un înscris privitor la pricina, rămînînd ca instanța, sa dispună, la nevoie, înfățișarea înscrisului în întregime.

Dacă înscrisurile sînt scrise în limba străină sau cu litere vechi, se vor depune traduceri sau copii cu litere latine, certificate de parte.

Cînd reclamantul voește să-și dovedească cererea sau vreunul din capetele cererii sale, prin interogatorul sau jurămîntul paritului, va cere înfățișarea în persoana a acestuia.

Cînd se va cere dovada cu martori, se va arata numele și locuinta martorilor;

6. semnatura.

Articolul 113

La cererea de chemare în judecata se vor alătură atâtea copii de pe cerere cîte pariti sînt.

Dacă mai mulți pariti au un singur reprezentant sau dacă paritul are mai multe calități juridice, se va comunica o singura copie de pe acțiune și de pe înscrisuri și se va înmana o singura citație.

Articolul 114

Președintele, îndată ce primește cererea de chemare în judecata și constata plata timbrului, a taxei de procedura și a impozitului proporțional, va soroci ziua înfățișării și va cita părțile înaintea instanței, în ședința. Președintele va putea soroci o anumită ora pentru judecarea pricinei.

Cînd reclamantul este de față la fixarea termenului, el ia termenul în cunoștința; președintele îi va pune în vedere lipsurile cererii de chemare în judecata, spre a le întregi înainte de comunicare.

Președintele va dispune în același timp să se comunice paritului, odată cu citația, copii de pe cerere și înscrisuri, punându-i-se în vedere să depună la dosar întîmpinare cu cel puțin 5 zile înainte de termenul sorocit pentru judecata.

Odată cu sorocirea termenului, președintele va dispune, dacă s'a cerut prin cerere, citarea paritului la interogator sau jurămînt, sub rezerva desbaterii la termenul de înfățișare. Sub aceeași rezerva se vor putea lua orice alte măsuri, în marginile randuelilor pentru dovezi.

Termenul se va soroci astfel ca, dela data primirii citației, paritul să aibă cel puțin 30 zile pentru depunerea întîmpinării, iar în pricinile urgente, cel puțin 5 zile.

Dacă paritul locuiește în străinătate, președintele va putea soroci un termen mai îndelungat.

Secțiunea III Întîmpinarea

Articolul 115

Întîmpinarea va cuprinde:

1. excepțiunile de procedura ce paritul ridică la cererea reclamantului;
2. răspunsul la toate capetele de fapt și de drept ale cererii;
3. dovezile cu care se apara împotriva fiecărui capăt din cerere; cînd va cere dovada cu martori, paritul va arata numele și locuinta lor;
4. semnatura.

Articolul 116

La întâmpinare se vor alătura atâtea copii de pe întâmpinare câți reclamanți sînt; de asemeni se va alătura același număr de copii certificate de pe înscrierile pe care se sprijină, mai mult un rând de copii pentru instanța.

Dacă mai mulți reclamanți au un singur reprezentant, sau un reclamant sta în judecata în mai multe calități juridice, se va depune la dosar pentru aceste părți câte o singură copie.

Articolul 117

Cînd sînt mai mulți pariti, ei pot răspunde toți împreună sau numai o parte din ei, printr'o singura întâmpinare.

Articolul 118

Înaintea judecătorilor rurale, paritul nu este obligat sa, depună întâmpinare; președintele îi va pune însă în vedere la prima zi de înfățișare, sa arate toate excepțiunile, dovezile și mijloacele sale de apărare despre care se va face vorbire în încheierea de ședința.

Aceeași obligație o are paritul în fața oricărei instanțe cînd a fost scutit de depunerea întâmpinării.

Secțiunea IV

Cererea reconvențională

Articolul 119

Dacă paritul are pretențiuni în legătură cu cererea sau cu mijloacele de apărare, ale reclamantului, el poate să facă cerere reconvențională.

Cererea trebuie să îndeplinească condițiunile prevăzute pentru cererea de chemare în judecata.

Cererea reconvențională se depune odată cu întâmpinarea sau, dacă paritul nu este obligat la întâmpinare, cel mai târziu la prima zi de înfățișare.

Cînd reclamantul și-a modificat cererea de chemare în judecata, cererea reconvențională se va depune cel mai târziu pînă la termenul ce se va incuviinta paritului, spre acest sfîrșit.

Articolul 120

Cererea reconvențională, se judeca odată cu cererea principală.

Cînd însă numai cererea principală este în stare de a fi judecata, instanța o poate judeca deosebit.

Capitolul 2

Ședințele și poliția lor

Articolul 121

Ședințele vor fi publice, afară de cazurile cînd legea dispune altfel.

Instanța poate să dispună ca desbaterile să se facă în ședința secretă, dacă desbaterea publică ar putea vătăma ordinea sau moralitatea publică sau pe părți. În acest caz, părțile vor putea fi însoțite, în afară de apărătorii lor, de cel mult două persoane desemnate de ele.

Hotărîrea se pronunța întotdeauna în ședința publică.

Articolul 122

Președintele exercită poliția ședinței, putînd lua măsuri pentru păstrarea ordinei și bunei cuviințe.

Dacă nu mai este loc în sala de ședința, președintele poate inlatura pe cei ce ar veni mai târziu sau pe cei ce depășesc numărul locurilor.

Nimeni nu poate fi lăsat să între cu arme în sala de ședința afară numai dacă le poartă în vederea serviciului ce îndeplinește în fața instanței.

Acei care iau parte la ședința sînt obligați să aibă o purtare cuviincioasă. Acel ce vorbește instanței trebuie să stea în picioare. Președintele poate incuviinta excepțiuni dela aceasta îndatorire.

Pot fi îndepărtați din sala cei nevârșnici și persoanele care s'ar infatita într'o ținută necuviincioasă.

Președintele poate chema la ordine orice persoană care turbura mersul desbaterilor. Dacă aceasta chemare rămîne fără rezultat, el poate obliga pe turburator sa părăsească sala și la nevoie va da ordin să fie scos din sala.

Președintele poate să ordone îndepărtarea tuturor persoanelor din sala, dacă altfel nu se poate păstra ordinea.

Articolul 123

Dacă printre cei îndepărtați din sala ar fi vreuna din părți, înainte de închiderea desbaterilor, aceasta va fi chemată în sala și, sub pedeapsa de nulitate, i se vor pune în vedere toate faptele de căpetenie, petrecute în lipsa sa, precum și declarațiile celor ascultați.

Dispozițiunea de mai sus nu se aplică în cazul cînd partea îndepărtată din ședința a fost asistată de un avocat, care a rămas mai departe în sala.

Articolul 124

Dispozițiile de mai sus se aplică în toate locurile unde judecătorii sînt chemați să-și îndeplinească funcțiunile lor.

Capitolul 3

Judecata

Secțiunea I

Înfățișări și debateri

Articolul 125

Președintele va dispune să se întocmească pentru fiecare ședința o lista de pricinile sorocite să se judece în acea zi și care va fi afișată la usa sălii de ședința cu cel puțin o ora înainte de începerea ședinței.

Pricinile declarate urgente și cele rămase în diverginta se vor judeca înaintea celorlalte.

Părțile pot cere schimbarea rândului, dacă împricinații avînd pricini sorocite înaintea lor nu se împotrivesc.

Articolul 126

Părțile pot cere instanței, la începutul ședinței, amânarea pricinilor care nu sînt în stare de judecată, dacă aceste cereri nu provoacă debateri. Aceasta amânare se poate face și de un singur judecător.

Articolul 127

Pricinile se debat verbal, dacă legea nu dispune altfel.

Articolul 128

Președintele deschide, suspenda și ridică ședința.

Președintele va da cuvîntul mai intaiu reclamantului și în urma paritului.

În caz de trebuinta, președintele poate da cuvîntul de mai multe ori, putîndu-l margini în timp de fiecare data.

Articolul 129

Președintele este în drept sa pună întrebări părților sau sa pună în dezbateria lor orice împrejurări de fapt sau de drept care duc la dezlegarea pricinei, chiar dacă nu sînt cuprinse în cerere sau întîmpinare.

El va putea ordonă dovezile pe care le va găsi de cuviință, chiar dacă părțile se împotrivesc.

Articolul 130

Judecătorii sau părțile pot pune întrebări martorilor sau experților numai prin mijlocirea președintelui, care poate însă incuviinta ca aceștia sa pună întrebările direct.

Judecătorii sînt datori sa starue, prin toate mijloacele legale, pentru a descoperi adevărul și pentru a preveni orice greșeală în cunoașterea faptelor; ei vor da părților ajutor activ în ocrotirea drepturilor și intereselor lor.

Ei vor hotărî numai asupra celor ce formează obiectul pricinii supuse judecații.

Articolul 131

La judecătoriile rurale judecătorul, înainte de intrarea în debateri, va incerca împăcarea părților.

Dacă părțile se împacă, judecătorul va constata condițiile împăcării în cuprinsul hotărîrii pe care o va da.

Articolul 132

La prima zi de înfățișare instanța va putea da reclamantului un termen pentru întregirea sau modificarea cererii, precum și pentru a propune noi dovezi. În acest caz, instanța dispune amânarea pricinei și comunicarea cererii modificate paritului, în vederea facerii întîmpinării.

Cererea nu se socotește modificată și nu se va da termen, ci se vor trece în încheierea de ședința declarațiile verbale făcute în instanța:

1. cînd se îndreaptă greșelile materiale din cuprinsul cererii;
2. cînd reclamantul mărește sau micșorează cîtimea obiectului cererii;
3. cînd cere valoarea obiectului pierdut sau pierit;
4. cînd înlocuiește cererea în constatare printr'o cerere pentru realizarea dreptului sau dimpotriva, în cazul în care cererea în constatare poate fi primită.

Reclamantul va putea cere un termen pentru a depune întîmpinare la cererea reconvențională și a propune dovezile în apărare.

Articolul 133

Cererea de chemare în judecata care nu cuprinde numele reclamantului sau al paritului, obiectul ei sau semnatura, va fi declarata nulă.

Lipsa semnăturii se poate totuși împlini în tot cursul judecații. Dacă paritul invoca lipsa de semnatura, reclamantul va trebui să semneze cel mai tîrziu la prima zi de înfățișare următoare, iar cînd este prezent în instanța, în chiar ședința în care a fost invocată nulitatea.

Articolul 134

Este socotită ca prima zi de înfățișare aceea în care părțile, legal citate, pot pune concluziuni.

Articolul 135

Cererea reconvențională și introducerea unei alte persoane în judecata, care nu se vor fi făcut înăuntrul termenului prevăzut de lege, se vor judeca deosebit, afară de cazul cînd amîndouă părțile consimt să se judece împreună.

Articolul 136

Excepțiunile de procedura care nu au fost propuse în condițiunile art. 115 și 132 nu vor mai putea fi invocate în cursul judecații, afară de cele de ordine publică.

Articolul 137

Instanța se va pronunța mai întîi asupra excepțiunilor de procedura, precum și asupra celor de fond care fac de prisos, în totul sau în parte, cercetarea în fond a pricinei.

Excepțiunile nu vor putea fi unite cu fondul decât dacă pentru judecarea lor este nevoie să se administreze dovezi în legătură cu dezlegarea în fond a pricinei.

Articolul 138

Dovezile care nu au fost cerute în condițiunile art. 112, 115 și 132, nu vor mai putea fi invocată în cursul instanței, afară de cazurile:

1. cînd dovada cerută este jurămîntul;
2. cînd nevoia dovezii ar reesi din desbateri și partea nu o putea prevedea;
3. cînd administrarea dovezii nu pricinueste amânarea judecații;
4. cînd dovada nu a fost cerută în condițiunile articolelor mai susarătate din pricina neștiinței și lipsei de pregătire a părții.

În cazul amînării, partea este obligată, sub pedeapsa decăderii, să depună cu cel puțin 5 zile, înainte de termenul sorocit pentru judecata, copii certificate de pe înscrisurile invocate.

Articolul 139

Partea care a depus un înscris în copie certificată, este datoare să aibă asupra sa la ședința, originalul înscrisului sau sa-l depună mai înainte în păstrarea grefei, sub pedeapsa de a nu se tine seama de înscris.

Dacă partea potrivnica nu poate să-și dea seama de exactitatea copiei față cu originalul înfățișat în ședința, judecătorul va putea acorda un termen scurt, obligând partea să depună originalul în păstrarea grefei.

Articolul 140

Înscrisurile depuse de părți rămîn dobîndite judecații și nu se mai pot retrage fără învoirea părții potrivnice.

Înscrisurile depuse în original nu vor putea fi retrase decât după ce se vor lasă copii legalizate de grefa instanței, la care s'a făcut depunerea.

Articolul 141

Cînd se tagaduește exactitatea traducerii în limba română sau a scrierii cu litere latine, facuta de parte, instanța poate dispune ca traducerea sau scrierea cu litere latine să se facă de un traducător autorizat sau, în lipsa, de o persoană de încredere, în care caz se vor aplica dispozițiunile privitoare la experți.

Paritul va face aceasta cerere prin întîmpinare, iar reclamantul, la primul termen de înfățișare.

Articolul 142

Dacă partea sau martorul nu cunoaște limba română, se va folosi un traducător autorizat sau, în lipsa, o persoană de încredere, în care caz se vor aplica dispozițiunile privitoare la experți.

Judecătorul poate îndeplini funcțiunea de traducător fără a depune jurămînt.

Articolul 143

Cînd cel ce urmează a fi ascultat este mut sau surd și nu poate fi înțeles, va fi pus sa scrie răspunsul. Dacă nu știe sa scrie se va folosi un tîlmaci, aplicându-se dispozițiunile privitoare la experți.

Articolul 144

Cînd cel obligat să semneze declarațiile făcute nu vrea sau nu poate să semneze se va face arătare în actul de procedura.

Articolul 145

Desbaterile în continuare vor fi sorocite în ședințe deosebite, chiar în afară orelor statornicite tentru judecarea pricinilor.

Articolul 146

Părțile vor putea fi îndatorate, după închiderea desbaterilor, să depună concluziuni scrise sau prescurtări scrise, semnate de ele, a susținerilor lor verbale. Părțile vor putea depune concluziunile sau prescurtarile chiar fără să fie obligate. Ele vor fi înregistrate.

Articolul 147

Desbaterile urmate în ședința se vor trece în încheierea de ședința, care va fi semnată de judecători și de grefier.

Articolul 148

La cerere, grefa va elibera copii de pe încheierea de şedinţa, de pe hotărîre sau dispozitiv sau de pe celelalte înscrisuri aflate la dosar.

Copiile de pe încheieri, dispozitiv sau hotărîri se vor putea elibera numai după ce acestea au fost semnate de toţi judecătorii, sub pedeapsa pentru grefieri de a fi urmăriţi ca falsificatori.

În cazul cînd desbaterile s'au urmat în şedinţa secretă, alte persoane decât părţile, nu pot dobîndi copii de pe încheieri, expertize sau declaraţiuni de martori decât cu încuviinţarea preşedintelui.

Articolul 149

Instanţa va incuviinta stenografierea desbaterilor, în total sau în parte, la cererea părţii. În acest caz se vor aplica dispoziţiunile privitoare la experti.

Articolul 150

Cînd instanţa se va socoti lămurită, preşedintele va declara desbaterile închise.

Articolul 151

Pricina poate fi repusă pe rol, dacă instanţa găseşte necesare noi lămuriri.

Articolul 152

Dacă, la orice termen sorocit pentru judecata, se înfăţişează numai una din părţi, instanţa, după ce va cerceta toate lucrările din dosar şi va asculta susţinerile părţii, se va pronunţa pe temeiul dovezilor administrate, putând primi excepţiunile şi apărările părţii care lipseşte.

Articolul 153

Partea, care a fost prezenta la înfăţişare, ea însăşi sau prin mandatar, chiar neîmputernicit cu dreptul de a cunoaşte termenul, nu va fi citată, în tot cursul instanţei, fiind presupusa ca cunoaşte termenele următoare.

Aceasta dispoziţiune nu se aplică:

1. în cazul redeschiderii judecăţii, după ce a fost suspendată sau amînată fără termen;
2. în cazul sorocirii unui termen pentru chemarea la interogator sau jurămint;
3. în cazul cînd pricina, se repune pe rol.

Termenul luat în cunoştinţa sau pentru care au fost trimise citatiunile nu poate fi preschimbat, decât după citarea părţilor şi pentru motive temeinice.

Cererea se judeca în camera de chibzuire.

Articolul 154

Partea care în orice chip a pricinuit amînarea judecăţii, va fi obligată, la cererea părţii potrivnice, să-i plătească o despăgubire pentru paguba pricinuită prin amînare.

Instanţa hotărăşte, după ascultarea părţilor, printr'o încheiere irevocabilă.

Despăgubirea nu se înapoiază, chiar dacă partea care a dobîndit-o cade în pretentiunile sale.

Dacă încheierea nu a fost executată în timpul judecăţii, partea va putea cere ca despăgubirea să fie ținută în seama la pronunţarea hotărîrii.

Articolul 155

Amînarea judecăţii, în temeiul învoielii părţilor, nu se poate incuviinta decât o singură dată în cursul instanţei.

După o asemenea amînare, judecata, dacă părţile nu staruesc, va fi suspendată şi nu va fi redeschisă decât după plata sumelor prevăzute de legea timbrului pentru redeschiderea pricinilor.

Instanţa este obligată sa cerceteze dacă amînarea cerută de amîndouă părţile pentru un motiv anumit nu tinde la o amînare prin învoiala părţilor; este socotită ca atare cererea de amînare la care cealaltă parte s'ar putea împotrivi.

Articolul 156

Instanţa va putea da un singur termen, pentru lipsa de apărare, temeinic motivată.

Cînd instanţa refuza amînarea judecăţii pentru acest motiv, va amana, la cererea părţii, pronunţarea, în vederea depunerii de concluzii scrise.

Articolul 157

Pricinile în care procedura este îndeplinită şi care nu se pot judeca din lipsa de timp vor fi amînate, la cererea uneia din părţi, la un termen scurt pentru cînd părţile nu se vor mai cita.

Aceste pricini vor fi judecate cu precădere.

Secţiunea II

Excepţiunile de procedura sau excepţiunea puterii de lucru judecat

Articolul 158

Cînd partea chemată în judecata invoca incompetenta instanţei, ea este obligată sa arate instanţa competenţa.

Dacă instanța se declara competența, va trece la judecarea pricinei, cel nemulțumit putând să facă apel după darea hotărârii asupra fondului.

Dacă instanța se declara incompetentă, ea va trimite dosarul instanței competența, de îndată ce hotărârea a devenit irevocabilă. Termenele pentru exercitarea căilor de atac curg dela pronunțare.

Trimiterea dosarului instanței competente nu este împiedicată de exercitarea caii de atac de către partea care a obținut declararea necompetinței.

Dacă necompetența nu este de ordine publică, partea care a făcut cererea la o instanță incompetentă sau, ascunzând caracterul cererii, a făcut să fie repartizată la o instanță sau secțiune incompetentă, nu va putea cere declararea necompetenței.

Articolul 159

Necompetența este de ordine publică:

1. când pricina este de competența autorităților administrative sau unei instanțe judecătorești mai mica în grad;
2. când pricina este de competența unei alte instanțe și părțile nu o pot înlătura.

Articolul 160

În cazul declarării necompetinței, dovezile administrate în instanța incompetentă rămân câștigate judecății și instanța competența nu va dispune refacerea lor decât pentru motive temeinice.

Articolul 161

Când instanța constata lipsa capacității de exercițiu al drepturilor procedurale a părții sau când reprezentantul părții nu face dovada calității sale, se poate da un termen pentru împlinirea acestor lipsuri.

Dacă lipsurile nu se împlinesc, instanța va anula cererea.

Articolul 162

Excepțiunile de procedura de ordine publică pot fi ridicate înaintea instanței de recurs numai când nu este nevoie de o verificare a împrejurărilor de fapt în afară dosarului.

Articolul 163

Nimeni nu poate fi chemat în judecată pentru aceeași cauză, același obiect și de aceeași parte înaintea mai multor instanțe.

Această excepțiune se va putea ridica de părți sau de judecător în orice stare a pricinii în fața instanțelor de fond.

Dacă excepțiunea este primită, dosarul se va trimite instanței care a fost mai întâi investită, iar în cazul când pricinile se afla în judecata unor instanțe de grade deosebite, la instanța cu grad mai înalt.

Articolul 164

Părțile vor putea cere întrunirea mai multor pricini ce se afla înaintea aceleiași instanțe sau instanțe deosebite, de același grad, în care sînt aceleași părți sau chiar împreună cu alte părți și al căror obiect și cauza au între dînsese o strînsă legătură.

Întrunirea poate fi făcută de judecător chiar dacă părțile nu au cerut-o.

Dosarul va fi trimis instanței mai întâi investită, afară numai dacă amîndouă părțile cer trimiterea lui la una din celelalte instanțe:

Cînd una din pricini este de competența unei instanțe, și părțile nu o pot înlătura, întrunirea se va face la acea instanță.

Articolul 165

În orice stare a judecății se pot despărți pricinile întrunite, dacă instanța socotește ca numai una din ele este în stare de a fi judecată.

Articolul 166

Excepțiunea puterii lucrului judecat se poate ridica, de părți sau de judecător, chiar înaintea instanțelor de recurs.

Secțiunea III Administrarea dovezilor

& 1. Dispozițiuni generale

Articolul 167

Dovezile se pot incuviinta numai dacă instanța socotește ca ele pot să aducă dezlegarea pricinii, afară de cazul cînd ar fi primejdie ca ele să se piardă, prin întîrziere.

Ele vor fi administrate înainte de începerea desbaterilor asupra fondului.

Dovada și dovada contrarie va fi administrată pe cat cu putinta în același timp.

Cînd dovada cu martori a fost încuviințată în condițiunile art. 138, dovada contrară va fi cerută sub pedeapsa decăderii în aceeași ședința, dacă amîndouă părțile sînt de față.

Partea lipsa la încuviințarea dovezii este obligată să ceară dovada contrarie la ședința următoare, iar în caz de împiedicare, la prima zi când se înfățișează,

Articolul 168

Încheierea, prin care se încuviințează dovezile, va arata faptele ce vor trebui dovedite, precum și mijloacele de dovada încuviințate pentru dovedirea lor.

Administrarea dovezilor se va face în ordinea statornicității de instanță.

Cînd o parte renunță la dovezile ce a propus, cealaltă parte poate să și le însușească.

Articolul 169

Administrarea dovezilor se face în fața instanței de judecată.

Instanța poate delega un magistrat pentru administrarea dovezilor, care se va putea face și în camera de chibzuire.

Instanța va putea soroci în aceeași ședință, ziua și ora cînd părțile se vor prezenta în fața judecătorului dezlegat, dându-le termenul în cunoștință în condițiunile art. 153, care se aplică și în fața magistratului delegat. Cînd administrarea dovezilor urmează să se facă în alta localitate, ea se va îndeplini, prin delegație, de către o instanță de același grad sau chiar mai mică în grad, dacă în acea localitate nu există o instanță de același grad. Dacă felul dovezii îngadue și părțile se invoesc, instanța care administrează dovada poate fi scutită de citarea părților.

Articolul 170

Cînd s'a încuviințat o cercetare locală, expertiza sau dovada cu martori, partea care a propus-o este obligată ca, în termen de 5 zile dela încuviințare, să depună suma, statornicită de instanță, pentru cheltuielile de cercetare, drumul și despăgubirea martorilor sau plata expertului recipisa se va depune la grefa instanței.

Cînd s'au încuviințat părților dovezi potrivit dispozițiunilor art. 138 pct. 2 și 4, termenul de mai sus poate fi prelungit pînă la 15 zile.

Neîndeplinirea acestor obligațiuni atrage decăderea, pentru acea instanță, din dovada încuviințată.

Depunerea sumei se va putea însă face și după împlinirea termenului, dacă prin aceasta nu se amana judecata.

Articolul 171

Partea decăzută din dreptul de a administra o dovadă, va putea totuși să se apere, discutând în fapt și în drept temeinicia susținerilor și a dovezilor părții potrivnice.

& 2. Dovada cu înscrisuri

Articolul 172

Cînd partea invederează ca partea potrivnică deține un înscris privitor la pricina, instanța poate ordona înfățișarea lui.

Cererea de înfățișare nu poate fi respinsă dacă înscrisul este comun părților sau dacă însăși partea potrivnică s'a referit în judecata la înscris ori dacă, după lege, ea este obligată să înfățișeze înscrisul.

Articolul 173

Instanța va respinge cererea de înfățișare a înscrisului, în întregime sau în parte, în cazurile:

1. cînd cuprinsul înscrisului privește chestiuni cu totul personale;
2. cînd înfățișarea înscrisului ar încalca îndatorirea de a păstra secretul;
3. cînd înfățișarea ar atrage urmărire penală împotriva părții sau a unei alte persoane, ori ar expune-o disprețului public.

Articolul 174

Dacă partea refuza să răspundă la interogator sau să depună jurământul ce i s'a propus în dovedirea deținerii sau existenței înscrisului, dacă reiese din dovezile administrate că l-a ascuns sau l-a distrus sau dacă, după ce s'a dovedit deținerea înscrisului, nu-l înfățișează la cererea instanței, aceasta va putea socoti că dovedite pretensiunile părții care a cerut înfățișarea, cu privire la cuprinsul aceluia înscris.

Articolul 175

Dacă înscrisul se găsește în păstrarea unei autorități, instanța va lua măsuri pentru aducerea lui, putînd pronunța împotriva șefului autorității, în caz de refuz neîntemeiat, despăgubiri pentru fiecare zi de întîrziere.

Dacă înscrisul este deținut de o altă persoană, aceasta va putea fi citată ca martor, punându-i-se în vedere să aducă înscrisul în instanță, sub pedeapsa plății de despăgubiri pentru fiecare zi de întîrziere. Aceasta este îndreptățită să refuze aducerea înscrisului în cazurile prevăzute de art. 173.

Înfățișarea și aducerea înscrisului se fac pe cheltuiala părții care a cerut dovada; suma de plată va fi statornicită prin încheiere irevocabilă.

Articolul 176

Instanța nu va putea cere trimiterea cărților funciare și a planurilor, a registrelor autorităților precum și a înscrisurilor originale depuse la instanțe sau notari publici.

Cercetarea acestor înscrisuri se va face, cu citarea părților, de un magistrat delegat sau, dacă înscrisul se găsește în alta localitate, prin delegație, de către instanța respectiva.

& 3. Verificarea de scripte

Articolul 177

Acela căruia i se opune un înscris sub semnatura privată este dator, fie să recunoască, fie să tăgăduiască scrisul ori semnatura.

Moștenitorii sau urmașii în drepturi ai aceluia dela care se pretinde a fi înscrisul pot declara că nu cunosc scrisul sau semnatura, acestuia.

Articolul 178

Cînd una din părți declară ea nu recunoaște fie scrisul, fie semnatura, instanța va pasi la verificarea înscrisului. Spre acest sfîrșit, președintele instanței va obliga pe cel căruia i se atribuie scrierea sau semnatura să scrie și să semneze sub dictarea sa, părți din înscris.

Refuzul de a scrie va putea fi socotit ca o recunoaștere a scrisului.

Articolul 179

Dacă instanța, după verificarea înscrisului cu scrisul sau semnatura făcută în fața ei sau cu alte înscrisuri, nu este lămurită, va dispune ca verificarea să se facă prin expert, obligând părțile să depună de îndată înscrisuri pentru verificare.

Se primesc ca atare:

1. înscrisurile autentice;
2. înscrisurile private, netăgăduite de părți;
3. partea din înscris netăgăduită;
4. scrisul sau semnatura făcută înaintea instanței.

Înscrisurile depuse pentru verificare vor fi semnate de președinte, grefier și părți.

Părțile iau cunoștința de înscrisuri în ședința.

Articolul 180

Dacă una din părți declară ca scrisul sau semnatura este falsă și cealaltă parte nu este de față, instanța va dispune înfățișarea părților în persoană, la alt termen, cînd partea care a invocat înscrisul va arata mijloacele sale de apărare și va depune înscrisul pentru verificare.

Părțile pot fi reprezentate și prin mandatar cu procura specială, dacă dovedesc o împiedicare bine întemeiată.

Articolul 181

Președintele va constata, prin proces-verbal, starea materială a înscrisului defăimat, dacă există pe el ștersături, adăugiri sau îndreptări, apoi îl va semna, spre neschimbare și-l va incredinta grefei, după ce va fi semnat de grefier și de părți.

Dacă părțile nu vor sau nu pot să semneze, se va face arătare în procesul-verbal.

Articolul 182

La ziua sorocită, președintele întreabă partea care a înfățișat înscrisul dacă înțelege să se folosească de el.

Dacă partea lipsește, nu voește să răspundă sau declară că nu se mai folosește de înscris, acesta va fi înlăturat.

Dacă partea care a defăimat înscrisul ca fals, lipsește sau nu voește să răspundă sau nu starueste în declarație, înscrisul va fi socotit ca recunoscut.

Articolul 183

Dacă partea, care defaima înscrisul ca fals, arată pe autorul sau complicele falsului, instanța poate suspenda judecata pricinii, înaintînd înscrisul Ministerului Public, împreună cu procesul-verbal ce se va, încheia.

Articolul 184

Cînd nu este caz de judecată penală sau dacă acțiunea publică s'a stins sau s'a prescris, falsul se va cerceta de instanța civilă, prin orice mijloace de dovadă.

Articolul 185

Cel care a cerut o verificare de scripte va putea fi condamnat la o amendă de 500 pînă la 10.000 lei și la despăgubiri, dacă se dovedește că înscrisul a fost scris de el.

& 4. Dovada cu martori

Articolul 186

Cînd instanța a încuviințat dovada cu martori, ea va dispune ascultarea acelor care au fost propuși prin cerere și întîmpinare.

În cazurile prevăzute de art. 138, pct. 2 și 4, lista martorilor se va depune, sub pedeapsa decăderii, în termen de 5 zile dela încuviințare.

Înlocuirea martorilor nu se va încuviința decât în caz de moarte, dispariție sau motive bine întemeiate, în care caz lista se va depune în termenul și sub pedeapsa mai sus arătată.

Decăderea din dovada cu martori pentru neîndeplinirea obligațiunilor prevăzute de art. 170, se acoperă dacă aceștia se înfățișează la termenul sorocit pentru ascultarea lor.

Articolul 187

Instanța va putea margini numărul martorilor propuși.

Articolul 188

Împotriva martorului, care lipsește la prima citare, instanța va da mandat de aducere, putând aplica, prin încheiere executorie, și o amenda dela 500 la 5.000 lei; amenda se va putea ridica pentru motive temeinice.

În pricinile urgente, se poate dispune aducerea martorilor cu mandat chiar la primul termen.

Dacă, după mandatul de aducere, martorul nu se înfățișează, instanța va putea pasi la judecata.

Instanța poate încuviința ascultarea martorului la locuinta sa, când acesta este împiedicat de a veni în instanța.

Articolul 189

Nu pot fi ascultați ca martori:

1. rudele și afinii pînă la gradul al treilea inclusiv;
2. soțul, chiar despărțit;
3. interzișii și cei declarați de lege incapabili de a mărturisi;
4. cei condamnați pentru jurământ sau măturie mincinoasă.

Articolul 190

În pricinile privitoare la starea civilă sau despărțenie se vor putea asculta rudele și afinii mai sus arătați, în afară de descendenți.

Articolul 191

Sînt scutiți, de a fi martori:

1. slujitorii cultelor, medicii, moașele, farmaciștii, avocații, notarii publici și orice alți muncitori pe care legea îi obliga să păstreze secretul cu privire la faptele încredințate lor în exercițiul îndelețnicirii;
2. funcționarii publici și foștii funcționari publici, asupra împrejurărilor secrete de care au avut cunoștința în aceasta calitate;
3. cei care prin răspunsurile lor s'ar expune ei înșiși sau ar expune pe vreuna din persoanele arătate în art. 189 la punctele 1 și 2, la o pedeapsă penală sau la disprețul public; în aceste cazuri, motivul de scutire va fi dovedit prin jurământ.

Persoanele arătate la punctele 1 și 2, în afară de slujitorii cultelor, vor fi obligați să depună dacă au fost deslegate de îndatorirea păstrării secretului de cel interesat sau autoritatea interesată la păstrarea lui.

Articolul 192

Președintele, înainte de a lua mărturia, va cere martorului să arate:

1. numele, îndelețnicirea, locuinta și vîrsta;
2. dacă este ruda sau afin cu una din părți și în ce grad;
3. dacă se afla în serviciul uneia din părți;
4. dacă este în judecata, în dușmănie sau în legături de interes cu vreuna din părți.

Președintele va pune apoi în vedere martorului îndatorirea de a jura și pedepsele pe care le va suferi în caz de măturie mincinoasă,

Articolul 193

Martorul va rosti după președinte următorul jurământ: "Jur ca voi spune adevărul și că nu voi ascunde nimic din ceea ce știu".

Mutii și surdo-mutii stiutori de carte vor săvârși jurământul scriind formula de mai sus și semnand-o; surzii stiutori de carte, vor rosti jurământul. Cei care nu știu să scrie vor jura prin semne cu ajutorul unui tălmăci care va depune mai intaiu jurământul prevăzut pentru experți.

Articolul 194

Martorul care fără motiv întemeiat refuza să jure ori să depună mărturia, va fi condamnat, prin încheiere executorie, la amenda dela 500 la 5.000 lei și la despăgubiri față de partea vătămată.

Articolul 195

Copiii mai mici de 15 ani și cei care din pricina slabiciunii de minte sînt lipsiți de judecată, pot fi ascultați fără jurământ și fără ca declarațiile lor să aibă tăria unor mărturii.

Articolul 196

Fiecare martor va fi ascultat deosebit, cei neascultați neputând fi de față.

Ordinea ascultării martorilor va fi statornicită de președinte, ținând seama și de cererea părților.

După ascultare, martorul rămîne în sala de ședința pînă la sfîrșitul cercetării, afară numai dacă instanța hotărăște altfel.

Martorul nu are voie să cetească un răspuns scris de mai înainte; el se poate folosi însă de însemnări cu încuviințarea președintelui, dar numai cu privire la cifre sau denumiri.

Articolul 197

Martorii pot fi din nou întrebați, dacă instanța găsește de cuviință.

Martorii ale căror arătări nu se potrivesc, vor fi din nou întrebați, fiind puși față.

Dacă instanța găsește că întrebarea pusă de parte nu poate să ducă la dezlegarea pricinei, este jignitoare sau tinde să dovedească un fapt a cărui dovedire e oprită de lege, nu o va încuviința. Instanța, la cererea părții, va trece în încheierea de ședința atît întrebarea cat și motivul pentru care s'a înlăturat.

Articolul 198

Mărturia se va scrie de grefier, după dictarea președintelui sau a judecătorului delegat, și va fi semnată pe fiecare pagină și la sfîrșitul ei de judecător, grefier și de martor, după ce acesta a luat cunoștința de cuprins. Dacă martorul nu voiește sau nu poate să semneze, se face vorbire despre aceasta.

Orice adăugiri, ștersături sau schimbări în cuprinsul mărturiei trebuiesc încuviințate și semnate de judecător, de grefier și martor, sub pedeapsa de a nu fi ținute în seama.

Locurile nescrise din declarație trebuiesc împlinite cu linii, astfel încît să nu se poată adauga nimic.

Articolul 199

Dacă din cercetare reiese bănuiele puternice de mărturie mincinoasă sau de mituire de martor, instanța va încheia proces-verbal și va trimite pe martor în fața autorităților penale.

Articolul 200

Martorul poate cere să i se plătească cheltuielile de drum și să fie despăgubit după starea sau îndeletnicirea sa și potrivit cu depărtarea domiciliului și timpul pierdut.

Încheierea instanței sau a judecătorului delegat este executorie.

& 5. Expertiza

Articolul 201

Cînd, pentru lămurirea unor împrejurări, de fapt, instanța socotește de cuviință să cunoască părerea unor specialiști, va numi unul sau trei experți, statornicind punctele asupra cărora ei urmează să se pronunțe.

Articolul 202

Experții se vor numi de către instanța, dacă părțile nu se învoiesc asupra numirii lor. Încheierea de numire va statornici și plata cuvenită experților.

Articolul 203

Nu vor fi numiți experți:

1. minorii și interziși;
2. falși;
3. cei condamnați pentru crima sau pentru delict de fals, furt, înșelăciune, abuz de încredere, mărturie mincinoasă, infracțiuni contra bunelor moravuri, vagabondaj, abuz de putere, specula ilicită, sabotaj economic, dare sau luare de mită, trafic de influență, delapidare, rupere de sigilii, sustragere, delict contra siguranței interioare și exterioare a Statului, calomnie sau denunțare calomnioasă.

Articolul 204

Experții se pot recuza pentru aceleași motive ca și judecătorii.

Recuzarea trebuie să fie cerută în termen de 5 zile dela numirea expertului, dacă motivul ei exista la această dată; în celelalte cazuri termenul va curge dela data cînd s'a ivit motivul de recuzare.

Recuzările se judecă în ședința publică, cu citarea părților și a expertului.

Articolul 205

Dispozițiunile privitoare la citarea, aducerea cu mandat și pedepsirea martorilor care lipsesc sînt deopotrivă aplicabile experților.

Dacă expertul nu se înfățișează, instanța poate dispune înlocuirea lui.

De asemeni va fi înlocuit și expertul care refuza, fără motiv întemeiat, să depună jurămîntul sau să primească expertiza, putînd fi supus în acest caz prin încheiere executorie și la amenda dela 500 la 5.000 lei.

Articolul 206

Expertul va depune în camera de chizbuire sau în ședința, următorul jurămînt:

"Jur ca imi voi îndeplini însărcinarea de expert cu cinste și nepartinire".

Articolul 207

Dacă experții pot să-și dea de îndată părerea, vor fi ascultați chiar în ședința, iar părerea lor se va trece într'un proces-verbal, întocmit potrivit art. 198.

Articolul 208

Dacă pentru expertiza este nevoie de o lucrare la fața locului, ea nu poate fi făcută decât după citarea părților prin carte poștală recomandată, cu dovada de primire, arătând zilele și orele când începe și continuă lucrarea. Dovada de primire va fi alăturată lucrării expertului.

Părțile sînt obligate să dea expertului orice lămuriri în legătură cu obiectul lucrării.

Articolul 209

Expertul numit este dator să-și depună lucrarea cu cel puțin 5 zile înainte de termenul sorocit pentru judecata. Nedepunerea lucrării în termen poate să atragă o amendă de la 500 la 5.000 lei; dacă nici în acest caz expertul nu depune lucrarea, amendă poate fi marită pînă la 20.000 lei.

Încheierea de condamnare este executorie. Amendă nu se va putea ridica decât pentru motive întemeiate.

Articolul 210

Cînd sînt mai mulți experți cu păreri deosebite lucrarea trebuie să cuprindă părerea motivată a fiecăruia.

Articolul 211

Experții sînt datori să se înfățișeze înaintea instanței spre a da deslușiri ori de câte ori li se va cere, în care caz au dreptul la despăgubiri ce se vor statornici prin încheiere executorie. Cînd nu se înfățișează, li se va aplica amendă prevăzută de art. 205.

Articolul 212

Dacă instanța nu este lămurită prin expertiza făcută, poate dispune întregirea expertizei sau o nouă expertiza. Expertiza contrarie va trebui cerută motivat la primul termen după depunerea, lucrării.

Articolul 213

Experții, care vor cere sau vor primi mai mult decât plata statornicită, se vor pedepsi pentru luare de mită.

La cererea experților, ținându-se seama de lucrare, instanța le va putea mari plata cuvenită prin încheiere executorie data cu citarea părților.

Articolul 214

Dacă expertiza se face de o altă instanță prin delegație, numirea experților și statornicirea plății ce li se cuvine se va putea lăsa în sarcina acestei instanțe.

& 6. Cercetarea la fața locului

Articolul 215

În cazul cînd instanța va socoti de trebuința, va putea hotărî ca în întregul ei sau numai unul din magistrați să meargă la fața locului spre a se lămuri asupra unor împrejurări de fapt care se vor arăta prin încheiere.

Articolul 216

Cercetarea la fața locului se va face cu citarea părților, putându-se asculta martorii și experții pricinii.

Despre cele urmate la fața locului se va încheia proces-verbal.

Articolul 217

Cînd instanța merge la fața locului, va fi însoțită de Ministerul Public, în cazurile în care prezenta acestuia este cerută de lege.

& 7. Interogatorul

Articolul 218

Se va putea incuviința chemarea la interogator, cînd este privitor la fapte personale, care, fiind în legătură cu pricina pot duce la dezlegarea ei.

Articolul 219

Cel chemat va fi întrebat de către președinte asupra fiecărui fapt în parte.

Cu încuviințarea președintelui, fiecare dintre judecători, Ministerul Public, precum și partea potrivnică, poate pune deadreptul întrebări celui chemat la interogator.

Partea nu are voie să citească un răspuns scris de mai înainte. Ea se poate folosi însă de însemnări, cu încuviințarea președintelui, dar numai cu privire la cifre sau denumiri.

Dacă partea declara că pentru a răspunde trebuie să cerceteze înscrisuri, se va putea soroci un nou termen pentru interogator.

Articolul 220

Reprezentantul legal, curatorul sau consiliul judiciar pot fi chemați personal la interogator pentru actele încheiate și faptele săvîrșite de el în aceasta calitate.

Articolul 221

Răspunsurile la interogator vor fi trecute pe aceeași foaie cu întrebările, Interogatorul va fi semnat pe fiecare pagina de președinte, grefier, de cel care l-a propus, precum și de partea care a răspuns după ce a luat cunoștința de cuprins. Tot astfel vor fi semnate adăugirile, ștersăturile sau schimbările aduse, sub pedeapsa de a nu fi ținute în seama.

Dacă părțile nu voesc sau nu pot să semneze, se va face arătare în josul interogatorului.

Articolul 222

Statul și celelalte persoane juridice de drept public, precum și persoanele juridice de drept privat, vor răspunde în scris la interogatoriul ce li se va comunica.

Se exceptează societățile comerciale de persoane al căror asociați cu drept de reprezentare vor fi citați personal la interogator.

Articolul 223

Partea care are domiciliul în străinătate, va putea fi interogată prin cel care o reprezintă în judecata.

În acest caz, interogatorul va fi comunicat în scris mandatarului, care va depune răspunsul părții dat în cuprinsul unei procuri speciale și autentice. Dacă mandatarul este avocat, procura specială certificată de acesta este îndestulătoare.

Articolul 224

Instanța poate încuviința luarea interogatorului la locuința, dacă partea este împiedicată de a veni în fața instanței.

Articolul 225

Dacă partea, fără motive temeinice, refuza, să răspundă la interogator sau nu se înfățișează, instanța poate socoti aceste împrejurări ca o mărturisire deplină sau numai ca un început de dovadă în folosul părții potrivnice.

& 8. Jurământul

Articolul 226

Judecătorul va putea, după cererea uneia din părți, să dea celeilalte părți jurământ asupra unor fapte ce se vor arata prin încheierea care hotărăște jurământul.

Judecătorul va putea respinge cererea de jurământ, dacă este jignitor sau dat cu vădită rea credință.

Articolul 227

Jurământul poate fi dat numai asupra unui fapt personal al părții sau asupra cunoștinței ce ea are despre orice alt fapt.

Faptul trebuie să fie în legătură cu pricina și să ducă la dezlegarea ei; jurământul poate fi dat numai în pricinile care pot face obiectul unei tranzacțiuni.

Articolul 228

Jurământul poate fi dat în tot cursul judecății în fața instanțelor de fond.

Întrebările vor fi puse în scris și semnate de partea care da jurământul.

Articolul 229

Înainte de săvârșirea jurământului, președintele va arata părții faptele asupra cărora are să jure și pedepsele împotriva celor ce jura pe nedrept.

Articolul 230

Cel chemat să jure va rosti după președinte următorul jurământ: "Jur ca voi spune tot adevărul cu privire la faptele asupra cărora mi se cere mărturisirea".

Articolul 231

După ce s'a săvârșit jurământul, instanța va lua mărturisirea părții care a jurat, ce se va trece într'un proces-verbal, semnat de președinte, de grefier și de partea ce a jurat.

Dacă partea nu poate sau nu voiește să semneze, se va face vorbire despre aceasta în procesul-verbal.

Articolul 232

Dacă partea, fără motive temeinice, nu se înfățișează spre a săvârși jurământul, instanța va socoti aceasta ca o nevointă din parte-i de a primi să jure.

Articolul 233

Cînd jurământul a fost săvârșit, partea potrivnică nu este primită să facă dovada că jurământul a fost mincinos.

Articolul 234

Dispozițiunile art. 230 și 231 se aplică și jurământului dat de judecător în condițiunile prevăzute de codul civil.

& 9. Asigurarea dovezilor

Articolul 235

Oricine are interes să constate de urgență mărturia unei persoane, părerea unui expert, starea unor lucruri, mișcătoare sau nemișcătoare, sau să dobândească recunoașterea unui înscris, a unui fapt, ori a unui drept, va putea cere administrarea acestor dovezi, dacă este primejdie ca ele să dispară sau să fie greu de administrat în viitor.

Cererea poate fi făcută chiar dacă nu este primejdie în întârziere în cazul când paritul își da învoirea.

Articolul 236

Cererea se va îndrepta, înainte de judecată, la judecătoria în circumscripția căreia se afla martorul sau obiectul cercetării, iar în timpul judecății, la instanța care judecă pricina.

Partea va arăta în cerere dovezile a căror administrare o pretinde, faptele ce voiește să dovedească, precum și primejdia întârzierii sau învoirea paritului.

Paritul nu este obligat să depună întâmpinare. Instanța va hotărî prin încheiere data în camera de chibzuire.

În caz de primejdie în întârziere, instanța va putea încuviința cererea și fără citarea părților.

Articolul 237

Administrarea dovezii va putea fi făcută de îndată sau la termenul ce se va soroci.

Articolul 238

Încheierea instanței este executorie și poate fi atacată cu apel în termen de 5 zile de la pronunțare, dacă s'a dat cu citarea părților, și de la comunicare, dacă s'a dat fără citarea lor.

Încheierea dată în timpul judecării unei pricini nu poate fi atacată decât odată cu fondul.

Articolul 239

Oricine are interes să constate de urgență o anumită stare de fapt, care ar putea să înceteze ori să se schimbe până la administrarea dovezilor, va putea cere instanței, în circumscripția căreia urmează să se facă constatarea și pe lângă care funcționează portarea, să delege un portar care să constate la fața locului această stare de fapt.

Președintele poate încuviința facerea constatării fără înștiințarea celui împotriva căruia se cere.

Procesul-verbal de constatare va fi comunicat în copie celui împotriva căruia s'a făcut constatarea, dacă nu a fost de față.

El va face dovada până la dovada contrarie.

Articolul 240

În caz de primejdie în întârziere, administrarea dovezii și constatarea prin portari se vor putea face și în zilele de sărbătoare și chiar și în afară orelor legale, cu încuviințarea anume a magistratului.

Articolul 241

Dovezile administrate în condițiile mai sus prevăzute pot să fie folosite și de partea care nu a cerut administrarea lor.

Cheltuielile făcute cu administrarea dovezilor vor fi ținute în seama de instanța care judecă pricina în fond.

Secțiunea IV **Suspendarea judecății**

Articolul 242

Instanța va suspenda judecata:

1. când amândouă părțile o cer;
2. dacă niciuna din părți nu se înfățișează la strigarea, pricinei.

Cu toate acestea pricina se judecă dacă reclamantul sau paritul au cerut în scris judecarea în lipsa.

Articolul 243

Judecata pricinilor se suspendă de drept:

1. prin moartea uneia din părți afară de cazul când partea interesată cere termen pentru introducerea în judecată a moștenitorilor;
2. prin interdicție, punere sub curatela sau consiliu judiciar a unei părți, până la numirea tutorului, curatorului sau consiliului judiciar;
3. prin moartea mandatarului uneia din părți, întâmplată cu mai puțin de 15 zile înainte de ziua înfățișării;
4. prin încetarea funcțiunii tutorului, curatorului sau consiliului judiciar;
5. prin declararea în stare de faliment a uneia din părți, când falitul trebuie să fie reprezentat prin judecătorul sindic.

Faptele arătate mai sus nu împiedică pronunțarea hotărîrii, dacă ele s'au ivit după închiderea desbaterilor.

Articolul 244

Instanța poate suspenda judecata:

1. cînd dezlegarea pricinei atarna, în totul sau în parte de existența sau neexistența unui drept care face obiectul unei alte judecări;
 2. cînd se ivesc indiciile unei infracțiuni, a carei constatare ar avea o înrîurire hotărîtoare asupra hotărîrii ce urmează să se dea.
- Suspendarea va dăinui pînă cînd hotărîrea pronunțată în pricina care a motivat suspendarea a devenit irevocabilă.

Articolul 245

Judecata reîncepe:

1. prin cererea de redeschidere făcută de una din părți, cînd ea s'a suspendat prin învoirea părților sau prin lipsa lor;
2. prin cererea de redeschidere, făcută cu arătarea moștenitorilor, tutorului, consiliului judiciar, a celui reprezentat de mandatarul mort, a noului mandatar sau sindicului, în cazurile prevăzute de art. 243.

Secțiunea V

Renunțarea la judecata și renunțarea la drept

Articolul 246

Reclamantul poate să renunțe oricînd la judecata, fie verbal în ședința, fie prin cerere scrisă.

Renunțarea la judecata se constată prin încheiere dată fără drept de apel.

Dacă renunțarea s'a făcut după comunicarea cererii de chemare în judecata, instanța la cererea paritului, va obliga pe reclamant la cheltuieli.

Cînd părțile au intrat în desbaterea fondului, renunțarea nu se poate face decât cu învoirea celeilalte părți.

Articolul 247

În caz de renunțare la însuși dreptul pretins, instanța da o hotărîrea prin care va respinge cererea în fond și va hotărî asupra cheltuielilor. Renunțarea la drept se poate face și fără învoirea celeilalte părți, atît în prima instanța cat și în apel.

Renunțarea se poate face în ședința sau prin înscris autentic.

Hotărîrea se da fără drept de apel.

Cînd renunțarea este făcută în instanța de apel, hotărîrea primei instanțe va fi anulată în totul sau în parte în măsura renunțării.

Secțiunea VI

Perimarea

Articolul 248

Orice cerere de chemare în judecata, contestație, apel, recurs, revizuire și orice alta cerere de reformare sau de revocare se perima de drept, chiar împotriva incapacabililor dacă a rămas în nelucrare din vina părții timp de un an. Partea nu se socotește în vina, cînd actul de procedura urma să fie îndeplinit din oficiu.

Termenul perimării nu curge cat timp, fără vina părții, cererea n'a ajuns încă la instanța competența sa o judece sau nu se poate soroci termen de judecată.

În materie comercială termenul de perimare este de șase luni.

Articolul 249

Perimarea se întrerupe prin îndeplinirea unui act de procedura făcut în vederea judecării pricinei.

Articolul 250

Cursul perimării este suspendat cat timp dăinuiește suspendarea judecării pronunțată de instanța în cazurile prevăzute de art. 244.

În cazurile prevăzute de art. 243, cursul perimării este suspendat timp de 3 luni dela data cînd s'au petrecut faptele care au prilejuit suspendarea judecării, dacă aceste fapte s'au petrecut în cele din urma 6 luni ale termenului de perimare.

Perimarea se suspenda de asemeni pe timpul cat partea este împiedicată de a stărui în judecata din pricina unor împrejurări mai presus de voința sa.

Articolul 251

În cazul cînd sînt mai mulți reclamanți sau pariti împreună, cererea de perimare sau actul de procedura întrerupător de perimare al unuia folosește și celorlalți.

Articolul 252

Perimarea se constată din oficiu sau la cererea părții. Președintele instanței va cita de urgență părțile și va dispune ca grefa sa întocmească o dare de seama asupra actelor de procedura în legătură cu perimarea.

Hotărîrea este supusă recursului; termenul curge dela pronunțare.

Articolul 253

Perimarea poate fi invocată și pe cale de excepție. În acest caz hotărîrea care pronunța perimarea este supusă recursului, iar încheierea de respingere poate fi atacată numai odată cu fondul pricinei. Perimarea cererii de chemare în judecată nu poate fi ridicată în instanța de apel.

Articolul 254

Perimarea are drept urmare ca toate actele de procedura făcute în acea instanța nu-și produc efectele. Cînd, însă, se face o nouă cerere de chemare în judecată, părțile pot folosi dovezile administrate în cursul judecării cererii perimate, în măsura în care noua instanța socotește că nu este de trebuința refacerea lor.

Capitolul 4

Hotărîrile

Secțiunea I

Dispozițiuni generale

Articolul 255

Hotărîrile prin care instanțele pun capăt pricinilor se numesc la judecătorie, cărți de judecată, la tribunal sentințe, iar la Curte și Curtea de Casație, decizii.

Toate celelalte dispozițiuni luate în cursul judecării se numesc încheieri.

Articolul 256

După sfîrșitul desbaterilor, judecătorii chibzuesc în secret, fie în ședința, fie în camera de chibzuire.

După chibzuire, președintele aduna părerile judecătorilor, începînd cu cel mai nou în funcțiune sau cu cel mai tânăr dintre asesorii populari, el pronunțându-se cel din urma.

Articolul 257

Dacă majoritatea legală nu se poate întruni, pricina se va judeca din nou în complet de divergenta în aceeași zi sau în cel mult 5 zile.

La instanțele de fond, părerile vor trebui să fie totdeauna motivate înainte de judecarea divergenței, afară de cazul cînd judecata se face chiar în ziua cînd s'a ivit divergenta.

Desbaterile vor fi reluate asupra punctelor rămase în divergenta; dacă, după judecarea divergenței, vor fi mai mult de doua păreri, judecătorii ale căror păreri se apropie mai mult, sînt datori să se unească într'o singura părere.

Judecătorii pot reveni asupra părerilor lor, care au pricinuit divergenta.

După judecarea punctelor rămase în divergenta, completul care a judecat înainte de ivirea ei va putea continua judecarea pricinei.

Dispozițiunile alin. 3 se aplică prin asemănare și în cazurile în care completele de judecată sînt alcătuite în număr fără soț.

Articolul 258

După ce s'a întrunit majoritatea, se va întocmi de îndată, pe scurt, dispozitivul hotărîrii, care se semnează sub pedeapsa nulității, de judecători și greșier și care va arata deopotrivă și părerile judecătorilor rămași în minoritate.

El se pronunța de președinte, în ședința, chiar în lipsa părților.

După pronunțarea hotărîrii niciun judecător nu poate reveni asupra părerii sale.

Articolul 259

Hotărîrile date în recurs vor fi semnate de toți judecătorii, fără arătarea părerii minorității.

Articolul 260

Dacă instanța nu poate hotărî de îndată, pronunțarea se va amana pentru un termen pe care președintele îl va anunța și care nu va putea fi mai mare de 7 zile.

Magistratul care a luat parte la judecata este competent să se pronunțe, chiar dacă nu mai face parte din alcătuirea instanței, afară de cazul cînd a încetat de a mai fi magistrat.

Asesorii populari ale căror funcțiuni au încetat, se pot pronunța înăuntrul termenului sorocit de lege pentru pronunțare.

Articolul 261

Hotărîrea se da în numele legii și va cuprinde:

1. arătarea instanței care a pronunțat-o și numele judecătorilor care au luat parte la judecata;
2. numele, domiciliul sau reședința părților, calitatea în care s'au judecat; numele mandatarilor sau reprezentanților legali și ale avocaților;
3. obiectul cererii și susținerii în prescurtare ale părților cu arătarea dovezilor;
4. arătarea concluziunilor Ministerului Public;

5. motivele de fapt și de drept care au format convingerea instanței, cum și cele pentru care s'au înlăturat cererile părților;
 6. dispozitivul;
 7. calea de atac și termenul în care se poate exercita;
 8. arătarea ca pronunțarea s'a făcut în ședința, precum și semnăturile judecătorilor și grefierului.
- Dacă, după pronunțarea hotărârii, unul din judecători este împiedicat de a semna, președintele instanței va face arătare despre aceasta.
- Părerea judecătorilor rămași în minoritate va trebui să fie motivată în josul hotărârii.

Articolul 262

În cazurile în care judecătorii pot da termen pentru executarea hotărârii, ei vor face aceasta, prin chiar hotărârea care desleaga pricina, arătând și motivele pentru care au încuviințat termenul.

Articolul 263

Datornicul nu va putea cere termen, nici nu va putea să se bucure de termenul ce i s'a dat, dacă bunurile lui se vand după cererea altui creditor, dacă este în stare de faliment sau de insolvabilitate în deobste cunoscută sau dacă prin fapta sa a micșorat garanțiile ce a dat prin contract creditorului sau, sau dacă nu a dat garanțiile făgăduite.

Articolul 264

Cînd motivarea hotărârii nu se poate face pînă la data pronunțării, ea se va face în termen de cel mult 15 zile dela pronunțare. Dacă instanța a fost alcătuită din mai mulți magistrați, președintele va putea insarcina pe unul din ei cu redactarea hotărârii.

Părerea judecătorilor rămași în minoritate va trebui redactată în același timp cu hotărârea.

Articolul 265

Adăugirile, ștersăturile sau schimbările în cuprinsul hotărârii vor trebui semnate de judecător, sub pedeapsa de a nu fi ținute în seama.

Articolul 266

Hotărârea se va face în doua exemplare originale, din care unul va fi alăturat la dosarul pricinei, iar celălalt va fi trecut într'un registru sau va sluji la întocmirea unui dosar special.

Pentru judecătorii, primul președinte al tribunalului va putea încuviința, ca în locul celui de al doilea exemplar al cărții de judecată să se treacă într'un registru dispozitivul ei, semnat de judecătorul și grefierul care au luat parte la judecata.

Hotărârea se va comunica părților, în copie, în cazul cînd aceasta este necesar pentru curgerea unui termen de exercitarea unei cai ordinare de atac.

Articolul 267

După pronunțarea hotărârii, partea poate renunța în instanța la calea de atac, făcându-se arătare despre aceasta într'un proces-verbal, semnat de președinte și de grefier.

Renunțările se pot face și în urma, prin înfățișarea părții înaintea președintelui sau prin înscris autentic.

Articolul 268

Încheierile premergătoare vor fi date cu același număr de voturi ca și hotărârile.

Judecătorii nu sînt legați prin aceste încheieri.

Ei sînt legați de acele încheieri care, fără a hotărî în totul pricina, pregătesc dezlegarea ei.

Orice dispozițiune luată de instanța prin încheiere va fi motivată

Articolul 269

Hotărârile vor fi investite cu formula executorie, în chipul următor:

"Noi, Prezidiul Republicii Populare Române:

(Aci urmează cuprinsul hotărârii).

"Dăm putere și poruncim agenților administrativi să execute aceasta (hotărîre); procurorilor să staruiască pentru aducerea ei la îndeplinire. Spre credința, prezenta hotărîre s'a semnat de (urmează semnatura președintelui și a grefierului).

Hotărîrea investită se va da numai părții care a cîștigat sau reprezentantului ei.

Secțiunea II **Hotărârile parțiale**

Articolul 270

Dacă paritul recunoaște o parte din pretensiunile reclamantului, instanța, la cererea acestuia, va da o hotărîre parțială în măsura recunoașterii.

Secțiunea III

Hotărârile care consfințesc învoiala părților

Articolul 271

Părțile se pot infatisa oricând în cursul judecății, chiar fără sa fi fost citate, pentru a cere să se dea hotărîre care să consfințească învoiala lor.

Dacă părțile se înfățișează la ziua sorocită pentru judecata, cererea pentru darea hotărîrii va putea fi primită, chiar de un singur judecător, urmând ca hotărîrea să fie data de instanța în ședința.

Dacă ele se înfățișează într-o alta zi, instanța va da hotărîrea în camera de chibzuire.

Articolul 272

Învoiala va fi înfățișată în scris și va alcătui dispozitivul hotărîrii.

La judecătoriile rurale învoiala va putea fi înfățișată și verbal; în acest caz, ea va fi trecută într'un proces-verbal care va fi încheiat cu aplicarea, prin asemănare, a dispozițiilor prevăzute de art. 82, alineatul II, și care va fi trecut în dispozitivul hotărîrii ce se va da.

Articolul 273

Hotărîrea care consfințește învoiala părților se da fără drept de apel.

Secțiunea IV Cheltuielile de judecată

Articolul 274

Partea care cade în pretențiuni va fi obligată, la cerere, sa plătească cheltuielile de judecată.

Judecătorii nu pot micșora cheltuielile de timbru, taxe de procedura și impozit proporțional, plata experților, despăgubirea martorilor, precum și orice alte cheltuieli pe care partea, care a câștigat, va dovedi ca le-a făcut.

Judecătorii au însă dreptul sa mărească sau sa micșoreze onorariile avocaților, potrivit cu cele prevăzute în tabloul onorariilor minimale, oridecateori vor constata motivat ca sînt nepotrivite de mici sau de mari, față de valoarea pricinii sau munca îndeplinită de avocat.

Articolul 275

Paritul, care a recunoscut, la prima zi de înfățișare, pretențiunile reclamantului, nu va putea fi obligat la plata cheltuielilor de judecată, afară numai dacă a fost pus în întîrziere înainte de chemarea în judecata.

Articolul 276

Cînd pretențiunile fiecărei părți au fost încuviințate numai în parte, instanța va aprecia în ce măsura fiecare din ele poate fi obligată la plata cheltuielilor de judecată, putând face compensarea lor.

Articolul 277

Dacă sînt mai mulți reclamanți sau mai mulți pariti, ei var fi obligați sa plătească cheltuielile de judecată în mod egal, proporțional sau solidar, potrivit cu interesul ce are fiecare sau după felul raportului de drept dintre ei.

Secțiunea V Execuția vremelnică

Articolul 278

Hotărârile primei instanțe sînt executorii de drept cînd au ca obiect:

1. plata salariilor;
2. despăgubiri pentru accidente de muncă;
3. rente sau pensii alimentare;
4. reparațiuni grabnice;
5. punerea sau ridicarea peceților ori facerea inventarului;
6. pricini privitoare la posesiune, numai în ce privește posesiunea;
7. în cazul prevăzut de art. 270;
8. În orice alte cazuri în care legea prevede că hotărîrea este executorie.

Articolul 279

Instanța poate incuviinta execuția vremelnică a hotărîrilor privitoare la bunuri oridecateori va găsi de cuviință ca măsura este de trebuința față cu temeinicia vădită a dreptului, cu starea de insolabilitate a debitorului sau ca exista primejdie vădită în întîrziere; în acest caz instanța va putea obliga la darea unei cauțiuni.

Execuția vremelnică nu se poate incuviinta:

1. în materie de strămutare de hotare sau desființare de construcțiuni;
 2. cînd prin hotărîre se dispune intabularea unui drept sau radierea lui din cartea funciară.
- Cererea de execuție vremelnică se va putea face și verbal în instanța pînă la închiderea desbaterilor.
- Dacă cererea a fost respinsă de prima instanța, ea poate fi facuta din nou în apel.

Articolul 280

Cererea pentru suspendarea execuției vremelnice se va putea face fie odată cu apelul, fie deosebit în tot cursul instanței de apel.

Cererea se va depune la prima instanță sau la instanța de apel, în care caz se va alătura în copie legalizată dispozitivul hotărârii.

Cererea de suspendare se va judeca de instanța de apel.

Suspendarea va putea fi încuviințată cu sau fără cauțiune.

Pînă la dezlegarea cererii de suspendare, suspendarea va putea fi încuviințată vremelnic, prin ordonanța președințială, chiar înainte de sosirea dosarului.

Secțiunea VI Îndreptarea hotărârilor

Articolul 281

Greșelile asupra numelui, calității și susținerilor părților sau cele de socoteli, precum și orice alte greșeli materiale strecurate în hotărîre, pot fi îndreptate, din oficiu sau în urma unei simple cereri.

Instanța poate cita părțile, cînd găsește de cuviință pentru unele lămuriri.

Îndreptarea se va face în amîndouă exemplare ale hotărîrii.

Termenul de apel împotriva încheierii data asupra, îndreptării curge dela pronunțare, în cazul cînd părțile au fost citate.

Dispozițiunile de mai sus se aplică, prin asemănare și greșelilor strecurate într-o încheiere.

Titlul IV Căile ordinare de atac

Capitolul 1 Apelul

Secțiunea I Termenul și formele apelului

Articolul 282

Cățile de judecată sînt supuse apelului la tribunal, iar sentințele date în prima instanță, apelului la Curte.

Împotriva încheierilor premergătoare nu se poate face apel decât odată cu fondul.

Apelul făcut împotriva hotărîrii se socotește făcut și împotriva încheierilor premergătoare.

Articolul 283

Partea, care a dat multumire în scris cu privire la o hotărîre sau a executat-o de buna voie, nu mai are dreptul de a face apel.

Partea care a executat hotărîrea în parte, va avea dreptul de a face apel pentru celelalte capete din dispozitivul hotărîrii.

Articolul 284

Termenul de apel este de 15 zile dela comunicare, dacă legea nu dispune altfel.

Termenul de apel curge chiar dacă comunicarea hotărîrii a fost făcută odată cu somația de executare.

Dacă o parte face apel înainte de comunicarea hotărîrii, aceasta se socotește comunicată la data depunerii cererii de apel.

Articolul 285

Termenul de apel se întrerupe prin moartea părții care are interes să facă apel. În acest caz, se face din nou o singura comunicare a hotărîrii, la cel din urma domiciliu al părții, pe numele moștenirii, fără să se arate numele și calitatea fiecărui moștenitor.

Termenul de apel va începe să curgă din nou dela data acestei comunicări. Pentru moștenitorii incapabili, cei cu capacitate restrînsă sau dispăruți, ori în caz de moștenire vacanta, termenul va curge din ziua în care se va numi tutorul, curatorul, consiliul judiciar sau administratorul provizoriu.

Apelul nu constituie prin el însuși un act de primirea moștenirii.

Articolul 286

Termenul de apel se mai întrerupe prin moartea mandatarului căruia i s'a făcut comunicarea.

În acest caz se va face o noua comunicare părții, la domiciliul ei, iar termenul de apel va începe să curgă din nou dela această dată.

Articolul 287

Cererea de apel va cuprinde:

1. numele, domiciliul sau reședința părților;
2. arătarea hotărârii care se ataca;
3. motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul, afară de cazul când hotărârea atacată a fost pronunțată pe temeiul lipsei la interogator;
4. dovezile pe care se sprijină apelul;
5. semnatura.

Cerințele dela punctele 2 și 5 sînt prevăzute sub pedeapsa nulității, iar cele dela punctele 3 și 4, sub pedeapsa decăderii. Aceste cerințe pot fi împlinite pînă, cel mai târziu în ajunul zilei de înfățișare, iar lipsa semnăturii, în condițiunile prevăzute de art. 133 al. II.

Cînd dovezile propuse sînt martori sau înscrisuri nearătate la prima instanța, se vor aplica dispozițiunile art. 112.

Articolul 288

La cererea de apel se vor alătură atâtea copii cîtî intimați sînt.

Apelul se depune la instanța a carei hotărîre se ataca sub pedeapsa de nulitate.

Președintele va înainta instanței de apel dosarul împreună cu apelurile făcute numai după împlinirea termenului de apel pentru toate părțile.

Cu toate acestea, apelul va fi trimis de îndată dacă s'a făcut cerere pentru suspendarea hotărîrii primei instanțe.

Apelurile făcute împotriva aceleași hotărîri vor fi repartizate la o singura secțiune.

Articolul 289

Președintele instanței de apel, îndată ce primește dosarul, va soroci termen de înfățișare, potrivit dispozițiunilor art. 114 și va ordonă citarea părților.

În același timp, va dispune să se comunice intimatului, odată cu citația, o copie de pe cererea de apel, împreună cu copiile certificate de pe înscrisurile alăturate și care nu au fost înfățișate la prima instanța, punându-i-se în vedere să depună la dosar întîmpinare potrivit dispozițiunilor prevăzute de art. 114.

Dacă sînt mai mulți intimați, dispozițiunile art. 113 se vor aplica prin asemănare.

Articolul 290

Cînd apelurile făcute împotriva aceleași hotărîri au fost repartizate la secțiuni deosebite, președintele secțiunii investită în urma va dispune, la cerere, trimiterea apelului la secțiunea cea dintîi investită.

Articolul 291

În cazul cînd intimatul nu a primit, în termenul prevăzut de art. 114, comunicarea motivelor de apel și a dovezilor invocate, va putea cere, la prima zi de înfățișare, un termen înăuntru cărui să depună la dosar întîmpinare.

În cazul mai sus arătat, dacă intimatul lipsește, instanța va dispune comunicarea în vederea depunerii întîmpinării.

Articolul 292

Părțile nu se vor putea folosi înaintea instanței de apel de alte motive, mijloace de apărare și dovezi decât de acele invocate la prima instanța sau arătate în cererea de apel și în întîmpinare, afară de cazul prevăzut la art. 138.

Articolul 293

Intimatul este în drept, chiar după împlinirea termenului de apel, să-și însușească cererea de apel făcută de partea potrivnică, printr'o cerere proprie, care să tînda la reformarea hotărîrii primei instanțe.

Însușirea cererii de apel se face prin întîmpinare sau la prima zi de înfățișare în formele prevăzute pentru cererea de apel.

Însușirea cererii de apel nu este primită cînd sa făcut apel numai pentru cheltuieli de judecată.

Însușirea cererii de apel va fi respinsă cînd apelul a fost retras cel mai târziu la prima zi de înfățișare sau cînd a fost respins pentru motive care nu atrag cercetarea fondului.

Aceasta dispoziție nu se aplică dacă însușirea apelului s'a făcut înăuntru termenului de apel.

Secțiunea II **Judecarea apelului**

Articolul 294

În apel nu se poate schimba calitatea părților cauza sau obiectul cererii de chemare în judecată și nici nu se pot face alte cereri noi. Excepțiunile de procedura și mijloacele de apărare nu sînt socotite cereri noi.

Se vor putea cere însă dobânzi, rate, venituri, ajunse la termen și orice alte despăgubiri ivite după darea hotărîrii primei instanțe. De asemeni se va putea propune compensatiunea legală.

Articolul 295

Dovezile administrate la prima instanță se pot reface în apel, dacă instanța le găsește gresite sau neîndestulătoare.

Articolul 296

Instanța de apel poate păstra sau schimba în tot sau în parte hotărîrea atacată.

Articolul 297

Cînd se face apel împotriva hotărîrii prin care întîia instanță s'a declarat incompetență, dacă instanța de apel găsește apelul întemeiat, va schimba hotărîrea atacată și, declarandu-se competența, va judeca pricina în fond.

Dacă însă prima instanță se va fi declarat competență, iar instanța de apel va găsi ca era necompetentă, schimbând hotărîrea atacată, va arata instanța competența, căreia îi va trimite pricina spre cercetare.

Articolul 298

Dispozițiunile de procedura prevăzute pentru prima instanță se aplică și în instanța de apel, întrucît nu sînt potrivnice celor cuprinse în acest capitol.

Capitolul 2

Recursul

Secțiunea I

Termenul și formele recursului

Articolul 299

Cărțile de judecată, sentințele și deciziunile Curților date în ultima instanță, precum și hotărîrile date în ultima instanță de jurisdicțiunile reglementate prin legi speciale sînt, supuse recursului.

Articolul 300

Recursul suspenda executarea numai în pricinile privitoare la strămutare de hotare și desființare de construcțiuni, precum și în cazurile anume prevăzute de lege.

Partea care a făcut recurs poate să ceară instanței de fond suspendarea executării:

1. dacă hotărîrea atacată cu recurs obliga la plata unei sume de bani; suspendarea va fi încuviințată de îndată ce suma datorită cu dobânzi și cheltuieli de judecată a fost în întregime depusă pentru garantarea plății;
2. Dacă hotărîrea a fost dată în altfel de pricini, suspendarea va putea fi încuviințată numai cu darea unei cauțiuni, care se va statornici după ascultarea părților chemate în camera de chibzuire.

Dacă recursul este respins, în cazul prevăzut la punctul 1, suma va fi liberată creditorului la cerere; iar în cazul prevăzut la punctul 2, cauțiunea se va libera depunătorului, numai dacă în termen de o luna dela respingerea recursului partea în drept nu a făcut cerere de despăgubire.

Dacă recursul este admis instanța de fond dispune eliberarea de îndată a sumei depusă, pe temeiul unei copii legalizate de pe dispozitivul hotărîrii instanței de recurs.

Articolul 301

Termenul de recurs este de 15 zile dela comunicare, chiar dacă prin legi speciale s'ar fi dispus: altfel.

Articolul 302

Recursul se depune la instanța a carei hotărîre se ataca, sub pedeapsa nulității.

Articolul 303

Recursul se va motiva prin însăși cererea de recurs, sau înăuntrul termenului de recurs.

Termenul pentru depunerea motivelor se socotește dela comunicarea hotărîrii, chiar dacă recursul s'a făcut mai înainte.

Motivarea recursului va cuprinde arătarea motivelor de casare și de dezvoltarea lor în parte.

În recursurile care se judeca la Curtea de Casație se va depune o copie mai mult de pe motivele de casare pentru Ministerul Public în pricinile în care acesta este chemat, potrivit legii, sa pună concluziuni.

Președintele instanței, care primește cererea de recurs, va putea sa o înapoieze părții prezente, dacă nu îndeplinește condițiunile prevăzute de lege, pentru a fi refăcută, prelungind termenul de recurs cu 5 zile.

În termen de 15 zile dela comunicarea recursului motivat, intimatul va depune întâmpinare la instanța unde s'a depus recursul.

După împlinirea termenului de mai sus, instanța de fond va înainta instanței de recurs dosarul împreună cu dovezile de comunicarea hotărîrii atacate, ori cu arătarea motivului necomunicării ei.

Articolul 304

Casarea unei hotărîri se poate cere:

1. cînd instanța nu a fost alcătuită potrivit dispozițiunilor legale;
2. cînd hotărîrea s'a dat de alți judecători decît acei care au luat parte la desbaterea în fond a pricinei;

3. cînd instanța a depășit competența sa;
4. cînd instanța a depășit puterea ce îi este data prin lege;
5. cînd judecata s'a urmat cu călcarea formelor de procedura care atrage pedeapsa nulității în condițiunile art. 105 al. II, afară numai dacă este nevoie de o verificare a împrejurărilor de fapt în afară dosarului
6. cînd hotărîrea nu cuprinde motivele pe care se sprijină sau cînd cuprinde motive străine de firea pricinei;
7. cînd hotărîrea pronunțată este lipsită de temei legal;
8. cînd judecata nu s'a pronunțat asupra unui mijloc de apărare sau asupra unei dovezi administrate, care erau hotaritoare pentru dezlegarea, pricinei;
9. cînd prin hotărîrea data s'a călcat sau s'a aplicat greșit legea;
10. cînd hotărîrea cuprinde o greșeala grava de fapt;
11. cînd instanța, sub cuvînt de interpretare, a schimbat natura conveniunii părților, sau i-a schimbat înțelesul lămurit și vadiț neîndoielnic.

Articolul 305

Nu va fi primită cererea de recurs, întemeiata pe motive care n'au fost propuse înaintea judecății de fond, afară de cazul cînd aceste motive privesc ordinea publică.

Articolul 306

Recursul este nul dacă nu a fost motivat în termenul legal.

Motivele de ordine publică pot fi invocate și din oficiu de instanța de recurs, care, însă, este obligată să le pună în desbaterea părților.

Gresita arătare a motivelor de recurs nu atrage nulitatea recursului dacă dezvoltarea motivelor da putinta încadrării lor într'unul din motivele prevăzute de art. 304.

Articolul 307

Avocații stagiați nu pot să redacteze motivele de casare și nici să pledeze înaintea instanțelor de recurs.

Articolul 308

Termenul de judecată se va soroci numai după ce hotărîrea atacată cu recurs a fost comunicată.

Președintele, sorocind termenul de judecată, poate desemna un judecător pentru întocmirea unei dări de seama asupra recursului.

La Curtea de Casație, darea de seama este obligatorie și se va întocmi de un consilier sau de un magistrat asistent.

Darea de seama va cuprinde pe scurt arătarea obiectului cererii de chemare în judecată, dezlegarea data pricinei de ultima instanța precum și faptele constatate de aceasta, în măsura în care este nevoie pentru dezlegarea recursului.

Magistratul, fără să-și arate părerea, va da deslușiri în cuprinsul dării de seama:

1. asupra cerințelor de formă;
2. asupra motivelor pe care se sprijină hotărîrea atacată și dacă dezlegarea data prin hotărîre se potrivește cu jurisprudenta Curții de Casație, sau cu doctrina.

Darea de seama va trebui depusa cu cel puțin 5 zile înainte de ziua înfățișării.

Secțiunea 2

Judecarea recursului și efectele casării

Articolul 309

Președintele va da cuvîntul părților după citirea dării de seama.

Ministerul public vorbește cel din urmă, afară de cazul cînd este parte principală.

Articolul 310

Dacă nu se dovedește, la prima zi de înfățișare, ca recursul a fost depus peste termen sau dacă aceasta dovada nu reiese din dosar, el se va socoti făcut în termen.

Articolul 311

Hotărîrea casată nu are nicio putere.

Actele de executare sau de asigurare făcute în puterea unei asemenea hotărîri sînt desființate de drept.

Articolul 312

Curtea de Casație va dispune, în cazul cînd casează, ca pricina să fie trimisa aceleași instanțe spre a fi judecata din nou de către alți judecători.

Cînd interesele unei bune judecati o cer, pricina va putea fi trimisa spre judecata altei instanțe de același grad.

Dacă instanța a carei hotărîre a fost casată a încetat de a avea ființa legală, pricina va fi trimisa unei instanțe de același grad, iar în lipsa, cu grad asemănător.

Articolul 313

Curtea de Casație va hotărî asupra fondului pricinii:

1. ori de câte ori este cazul să facă o simplă aplicare a legii la împrejurări pe deplin statornicite, cum ar fi cazul puterii de lucru judecat sau al prescripțiunii, ori altele asemănătoare;
2. cînd casează o hotărîre care a încuviințat un apel neadmis de lege sau făcut peste termenul legal;
3. cînd anulează o hotărîre potrivit unei hotărîri irevocabile;
4. ori de câte ori legea prevede aceasta.

În aceste cazuri, executarea deciziunii Curții de Casație se va face de prima instanța de fond, la cererea părții și prin mijlocirea Curții de Casație.

Articolul 314

Curtea și tribunalul, în caz de casare, vor judeca pricina în fond.

Totuși, cînd hotărîrea a fost casată pe motiv de necompetența, instanța de recurs va trimite pricina la instanța competența.

După casare, tribunalul retine pricina în prima sau ultima instanța, potrivit normelor competenței sale.

Articolul 315

În caz de casare, hotărîrile instanței de recurs asupra punctelor de drept deslegate sînt obligatorii pentru judecătoria fondului.

În caz de casare pentru nerespectarea formelor procedurale, judecata va reîncepe dela actul anulat.

După casare, instanța de fond va judeca din nou, ținînd seama de toate motivele invocate înaintea instanței a carei hotărîre a fost casată.

Articolul 316

Dispozițiunile de procedura prevăzute pentru apel, se aplică, prin asemănare, și cu privire la recurs, în măsura în care nu sînt potrivnice celor cuprinse în acest capitol.

Titlul V

Căile extraordinare de atac

Capitolul 1

Contestația în anulare

Articolul 317

Hotărîrile irevocabile pot fi atacate cu contenstatie în anulare, pentru motivele mai jos arătate, numai dacă aceste motive nu au putut fi invocate pe căile ordinare de atac:

1. cînd procedura de chemare a părții, pentru ziua cînd s'a judecat pricina, nu a fost îndeplinită potrivit cu cerințele legii;
 2. cînd hotărîrea, a fost data de judecători cu călcarea dispozițiunilor de ordine publică privitoare la competența.
- Cu toate acestea, contestația poate fi primită pentru motivele mai sus arătate, în cazul cînd aceste motive au fost invocate prin cererea de recurs, dar instanța le-a respins pentru ca aveau nevoie de verificări de fapt sau dacă recursul a fost respins fără ca el sa fi fost judecat în fond.

Articolul 318

Hotărîrile instanțelor de recurs mai pot fi atacate cu contestație, cînd dezlegarea data este rezultatul unei greșeli materiale sau cînd instanța, respingînd recursul sau admițîndu-l numai în parte, a omis din greșeală sa cerceteze vreunul din motivele de casare.

Articolul 319

Contestația se introduce la instanța a carei hotărîre se ataca.

Ea se poate face înainte de începerea executării și în tot timpul ei; pînă la încheierea celui din urma act de executare,

Articolul 320

Contestația se judeca de urgenta și cu precădere.

Întâmpinarea nu este obligatorie.

Hotărîrea data, în contestație este supusă aceluiași cai de atac ca și hotărîrea atacată.

Articolul 321

Nu se poate face o noua contestație pentru motive ce au existat la data celei dintâi.

Capitolul 2

Revizuirea hotărîrilor

Articolul 322

Revizuirea unei hotărâri rămase desavarsita în instanța de apel sau prin neapelare, precum și a unei hotărâri data de o instanță de recurs atunci când evoca fondul, se poate cere în următoarele cazuri:

1. dacă dispozitivul hotărârii cuprinde dispozițiuni potrivnice ce nu se pot aduce la îndeplinire;
 2. dacă s'a pronunțat asupra unor lucruri care nu s'au cerut sau nu s'a pronunțat asupra unui lucru cerut ori s'a dat mai mult decât s'a cerut;
 3. dacă obiectul pricinei nu se afla în ființa;
 4. dacă un judecător, martor sau expert, care a luat parte la judecata, a fost condamnat irevocabil pentru o infracțiune privitoare la pricina sau dacă hotărârea s'a dat în temeiul unui înscris declarat fals în cursul sau în urma judecății, sau dacă partea care a jurat a fost condamnată irevocabil pentru fals;
 5. dacă, după darea hotărârii, s'au descoperit înscrisuri doveditoare, reținute de partea potrivnică sau care nu au putut fi înfățișate dintr'o împrejurare mai presus de voința părților, ori dacă s'a revizuit hotărârea unei instanțe penale sau administrative pe care ea s'a întemeiat;
 6. dacă Statul ori alte persoane juridice de drept public sau de utilitate publică, dispăruții, incapabilii sau cei puși sub curatela sau consiliu judiciar, nu au fost apărați de loc sau au fost apărați cu viclenie de cei însărcinați să-i apere;
 7. dacă exista hotărâri desavarsite potrivnice, date de instanțe de același grad sau de grade deosebite, în una și aceeași pricina, între aceleași persoane, avînd aceeași calitate.
- Aceste dispozițiuni se aplică și în cazul cînd hotărârile potrivnice sînt date de instanțe de recurs. În cazul cînd una dintre instanțe este Curtea de Casație, cererea de revizuire se va judeca de această instanță;
8. dacă partea a fost împiedicată să se înfățișeze la judecata și să înștiințeze instanța despre aceasta, dintr'o împrejurare mai presus de voința sa.

Articolul 323

Cererea de revizuire se îndreaptă la instanța care a dat hotărârea rămasă desavarsită și a carei revizuire se cere.

În cazul art. 322 pct. 7, cererea de revizuire se va îndrepta la instanța mai mare în grad față de instanța sau instanțele care au pronunțat hotărârile potrivnice.

Cînd cele doua instanțe, care au dat hotărârile potrivnice, fac parte din circumscripții judecătorești deosebite, instanța mai mare în grad la care urmează să se îndrepte cererea de revizuire, va fi aceea a instanței care a dat prima hotărâre.

Articolul 324

Termenul de revizuire este de o luna și se va socoti:

1. în cazurile prevăzute de art. 322 pct. 1, 2 și 7, al. I, dela comunicarea hotărârilor desavarsite, iar cînd hotărârile au fost date de instanțe de recurs după evocarea fondului, dela pronunțare; pentru hotărârile prevăzute la punctul 7, al. II, dela pronunțarea ultimei hotărâri;
2. în cazul prevăzut de art. 322 pct. 3, dela cel din urma act de executare;
3. în cazul prevăzut de art. 322 pct. 4, din ziua în care partea a luat cunoștința de hotărârea instanței penale de condamnare a judecătorului, martorului, expertului, sau părții care a jurat sau de hotărârea care a declarat falsitatea înscrisurilor;
4. în cazurile prevăzute de art. 322 punctul 5, din ziua în care s'a descoperit înscrisul;
5. în cazurile prevăzute de art. 322, pct. 6, dela comunicarea hotărârii desavarsite făcută Statului ori celorlalte persoane de drept public sau de utilitate publică, sau dela întoarcerea dispărutului ori dela dobîndirea capacității; în aceste din urma doua cazuri termenul fiind de 6 luni.

În cazul art. 322 pct. 8 termenul de revizuire este de 15 zile și se socotește dela încetarea împiedicării.

Articolul 325

Instanța poate suspenda executarea hotărârii a carei revizuire se cere, sub condițiunea dării unei cauțiuni.

Articolul 326

Cererea de revizuire se judeca potrivit dispozițiunilor prevăzute pentru cererea de chemare în judecata.

Întâmpinarea nu este obligatorie.

Articolul 327

Dacă instanța încuviințează cererea de revizuire, ea va schimba, în tot sau în parte, hotărârea atacată, iar în cazul hotărârilor desavarsite potrivnice, ea va anula cea din urma hotărâre.

Se va face arătare de hotărârea data în revizuire, în josul originalului hotărârii revizuite.

Articolul 328

Hotărârea asupra revizuirii este supusă căilor de atac prevăzute de lege pentru hotărârea revizuită.

Dacă revizuirea s'a cerut pentru hotărâri potrivnice, calea de atac este recursul.

Capitolul 3

Recursurile speciale

Articolul 329

Ministerul Public de pe lângă Curtea de Casație, direct sau la cererea Ministrului Justiției, poate să atace cu recurs în interesul legii, înaintea Curții de Casație, în secțiuni unite, pentru încălcarea legii:

1. încheierile sau hotărârile desavarsite date cu recurs, la Curtea de Casație; acest recurs nu este împiedicat de recursul făcut de părți pentru un motiv deosebit;
2. hotărârile care au fost date cu drept de recurs la alte instanțe și au rămas irevocabile.

Casarea se va face în interesul numai al legii și dezlegarea data punctelor de drept judecate este obligatorie pentru instanțe.

Deciziunile Curții de Casație vor fi aduse la cunoștința instanțelor de Ministerul Justiției.

Articolul 330

Ministrul Justiției, direct sau prin mijlocirea procurorului general al Curții de Casație, poate să atace cu recurs în anulare înaintea acestei instanțe, hotărârile sau actele prin care judecătorii au depășit puterea ce le este data prin lege sau au săvârșit delikte cu prilejul cercetării pricinelor.

În acest din urmă caz, după anulare, Curtea de Casație, se va întruni de îndată în Curte de Justiție pentru judecarea celor vinovați.

Cartea III

Dispozițiuni generale privitoare la procedurile necontencioase

Articolul 331

Cererile pentru dezlegarea căroră este nevoie de mijlocirea instanței fără însă să se urmărească stabilirea unui drept potrivit față de o altă persoană, precum sînt cele privitoare la darea autorizatiunilor judecătorești, sau la luarea unor măsuri legale de supraveghere, ocrotire ori asigurare, sînt supuse dispozițiunilor de procedura mai jos arătate.

Articolul 332

Cererile necontencioase care sînt în legătură cu o lucrare sau o pricina în curs la o instanță sau pe care aceasta a deslegat-o, ori dacă au ca obiect eliberarea unor înscrisuri, titluri sau valori aflate în depozitul unei instanțe, se vor îndrepta la acea instanță.

Articolul 333

Cererea va cuprinde numele și domiciliul celui care o face și ale persoanelor pe care acesta cere să fie chemate înaintea instanței, precum și arătarea pe scurt a obiectului, motivarea cererii și semnatura.

Ea va fi însoțită de înscrisurile pe care se sprijină.

Articolul 334

Instanța își verifică competența din oficiu, putând cere părții lămuririle necesare.

Dacă instanța se declară, incompetentă, va trimite dosarul instanței în drept să hotărască.

Articolul 335

Dacă cererea, prin însăși cuprinsul ei sau prin obiecțiunile ridicate de persoanele citate sau care intervin, prezintă caracter contencios, instanța o va respinge.

Articolul 336

Încheierea prin care se încuviințează cererea este executorie.

Ea este supusă apelului.

Termenul de apel va curge dela pronunțare, pentru cei care au fost de față, și dela comunicare, pentru cei care au lipsit.

Apelul poate fi făcut de orice persoană interesată, chiar dacă nu a fost citată la dezlegarea cererii.

Apelul se face într'un singur exemplar, neînsoțit de copii.

Executarea încheierii poate fi suspendată de instanța de apel cu sau fără cauțiune.

Apelul și recursul se judecă în camera de chibzuire.

Articolul 337

Încheierile nu au puterea lucrului judecat.

Articolul 338

Procedura prevăzută în articolele de mai sus se întregeste cu dispozițiunile de procedura contencioasă, în măsura în care nu sînt potrivnice naturii necontencioase a cererii.

Materiile necontencioase cu privire la care legea prevede o procedură specială rămîn supuse dispozițiunilor speciale, care se vor întregi cu cele prevăzute în cuprinsul cărții de față.

Articolul 339

Procedura necontencioasă se aplică și în cazurile în care legea da în cădere președintelui instanței luarea unor măsuri cu caracter necontencios.

În aceste cazuri, președintele este ținut să pronunțe încheierea în termen de cel mult 3 zile de la primirea cererii. Apelul împotriva încheierii date de judecătorul de la judecătoria se judecă de tribunal, iar apelul împotriva încheierii date de președintele tribunalului sau Curții se judecă de completul instanței respective,

Cartea IV Despre arbitri

Capitolul 1 Numirea arbitrilor

Articolul 340

Persoanele care au liberul exercițiu al drepturilor lor vor putea să reguleze prin arbitri judecata pricinilor lor.

Articolul 341

Nu vor putea fi supuse la arbitri chestiunile de stare civilă, desparteniile și toate drepturile asupra cărora legea nu permite să se facă tranzacție.

Articolul 342

Arbitrii se vor numi de către părți prin act în scris autentificat de tribunal.
Pot fi arbitri orice persoane capabile, de orice naționalitate.

Articolul 343

Compromisul sau actul prin care se numesc arbitrii, va arăta, sub pedeapsa de nulitate, numele arbitrilor și contestațiile născute sau ce s'ar putea naște și pe care arbitrii au să le judece.

Articolul 344

Judecata arbitrilor se va termina la epoca arătată în compromis; iar dacă acesta nu cuprinde niciun termen sau dacă termenul nu s'a prelungit printr'un act iscălit de părți și încunoștințat tribunalului, însărcinarea arbitrilor nu va ține mai mult de cinci luni de la data constituirii tribunalului de arbitri.

Articolul 345

Părțile vor putea să renunțe la apel prin compromis.
Dacă însă arbitrii sînt chemați să judece o pricina, care este în cercetarea unei Curți, judecata lor va fi totdeauna definitivă.

Articolul 346

Arbitrii se pot recuza pentru cauze ivite în urma numirii lor și atunci ei se pot recuza pentru aceleași cauze ca și judecătorii.
Recuzarea se va judeca, în caz de neînțelegere, de tribunalul care a autentificat compromisul.

Articolul 347

În timpul funcționării lor, arbitrii nu se pot revoca decât prin consimțământul tuturor părților.

Articolul 348

Dacă numărul arbitrilor este cu soț și voturile se împart pentru darea hotărîrii ei vor numi un super-arbitru, dacă sînt îndreptățiți la aceasta.
Dacă n'au dreptul de a numi un supra-arbitru, sau avînd acest drept, nu se înțeleg asupra numirii lui, el se va numi de președintele tribunalului care a autentificat compromisul sau de președintele Curții, dacă arbitrii judeca o pricina ce era la acea Curte.

Capitolul 2 Cercetarea pricinei înaintea arbitrilor

Articolul 349

Fiecare din părți va da arbitrilor actele, documentele și memoriile ce va fi avînd, în termenul arătat în compromis sau, în lipsa unei asemenea cauze, în termenul însemnat de arbitri.
Odată ce acest termen a expirat, arbitrii vor judeca după actele și memoriile ce vor fi avînd.

Articolul 350

Părțile vor avea dreptul să se apara prin graiu înaintea arbitrilor, prin ele înșile sau prin procuratori, în termenul însemnat de arbitri,

Articolul 351

Arbitrii vor putea incuviința interogatoriul părților și orice măsuri pregătitoare, care se pot face și de judecători.

Articolul 352

Jurământul înaintea arbitrilor se va săvârși potrivit art. 230 și următoarele din acest cod.

Capitolul 3 Hotărîrea arbitrilor

Articolul 353

Arbitrii vor da hotărîrea cu majoritate de voturi.

Articolul 354

În caz de imparteala a părerilor, super-arbitrul se va pronunța după ce va fi ascultat pe părți sau va fi cetit numai actele lor, dacă, nu s'a făcut și apărare prin grai. Super-arbitrul se va uni cu una din părerile arbitrilor sau va putea face a se schimba în tot sau în parte părerea cu care se uneste.

Părțile vor putea, prin buna înțelegere, sa indrituiasca pe super-arbitru sa ia parte la cercetarea pricinei împreună cu arbitrii și sa dea hotărîrea odată cu ei.

Aceasta îndrituire va trebui să fie arătată în chiar actul de compromis.

Articolul 355

Super-arbitrul va avea totdeauna 8 zile dela numirea sa spre a-și da hotărîrea, chiar dacă termenul compromisului s'a sfârșit.

Articolul 356

Arbitrii vor da hotărîrea lor întemeindu-se pe lege, afară numai cînd, prin actul de compromis, vor fi indrituiti a judeca numai după cugetul și chibzuirea lor.

Aceasta hotărîre se va alcătui ca și aceea a judecătorilor.

Articolul 357

Hotărîrea arbitrilor, împreună cu actul de compromis și actele de cercetare, se vor înainta în 3 zile dela data hotărîrii, la grefa tribunalului care a autentificat actul de compromis.

Actele de cercetare se vor putea reproduce în practicarea hotărîrii, în care caz nu vor mai trebui alăturate la hotărîre.

Articolul 358

Hotărîrea arbitrilor se va comunica prigonitoarelor părți după cererea celui interesat, potrivit art. 266 din acest cod.

Articolul 359

Hotărîrea arbitrilor se va investi cu titlul executoriu, dacă părțile au renunțat la dreptul de apel prin compromis, în virtutea unei încheieri a tribunalului la care s'a depus hotărîrea.

Încheierea se va trece în josul originalului.

Titlul executor se va pune pe copia hotărîrii arbitrilor și se va da părții cîștigătoare.

Articolul 360

Înaintarea hotărîrii arbitrilor (art. 357), comunicarea copiilor către părți (art. 358), investirea cu titlul executoriu (art. 359), se vor face la secția respectiva a Curții, cînd pricina ce s'a judecat de arbitri fusese înaintea Curții.

Articolul 361

Hotărîrea arbitrilor, investită cu titlul executor, are efectele hotărîrilor judecătorești și se executa în același chip.

Articolul 362

Hotărîrile arbitrilor se dau fără drept de opoziție.

Articolul 363

Ele nu sînt supuse la apel dacă pricina este de natura a fi judecata în cea din urma instanța de către tribunal.

Articolul 364

În celelalte cazuri, hotărîrea arbitrilor este supusă la apel, dacă părțile n'au renunțat la acest drept prin compromis sau prin act formal posterior.

Articolul 365

Apelul în contra hotărîrilor arbitrilor se va da în forma și termenii hotariti pentru hotărîrile tribunalelor.

Articolul 366

Recursurile împotriva desavarsitelor hotărîri date de arbitri după lege, precum și cele împotriva hotărîrilor judecătorești ce au intervenit în materie de judecată arbitrală, se judeca de Curtea de Casație.

Articolul 367

Hotărîrea arbitrilor va fi supusă la contestație și revizuire în cazurile și modurile prevăzute de lege.

Contestațiile și cererile de revizuire se vor judeca de instanța care a pus titlul executor sau de Curtea la care fusese pendinte pricina supusă arbitrilor.

Articolul 368

Se va putea cere nulitatea hotărârii arbitrilor la instanța care a autentificat compromisul:

1. dacă acei ce au dat-o n'au primit o asemenea însărcinare dela părți;
2. dacă arbitrii s'au pronunțat după sfarsirea termenului arbitrajului;
3. dacă hotărârea s'a dat asupra unor chestiuni care nu fuseseră supuse arbitrilor;
4. dacă pretinsa hotărâre s'a dat de unii arbitri, neindrituiti sa judece în lipsa celorlalți;
5. dacă este vorba de cazuri pe care legea oprește a se judeca de arbitri.

Articolul 369

Însărcinarea arbitrilor încetează prin pronunțarea hotărârii lor.

Articolul 370

Arbitrajul mai încetează încă afară de alta învoire:

1. Prin sfarsirea termenului însemnat în compromis sau prelungit de părți ori prin sfarsirea termenului prevăzut la art. 344 din acest cod, cînd nu a fost alt termen învoit;
2. prin revocarea arbitrilor cu consimțimantul tuturor părților;
3. prin moartea, recuzarea ori demisia unuia din arbitri;
4. prin moartea uneia din părți, cînd moștenitorii săi vîrstnici și capabili nu voiesc să se mai judece cu arbitri.

Articolul 371

Arbitrii care, după ce au primit, se lasă fără cauza binecuvantata sau nu voiesc sa judece, pot fi dati judecații pentru tagada de dreptate și condamnați și la despăgubiri către părți.

Cartea V

Despre executarea silită

Capitolul 1

Dispozițiuni generale

Secțiunea I

Titlurile cerute pentru executarea silită

Articolul 372

Executarea silită se va urmări:

- a) în virtutea unei hotărâri judecătorești;
- b) în virtutea unui titlu executoriu.

Articolul 373

Hotărârile se vor executa prin mijlocirea primei instanțe.

Cererea de executare se va face la instanța care a pronunțat ultima hotărâre asupra fondului și care va trimite titlul pentru executare la prima instanța. Executarea se îndeplinește prin corpul de portarei. Ea se mai poate face în comunele urbane prin comisariatele de poliție, iar în cele rurale, prin judecător, ajutorul sau pretor.

Articolul 374

Nicio hotărâre nu se va putea executa de nu va fi investită cu titlul executor, prevăzut de art. 269, afară de hotărârile pregătitoare și de hotărârile executorii provizoriu, care se executa și fără titlul executor.

Articolul 375

Hotărârile judecătorești date în tari străine nu se vor putea executa în România, decât după ce judecătoria, în al cărui ocol vor avea a se executa, va incuviinta printr'o sentinta investirea lor cu titlul executoriu, în urma citarii părților.

Aceasta cerere nu se va putea incuviinta decât dacă aceste hotărâri sînt date de tribunalele competente și sînt rămase definitive, dacă nu se calca legile de ordine publică ale României, și dacă între amîndouă statele este reciprocitate de executare.

Articolul 376

Titlul executor nu se pune decât asupra hotărârilor care au rămas definitive și a actelor autentice potrivit art. 45 și următoarele din legea autentificării actelor.

Actele autentificate de consulatele și legatiunile române din străinătate se vor putea investi cu titlul executor de judecătoria domiciliului uneia din părțile părtașe la actul autentic.

Dacă nici una din părți nu are domiciliul în țara, titlul executor se va putea incuviinta de judecătoria l-a urbana București.

Articolul 377

Sînt hotărâri desavarsite orice hotărâri date după chemarea părților:

1. de o Curte;
2. de un tribunal cînd el judeca în cea din urma instanța;
3. de un tribunal sau o judecătorie care a judecat în întâia instanța, dacă părțile au lăsat sa treacă termenul de apel sau au lăsat să se perime judecata în apel.

Articolul 378

Pe cînd o hotărîre definitivă se afla în curs de a se judeca în contestație sau în urma cererii de revizuire ea are încă puterea lucrului judecat pînă ce se va înlocui prin o alta hotărîre.

Articolul 379

Nicio urmărire asupra bunurilor mobile sau imobile nu poate avea loc decît în virtutea unui titlu executor, sau a unei hotărîri date cu execuție provizorie și pentru o datorie certa și lichidă.

Dacă datoria consta în suma nelămurită, urmăririle se vor amana pînă mai întîi se va face lichidarea.

Creanta certa este aceea a carei existenta rezultă din însuși actul de creanta sau și din alte acte, chiar neautentice, emenate dela debitor sau recunoscute de dînsul.

Creanta este lichidă atunci cînd cîtimea ei este determinata prin însuși actul de creanta sau cînd este determinabilă cu ajutorul actului de creanta sau și a altor acte neautentice, fie emanând dela debitor, fie recunoscute de dînsul, fie opozabile lui în baza unei rispositii legale sau a stipulatiunilor conținute în actul de creanta, chiar dacă prin aceasta determinare ar fi nevoie de o osebită socoteala.

Secțiunea II

Persoanele și bunurile supuse executării silit

Articolul 380

Executarea silită se întinde asupra tuturor bunurilor mișcătoare și nemișcătoare ale datornicului, afară de excepțiile admise de lege.

Secțiunea III

Cînd se poate exercita executarea silită

Articolul 381

Cînd printr'o hotărîre s'a dat un termen de plată, executarea nu se poate face pînă la sosirea acelu termen.

Articolul 382

Cu toate acestea, partea care a cîștigat va putea și înaintea sosirii termenului, sa ceara executarea hotărîrii:

- a) dacă datornicul a fugit;
- b) dacă datornicul risipește averea sa mișcătoare și nemișcătoare;
- c) dacă alți creditori executa alte hotărîri asupra averii sale;
- d) dacă prin fapta sa el a micșorat asigurările date creditorului sau, sau n'a dat asigurările promise ori încuviințate sau este în stare de insolvabilitate de obște cunoscută.

Articolul 383

În cazurile arătate în articolele de mai sus, instanța care a investit hotărîrea cu formula executorie va hotărî de urgenta, după ce va cita pe părți în termen scurt.

În cazul cînd datornicul a fugit, citația i se va da la ultimul domiciliu.

Articolul 384

Hotărîrile ce au să se execute provizoriu cu dare de cauțiune nu se vor executa mai înainte de a se da cauțiunea.

Articolul 385

Nicio executare nu se va putea face înainte de ora opt dimineata și după ora șase seara.

Executarea începută va putea continua în acea zi sau în zilele următoare.

Articolul 386

Executarea silită, nu se va face duminicile și sărbătorile legale sau naționale prevăzute de legea vacanțelor, afară de cazuri urgente, după a anume încuviințare a prezidentului tribunalului sau Curții care a dat ordinul de executare.

Articolul 387

Nicio hotărîre sau titlu executor nu se va putea executa decît numai după ce se va fi încunoștiințat datornicul odată cu somația sau comandamentul.

Articolul 388

Cu cel puțin o zi înainte de orice executare, agentul ce are să execute va face o somație datornicului la care se va alătură și copia titlului ce se executa.

Articolul 389

Dacă creditorul a lăsat să treacă 6 luni de la data îndeplinirii ori căruia act de executare, fără să fi urmat alte acte de urmărire, executarea se perime de drept și orice parte interesată poate cere desființarea ei.

În caz de suspendarea executării, termenul de perimare curge de la încetarea suspendării.

Dacă se face o nouă cerere de executare, se va face mai întâi o nouă somație, la care nu se va mai alătura titlul ce se execută.

Articolul 390

Cele două articole de mai sus nu se aplică în cazurile când legea încuviințează executarea fără somație.

Asemenea nu se va notifica datornicului nici somația, nici hotărîrea sau titlul, când executarea se face potrivit art. 382 din acest cod.

Articolul 391

Călcarea art. 384, 385, 387, 388 și 339 aduc anularea executării.

Secțiunea IV Pentru primirea cauțiunii

Articolul 392

Hotărîrea care obliga pe o parte ca să dea o cauțiune sau un garant, va arata și termenul când să se aducă acea cauțiune, sau să se înfățișeze acel garant.

Articolul 393

Garantul se va infatisa înaintea judecății în ședința publică, față cu toate părțile, sau în lipsa lor, dacă au fost chemate formal.

Judecata va primi pe garant dacă solvabilitatea sa va fi de obște cunoscută, sau dacă se va dovedi cu acte.

Articolul 394

Partea potrivnică va putea să conteste solvabilitatea garantului și judecata va prețui de urgență.

Articolul 395

Dacă se primește cauțiunea sau garantul, actul care le primește va fi executor, cu tot dreptul de apel.

Articolul 396

Garantul fiind primit, va face înaintea judecății declarația că primește a garanta.

Această declarație se va trece în procesul-verbal al ședinței.

Din momentul acestei declarații, el va fi supus la toate consecințele ce aduce garanția sa.

Secțiunea V Executarea în contra moștenitorilor

Articolul 397

Când datornicul a murit, lăsând numai moștenitori vârstnici, executarea începută asupra bunurilor sale se va continua în contra lor 8 zile după ce printr-o notificare au fost înștiințați în mod colectiv la ultimul domiciliu al defunctului.

Când între moștenitori sînt nevârstnici, executarea începută se va suspenda pînă la alcătuirea reprezentantei lor legale, care se va face prin mijlocirea tribunalului cât se poate de grabnic.

Articolul 398

Dacă executarea nu începuse încă la moartea datornicului, hotărîrile și titlurile executării nu se vor putea executa în contra moștenitorilor, sub pedeapsa de nulitate, decât opt zile după ce li s'a făcut o încunoștințare colectivă a acestor titluri sau hotărîri la domiciliul deschiderii succesiunii, pe numele moștenirii fără a se arata numele și calitatea fiecărui moștenitor.

Secțiunea VI Contestații asupra executării silite

Articolul 399

Orice executare silită se poate contesta de cei interesați sau vătămăți prin executare.

Articolul 400

Cererile incidente și toate contestațiile care s'ar ridica asupra executării silite sau între părți sau de către cei de al treilea interesați, privitoare la înțelesul, întinderea și aplicarea dispozitivului hotărîrii ce se execută, se vor îndrepta la instanța care a încuviințat titlul executor.

Toate celelalte incidente sau contestații, ce s'ar ridica, asupra urmăririi însăși, se vor îndrepta la instanța care execută hotărîrea.

Cererile arătate în acest articol vor cuprinde pe larg motivele plângerii, iar actele pricinei se vor depune de odată cu cererea la grefa instanței respective potrivit art. 112 din acest cod.

Părțile se vor chema în termen scurt și judecata asupra contestației sau incidentelor se va urma de urgență, cu precădere asupra tuturor celorlalte pricini.

Articolul 401

Judecata va putea după înfățișare, să suspende sau să lase executarea cu sau fără cauțiune fixată de instanța judecătorească. Executarea se va putea suspenda în cazuri urgente chiar și înainte de orice înfățișare.

Articolul 402

Termenul de apel și cel de recurs în contra hotărârilor, date în asemenea contestații sau incidente, va fi de 15 zile dela data comunicării hotărârilor.

Articolul 403

Contestațiile în materie de executări silite se vor putea face în tot timpul cât va tine executarea.

Odată ce cel din urma act al executării s'a săvârșit, nu se va mai primi nicio contestație asupra executării.

Cel din urma act de executare este încheierea pe care instanța va trebui să o facă, fără citarea părților, îndată ce va primi procesul-verbal de executare, constatând săvârșirea executării.

Articolul 404

O hotărâre judecătorească, care nu s'a executat în timp de 30 ani dela data sa, nu se va mai putea executa și va pierde puterea lucrului judecat.

Articolul 405

Partea care va cădea în contestația sa asupra executării, va fi supusă la despăgubiri ce va fi pricinuit prin împiedicarea executării și la plata unei amenzi dela 500 pînă la 10.000 lei în cazuri de vădită rea credință.

Capitolul 2

Executarea silită asupra bunurilor mișcătoare

Secțiunea I

Bunurile mișcătoare care nu se pot urmări

Articolul 406

Nu se vor putea urmări și vinde pentru orice fel de datorie:

1. lucrurile trebuincioase pentru culcatul datornicului și familiei sale, care trăiește cu dănsul în casa;
2. vestimentele cu care sînt acoperiți sau care le slujesc la trebuința de fiecare zi;
3. armele, echipamentul și îmbrăcămintea ofițerilor;
4. icoanele și portretele de familie.

Articolul 407

Nu se vor putea urmări și vinde, decât numai în lipsa de alte bunuri și numai pentru datorii de alimente, de chirii, arenzi sau alte creanțe privilegiate asupra mobilelor, următoarele obiecte:

1. instrumentele de arat;
2. animalele, semințele și îngrășământul destinat pentru cultura pămîntului;
3. făina, malaiul și alte mici produse trebuitoare pentru hrana datornicului și a familiei sale în timp de o luna;
4. o vacă, sau doi boi, sau cinci capre, sau patru râmători, sau zece oi, după cum va alege datornicul;
5. tot nutrețul trebuitor în timp de o luna pentru hrana animalelor ce nu s'au urmărit;
6. uneltele lucrătorilor și meșterilor;
7. mașinile în lucrare, și instrumentele trebuincioase pentru exploatarea unei fabrici sau industrii;
8. carul sau căruța, sacaua și alte asemenea unelte de muncă;
9. stupii cu miere, gîndacii de mătase, frunzele de duzi, pe timpul creșterii lor;
10. instrumentele sau cărțile trebuincioase pentru știința, arta sau profesia ce practica sau exercita datornicul.

Articolul 408

Nu se vor putea urmări și sechestra, decât numai pentru datorii de alimente, de chirii sau alte creanțe privilegiate, asupra mișcătoarelor, următoarele:

1. sumele sau pensiile care s'au dat de judecată sau care s'au dăruit, ori s'au legat datornicului sub titlu de pensie alimentară;
2. rentele viagere care s'au dăruit datornicului sub condiție de a nu se putea urmări.

Cînd acestea se vor urmări și sechestra, la cazurile excepționale arătate mai sus, judecătorii pot să fixeze ce parte dintrînsele cîtă să se urmărească sau să se sechestreze.

Articolul 409

Pensiile de retragere, recompensele naționale, lefile și diurnele: ale eclesiasticilor, militarilor și tuturor funcționarilor plătiți de Stat, district, comuna și instituțiile de binefacere ale căror bugete se votează de Camera, nu se pot ceda nici în total, nici în parte. Ele nu se pot urmări decât pînă la o treime pentru datorii către Stat, penalități prevăzute de lege, pentru chirii și creanțe alimentare precum și pentru creanțele privilegiate prevăzute de articolul 1729 codul civil; pînă la jumătate în ce privește plata dotei legiuitei soții, precum și alimentele acordate de lege soției, copiilor și ascendenților.

Indemnizațiile de chirie ce se acordă unor funcționari, precum sînt aceia ai căilor ferate, sînt neurmăribile și necesibile în mod absolut.

Ele se pot însă urmări și ceda în total numai pentru chirie, datorită pentru semestrul la care acele indemnizații sînt aferente.

Articolul 410

Este nulă orice urmărire sau cesiune făcută în contra prescripțiilor de față.

Secțiunea II

Urmărirea bunurilor mișcătoare ce se afla în posesia datornicului

Articolul 411

Urmărirea bunurilor mișcătoare, corporale sau necorporale, care se afla în posesia datornicului, se va face prin agenții ce sînt alipii pe lîngă autoritățile judecătorești, fiecare în ocolul sau și după, rînduilele stabilite pentru aceasta de către președinte.

Articolul 412

Prezența unui comisar de poliție sau ajutor al său și în lipsa lor, a primarului sau a ajutorului sau, va fi necesară, sub pedeapsa de nulitate:

1. dacă ușile datornicului sînt închise și nu voește a le deschide;
2. dacă nu voește a deschide camerele sau mobilele;
3. dacă debitorul lipsește și nu este, spre a-l reprezenta, nicio ruda locuind cu dînsul.

Articolul 413

În aceste cazuri, odată ce casele sau mobilele s'au deschis de către debitor sau, nevoind el, ori în lipsa lui, de către agent, prezența comisarului sau a primarului, se va putea suplini prin doi martori majori.

Articolul 414

Camerele și mobilele se vor deschide treptat, pe cat se va face și înscrierea lor în procesul-verbal.

Articolul 415

Creditorul va putea sa nu fie față, la lucrarea urmăririi.

Articolul 416

Agentul judecătoresc, singur sau față cu persoanele înseminate în art. 412 și 413, va forma îndată un proces-verbal care va cuprinde:

1. enunțarea titlului executor în virtutea căruia se face execuțiunea;
2. arătarea creditorului pentru lucrurile ce a cerut a se urmări, dacă asemenea cerere s'a făcut;
3. numele, pronumele și domiciliul părților, al agentului, precum și al altor persoane care vor fi fost față la urmărire;
4. somatiunea verbală făcută debitorului ca sa plătească, precum și răspunsul lui dacă a fost față;
5. descrierea obiectelor urmărite și arătarea numărului și calității lor, pe cat se va putea;
6. arătarea locului, zilei și orei cînd s'a făcut urmărirea.

Articolul 417

Acest proces-verbal se va subscrie de agent și de toate persoanele ce au fost față la urmărire.

Articolul 418

Îndată ce procesul-verbal se va termina, obiectele descrise într'însul se vor pecetlui sau se va pune un custode pentru paza lor, și se va face mențiune despre aceasta în procesele-verbale.

Articolul 419

Custodele așezat pentru paza câtă să fie vîrstnic; el nu va putea fi însuși datornicul, vreun servitor al său, sau ruda sau cuscru al său pînă la a patra spita inclusiv, decât atunci cînd însuși creditorul va consimți la aceasta.

Articolul 420

Nu se vor putea aseza custozi decât persoane solvabile, care se vor putea supune și la dare de cauciune, dîndu-se precădere totdeauna acelor care se vor arata de creditor.

Obiectele sechestrate nu se vor putea stramuta din locul unde s'au urmărit decât cu voia judecătorului care a încuviințat urmărirea.

Articolul 421

Custodele va avea drept la o plata ce se va fixa de autoritatea judecătorească. Aceasta plata se va lua cu precădere din prețul lucrurilor urmărite.

Articolul 422

Custodele va fi răspunzător de orice paguba se va aduce creditorului din cauza neglijentei sale, putând fi, după împrejurări, supus și la pedeapsa arătată de legea penală pentru abuz de încredere.

Articolul 423

Cînd lucrurile urmărite au fost puse sub pecete, aceste pecete se vor pune de agentul judecătoresc și de persoanele arătate în art. 412 din acest cod.

Articolul 424

Acela care, fără drept, va rupe sau va strica aceste pecete, se va pedepsi potrivit legii penale, afară de alte despăgubiri la care se poate condamna.

Articolul 425

Îndată după punerea pecetilor sau așezarea custodelui, agentul judecătoresc va lasă o copie de pe procesul sau verbal în mana datornicului sau la domiciliul sau, precum și o lista de obiectele urmărite în mana custodelui, dacă asemenea custode exista. Custodele va iscăli de primirea listei. Originalul se va depune la grefa autorității a carei hotărîre se executa.

Articolul 426

Agentul care, prezentându-se la locuinta datornicului, va găsi o alta urmărire facuta și averea mișcătoare sub pecete sau sub paza de custode, după ce va lua copie de pe procesul-verbal aflat în mana custodelui sau în mana datornicului, ori la domiciliul sau, va face un proces-verbal arătând toate aceste împrejurări, precum și numele agentului care a urmărit, va declara urmărită aceasta avere și de dînsul și va putea urmări și alta avere care ar fi fost deja urmărită.

Articolul 427

Orice agent judecătoresc va fi dator, sub pedeapsa disciplinară și de despăgubiri, ca, în 24 ore după întoarcerea sa, sa deplina la grefa procesul-verbal încheiat de dînsul la fața locului.

Articolul 428

Datornicul nu va putea să se împotrivescă la o urmărire ce i se face decât depunind valoarea ce i se cere la Casa de Depuneri sau la administrația financiară a județului.

Totodată el va fi dator a da în mana agentului judecătoresc, pe lîngă recipisa de depunere, și petiția către autoritatea judecătorească respectiva, în care să arate cuvintele pentru care el cere încetarea sau suspendarea executării.

Judecata va hotărî de urgenta, potrivit cu cele zise la articolul 400 și următoarele din acest cod.

Articolul 429

În orice alt caz, urmărirea se va termina rămînînd ca acela în contra căruia ea s'a făcut sa reclame autorității competente, potrivit celor zise la art. 399 pînă la 405.

Articolul 430

Creditorii datornicului urmărit nu vor putea să se împotrivescă la executarea urmăririi, nici la vînzarea obiectelor. Ei vor fi numai în drept a se opune, pînă la regularea pretenției lor, la distribuirea sumelor provenite din vînzarea obiectelor.

Aceasta opunere a creditorilor se va face către autoritatea judecătorească prin care s'a operat vînzarea.

Secțiunea III

Vînzarea sau licitația bunurilor mișcătoare urmărite

Articolul 431

În 36 ore cel mult după depunerea procesului-verbal al agentului la grefa respectiva, judecătorul, în camera de chibzuire, va însemna ziua și locul unde are să se facă vînzarea obiectelor urmărite.

Articolul 432

Aceasta vînzare se va face înaintea judecătoriei sau la fața locului sau în locurile obișnuite pentru vînzări publice, după împrejurări.

Articolul 433

Ziua vînzării se va încunostiinta formal datornicului în persoana sau la domiciliu.

Articolul 434

Vînzarea nu se va putea face în mai puțin de doua săptămîni, nici în mai mult de o luna dela data procesului-verbal.

Articolul 435

Cînd însă atît creditorul cît și datornicul vor cere, termenul vînzării se va putea scurta sau prelungi.

Articolul 436

Asemenea cînd obiectele vor amenința stricăciune sau pierire, autoritatea competentă va putea chiar din oficiu să scurteze termenul vînzării.

Articolul 437

Vînzarea se va vesti cu 3 zile cel puțin mai înainte, prin anunțuri lipite pe străzi, la usa judecătorei, la poarta primăriei sau la locul unde se va face vînzarea, precum și la alte locuri publice.

În orașele unde sînt jurnale, aceasta vestire se va face și prin jurnale.

Aceste anunțuri se vor face prin grija agentului ce a făcut urmărirea, sub pedeapsa, în caz de neurmărire, de o amendă de 1.000 la 40.000 lei și alte despăgubiri, către părțile interesate.

Articolul 438

Dacă, din cauza unei contestații sau unei învoiri între părți, ziua vînzării s'a amînat de către autoritatea ce are a o efectua, se vor face alte anunțuri noi, potrivit articolului de mai sus, cu trei zile cel puțin înainte vînzării.

Articolul 439

Anunțurile vor cuprinde ziua, locul și ora vînzării, precum și natura obiectului, fără alte amănunte.

Costul acestor anunțuri se va înainta de către creditor în socoteala lucrurilor urmărite.

Articolul 440

În ziua publicată pentru vînzare, agentul însărcinat cu urmărirea va merge la locul unde se afla obiectele, împreună cu grefierul sau ajutorul sau, iar dacă aceste obiecte sînt în alta localitate, cu comisarul sau cu primarul local sau cu un ajutor al lor.

Articolul 441

Agentul va ridica pecetile sau va primi obiectele din mîna custodelui, dacă a fost asemenea custode.

Va verifica starea și numărul obiectelor după procesul-verbal de urmărire și va da chitanța de eliberare custodelui, iar acesta va prezenta toate obiectele ce i s'au încredințat și așa cum i s'au încredințat.

Dacă vînzarea se va face în alt loc decît acela unde se găsesc obiectele, ele vor fi duse la acel loc.

Dacă obiectele au să se vîndă chiar în locul unde se afla, se va face îndată vînzarea.

Articolul 442

Vînzarea se va face publică, cu ușile deschise, și cu toba sau în gura mare.

Articolul 443

Agentul judecătoresc sau un telal, în localitatea unde se afla telali, vor propune fiecare obiect, arătînd prețul, și-l vor adjudeca, în aceeași zi, aceluia, care la a treia strigare va da cel mai mare preț, chiar cînd, în lipsa de alți concurenți, acesta a fost singurul doritor.

Articolul 444

Licitația se va face pe bani gata și obiectul se va da aceluia care va și număra prețul cu care i s'a adjudecat.

Dacă acela căruia i s'a adjudecat obiectul nu va număra prețul de îndată, obiectul se va vinde imediat din nou și întâiul adjudecatar va răspunde scăderea ce va ieși la a doua vînzare, după constatarea făcută de agentul judecătoresc.

Numărarea prețului se va face în fața locului.

Articolul 445

Agentul de urmărire va însemna pe o listă obiectele vîndute și prețul cu care s'au vîndut.

Articolul 446

Îndată ce din valoarea averii vîndute se vor acoperi creanțele reclamate și celelalte cheltuieli ale agentului, ale custodelui, ale publicațiilor și altele, se va curma licitația și datornicul își va primi înapoi lucrurile rămase sau prisosul prețului, de va fi asemenea prisos.

Articolul 447

Agentul de urmărire va face, în fiecare zi de licitație, un proces-verbal de cele urmate, și îl va iscăli atît el, cît și ceilalți reprezentanți ai autorității publice de care a fost însoțit.

Articolul 448

Prețul ieșit din adjudecare se va încasa de agentul judecătoresc, care va îngriji cît mai neîntîrziat să-l depună la Cassa de Depuneri sau administrația financiară a județului, înaintînd recipisa îndată cu procesul-verbal de vînzare grefei respective.

Articolul 449

Nicio cerere de nulitate sau de stricare a vânzării nu se va primi în contra celui asupra căruia s'a adjudecat lucrul și care a plătit prețul, afară numai de nu a fost vicleșug din parte-i.

Cererea părții vătămate va fi numai în contra celui ce a urmărit sau a agentului de urmărire, ori a celorlalți ofițeri publici ce au executat, după împrejurări, în caz de rea credință sau neîndeplinirea formelor cerute de lege pentru executare.

Secțiunea IV

Distribuția prețului

Articolul 450

Din sumele ieșite din vânzare se vor scădea mai întâi cheltuielile de urmărire și de vânzare, și alte creanțe privilegiate ce s'ar arata.

Restul se va da creditorului ce a urmărit.

Dacă însă au fost și alți creditori ce au făcut opunere la distribuirea prețului vânzării și titlul lor este recunoscut, prețul se va împărți între creditorul ce a urmărit și creditorii oponenți.

Articolul 451

Sumele realizate din urmărirea bunurilor datornicului prin vânzarea bunurilor mișcătoare sau nemișcătoare, poprire și urmărire de venituri se vor distribui între creditori, de instanța care a săvârșit urmărirea, cu citarea părților în camera de chibzuire.

Secțiunea V

Urmărirea și poprirea bunurilor mișcătoare ale datornicului care sînt în mana celor de al treilea

Articolul 452

Orice creditor va putea, pe bază de titluri executorii, să urmărească și să poprească pentru sumele cuprinse în titlul său, sumele sau efectele datorate datornicului sau de către un al treilea:

a) orice alt creditor, a cărui creanță e constatată prin act scris neautentic, va putea deodată cu intentarea acțiunii, să poprească sumele sau efectele datorate datornicului sau de către un al treilea, putând fi supus, după aprecierea autorității judecătorești, și la darea unei cauțiuni fixată de dînsa;

b) același drept îl vor avea și creditorii care n'au act scris, fiind însă îndatorați ca, odată cu cererea de poprire și dovada de intentarea acțiunii, să dea și o cauțiune de jumătate din valoarea reclamației.

În cazurile prevăzute de alineatele a și b, din acest articol, validarea se va face după ce reclamantul va fi obținut o sentință definitivă.

Articolul 453

Această poprire se va face după o cerere ce creditorul va adresa la judecătoria domiciliului celui de al treilea sau al datornicului.

Articolul 454

În această cerere se va arata cauza pe baza căreia se face poprirea și suma creanței.

Articolul 455

Prezidentul, pe de o parte, va ordona facerea poprirei prin agentul judecătoresc, iar pe de altă parte, va cita atît pe cel de al treilea cît și pe datornic, comunicându-li-se și copie de pe cererea de poprire odată cu citația.

Orice parte interesată va putea face contestație la poprirea încuviințată, judecându-se această contestație înainte de validare, potrivit art. 400 și următoarele din acest cod.

Articolul 456

La ziua însemnată, cel de al doilea poprit va veni înaintea judecății în persoana sau prin procurator.

El va declara dacă datorește suma ce se oprește, cît este acea suma, pe bază de ce titlu, dacă mai este poprită și de alții, și data acea datorie este exigibilă.

Iar dacă s'au poprit și alte efecte, el le va arata starea, calitatea și cu ce titlu le tine.

În fine, el va răspunde la orice alte explicații ce îi va cere prezidentul.

Articolul 457

Dacă se dovedește ca terțul poprit este dator, instanța va valida poprirea condamnând pe terțul poprit să plătească suma poprită creditorului popritor.

Articolul 458

Dacă sînt mai multe popriri, din partea mai multor creditori ai aceluiași datornic, și pe aceeași valoare a celui de al treilea, la aceeași instanță, toate se vor judeca prin o singură hotărîre.

Articolul 459

Orice creditor al datornicului urmărit va, putea interveni la judecata de poprire prin o simplă cerere, pînă ce nu s'a dat o sentință definitivă asupra validării.

Articolul 460

Contestațiile de orice natură ce se vor face fie de cel de al treilea poprit, fie de datornicii popriți, precum și de către creditorii ce urmăresc, sau între ea sau între ei și datornici, se vor judeca de instanța investită cu cererea de poprire, potrivit regulilor ordinare:

- a) judecătorii vor putea ordona, după împrejurări, ca valorile poprite să se depună la Casa de Consemnării;
- b) hotărîrea dată asupra validării este supusă apelului în termen de 15 zile dela comunicarea ei.

Articolul 461

Suma poprită, datorită de cel de-al treilea, se va distribui, după scăderea cheltuielilor, de către judecătoria, între creditorii ce au urmărit, în proporție și după natura creanței lor.

Acea sumă li se va plăti în modul și termenii cuprinși în titlul constitutiv al datoriei celui de al treilea.

Articolul 462

Dacă valorile poprite sînt efecte mobile, judecata va ordona vînzarea lor și distribuția prețului lor, potrivit cu cele arătate la secțiunile III și IV ale acestui capitol.

Cel de al treilea ce le ține va fi custodele lor, dacă judecata nu ordonă altfel.

Capitolul 3

Executarea silită asupra veniturilor nemișcătoarelor

Secțiunea I

Urmărirea fructelor prinse de rădăcini

Articolul 463

Fructele și recoltele neculese și încă prinse de rădăcini, ce sînt ale datornicului, nu se pot urmări decît pe bază de titluri executorii; ele se pot însă sechestra potrivit art. 591 și următoarele din acest cod.

Articolul 464

Urmărirea acestor fructe nu se va putea face decît în 6 săptămîni înainte coacerii lor și va fi precedată de o somație de plată cu două zile înainte urmării. Sechestrarea însă se va putea face în orice timp.

Articolul 465

Urmărirea acestor fructe se va face prin mijlocirea unui agent judecătoresc, fața cu comisarul, primarul sau unul din ajutorii săi, sau, în lipsa lor, a doi martori vîrstnici.

Articolul 466

Agentul va lucra potrivit cu cele prescrise la art. 415, 416 și 417.

Articolul 467

El va aseza ca custode al fructelor pe un pîndar (jitar) de câmpuri al comunei sau pe o altă persoană din comuna unde se afla cele mai multe din fructele urmărite, cu precădere însă pe acela ce va fi arătat de creditor.

Articolul 468

O copie a procesului-verbal al agentului se va lăsa la primarul comunei.

Originalul se va depune la judecătoria.

Copia se va înmîna și datornicului.

Articolul 469

Autoritatea judecătorească va cita pe părți înainte să și va hotărî sau respingerea urmăririi, sau vînzarea fructelor, așa cum sînt prinse de rădăcină, sau după ce se vor culege*).

*) completat prin [art. 7 din Legea Nr. 306 din 5 august 1938](#).

Articolul 470

Vînzarea se va anunța înainte cu 3 zile cel puțin la comuna, la domiciliul datornicului și la poarta autorității judecătorești.

Ea se va face în zilele și la ceasurile hotărîte de judecător, preferîndu-se zilele de duminică și de balciu (iarmaroc), la fața locului, în localul judecătoriei sau la balciu ori tîrg.

Articolul 471

Vînzarea se va face pe bani gata de către agentul judecătoresc, fața cu primarul comunei ori cu ajutorul sau și cu datornicul, sau și în lipsa lui, dacă se va fi chemat formal.

Articolul 472

Dacă datornicul urmărit nu va avea alte mijloace de viață, va putea capata dela autoritatea judecătorească a se scoate din vânzare:

- a) câtimea fructelor câte trebuiesc pentru hrana lui și a familiei lui în timp de o luna;
- b) câtimea nutrețului trebuincios pe timp de o luna, pentru hrana vitelor ce nu se pot urmări, potrivit art. 407;
- c) semințele trebuincioase pentru semanatura.

Secțiunea II

Urmărirea veniturilor unui bun nemișcător

Articolul 473

Acela care va voi să urmărească veniturile generale, precum: chiria, arenda sau alte venituri ale unui bun nemișcător al cărui proprietar sau uzufructuar este datornicul sau, va urma potrivit randuelilor de mai jos.

Articolul 474

Veniturile ce un datornic, arendaș sau chiriaș, are din moșia sau casa arendată sau închiriată lui, se vor putea asemenea urmări, respectându-se privilegiul ce legea acorda proprietarului.

Articolul 475

Creditorul va face cerere la judecătoria locală, afară de convenții contrarii, spre a obține sechestrarea veniturilor bunului nemișcător și a cita pe datornic în judecata.

Articolul 476

Dacă el are titlu autentic, ne-executor sau și un act privat recunoscut al datornicului, judecătoria, pe de o parte, va incuviinta sechestrul pentru suma cuprinsă în titlu, putând supune pe creditor și la darea unei, cauțiuni pentru despăgubiri, iar pe de alta, va cita pe datornic în judecata.

Pentru titlurile executorii nu se va cere cauțiune.

Cînd nu exista act scris, sechestrul se va putea înființa prin o hotărîre data în urma înfățișării, însă numai sub dare de cauțiune, echivalenta cu a treia parte din suma urmărită.

Dacă exista act scris, însă nerecunoscut, cauțiunea va putea fi de un sfert din suma urmărită.

Articolul 477

Îndată ce judecătorul încuviințează sechestrul, se va publică aceasta prin afișe la poarta autorității și printr'un jurnal din localitate, dacă va exista.

Un extract după acest ordin se va transcrie de îndată prin mijlocirea grefei, în registrul respectiv de transcriere.

Articolul 478

Un agent judecătoresc va merge la fața locului și va face proces-verbal potrivit art. 416, de diferitele venituri ce au a se aduna pe seama creditorului.

Chiriașii sau arendașii vor fi preveniți și îndatorați a depune chiriile sau arende datorite sau ce vor datori, la judecătoria locală, potrivit hotărîrii de sechestrul a judecătoriei.

Articolul 479

Judecătoria va putea rîndui, după împrejurări, ca tot venitul să se adune direct la Casa de Consemnării, sau va putea numi un agent special, care să administreze bunul nemișcător și să încaseze veniturile sau chiriile ori arenzile, pe care le va înainta Casei de Consemnării, prin mijlocirea judecătoriei.

Articolul 480

Îndată ce ordinul de sechestrul s'a transcris, s'a afișat, s'a publicat și s'a făcut cunoscut la fața locului prin agentul judecătoresc, vor fi nule de drept, numai dela data transcrierii, orice închirieri sau arendări ce se vor face de datornic și orice plăți de chirie sau arenz se va primi de dînsul în urma datei transcrierii.

Vor fi asemenea nule, tot dela data transcrierii, orice plăți făcute înainte de vreme în contra clauzelor contractului de închiriere sau arendare.

Articolul 481

Dacă datornicul ocupa el însuși în total sau în parte, imobilul al cărui venit e sechestrat, judecătoria va putea, după împrejurări, să ordone ca el să deșerte, în tot sau în parte, îndată sau la un termen fixat, imobilul sechestrat.

Articolul 482

Dacă datornicul nu are alte mijloace de trai decât veniturile sechestrate; judecătoria va putea fixa o parte din aceste venituri ca să servească pentru întreținerea lui și a familiei lui în tot timpul cât va ține sechestrarea.

Articolul 483

Dacă judecătoria va numi un administrator al bunului sechestrat, îl va supune la dare de cauțiune și va fixa tot prin acea hotărîre salariul acestui administrator, precum și felul și limitele dreptului sau de administrare.

Salariul garantului nu va trece peste maximum de 10%, după împrejurări, din veniturile neto ce va încasa.

Articolul 484

La finele fiecărui an, semestru sau trimestru, după cum judecata va hotărî, administratorul va da socoteala judecătorei, fața cu împricinații, citați spre acest sfîrșit, de veniturile și cheltuielile urmate.

Articolul 485

Dacă gerantul administrează rau sau nu da socotelile la termenul fixat sau trece peste atribuțiunile ce i s'au dat de judecătore, el va fi destituit și condamnat la despăgubiri.

Articolul 486

Imparteala veniturilor între creditorii secheștrânți sau intervenienți se va face de către judecătore în proporție cu creanta fiecăruia.

Creditorii cu dreptul de preferința se vor plăti potrivit dreptului și rangului lor.

Articolul 487

Secheștrarea veniturilor nu va înceta decât în următoarele cazuri:

- a) prin consimțimantul creditorilor secheștrânți și intervenienți;
- b) prin plata creanțelor lor: capital, dobânzi și cheltuieli;
- c) prin adjudecarea silită a bunului nemișcător.

Capitolul 4

Executarea silită asupra bunurilor nemișcătoare*)

*) Modificat prin dispozițiunile [Legii nr. 306 din 5 August 1938](#), completată prin [Legea nr. 833 din 24 Noembrie 1939](#).

Secțiunea I

Bunuri care pot fi urmărite

Articolul 488

Numai bunurile nemișcătoare prin natura lor pot fi obiectul unei urmăriri imobiliare.

Articolul 489

Urmărirea unui bun nemișcător prin natura sa va cuprinde însă ca accesorii și toate obiectele care slujesc la exploatarea imobilului sau care sînt așezate în imobil pentru veșnicie.

Articolul 490

Creditorii personali ai unui împreună moștenitor sau ai unui asociat nu vor putea să urmărească și să pună în vânzare partea devălmășe a datornicului lor, în imobilele moștenirii sau societății. Ei vor trebui mai întîi să ceară imparteala sau licitația imobilelor ce se afla în devălmășie.

Se poate însă vinde partea devălmășe (indiviză), dacă cîtimea ei este neîndoielnic stabilită și lămurită (lichidă).

Articolul 491

Vînzarea silită a bunurilor nemișcătoare se va urmări la tribunalul unde se afla așezat imobilul sau la alt tribunal ales de părți.

Secțiunea II

Urmărirea nemișcătoarelor bunuri

Articolul 492

Orice urmărire a unui imobil va începe printr'un comandament făcut de către creditor datornicului și deținătorului de va fi, prin mijlocirea unui agent judecătoresc.

În cazurile în care legi speciale înlocuiesc comandamentul prin somațiuni sau notificări pentru punerea, în vânzare a imobilelor, acele somațiuni încetează de a-și mai avea efectul lor, de îndată ce debitorul a achitat înainte de licitație, toate ratele cu dobânzile și cheltuielile de orice natură, exigibile în momentul plății.

Articolul 493

Acest comandament se va face în persoana sau la domiciliul datornicului și deținătorului.

El va cuprinde copie după titlul executor, somația de a plăti și înștiințarea că, dacă nu va plăti, se va face vînzarea cutărilor sau cutărilor nemișcătoare. El va fi iscălit de agent.

Acest comandament se va transcrie de urgență în extract îndată după comunicare, după ordinea înregistrării, într'un registru special.

Articolul 494

Agentul va încunostiința acest comandament, potrivit randuelilor arătate la art. 92 și următoarele din aceasta legiuire.

Articolul 495

Dacă urmărirea se face împotriva unui nevârstnic, interzis sau pus sub consiliu judiciar, afară de copia de comandament lăsată la tutor, curator ori consiliu judiciar, se va mai încunostiința și procurorul tribunalului local, care va iscăli originalul comandamentului.

Articolul 496

Dacă au trecut 6 luni dela ziua comunicării comandamentului, fără ca alte acte de procedura sa fi urmat, comandamentul se considera de plin drept ca și cînd nu ar fi fost.

Articolul 497

Rînduielile dela art. 493, 494 și 495 ale acestei legiuri sînt sub pedeapsa de nulitate.

Articolul 498

Dacă după primirea comandamentului datornicul dovedește înaintea tribunalului ca venitul curat și liber al nemișcătoarelor sale pe timp de un an este de ajuns spre a plăti toată datoria, capete, dobânzi și cheltuieli, și dacă el oferă sau delega aceste venituri creditorului, judecata va putea suspenda urmărirea, rămînînd a o reîncepe dacă alte piedeci sau opoziții s'ar ivi.

Secțiunea III

Procesul-verbal de situație, afișele și publicațiile

Articolul 499

După 30 de zile dela comunicarea comandamentului, portărelul se va transporta la locul situației imobilului a cărui urmărire se face și acolo va încheia un proces-verbal de situație.

Acest proces-verbal va cuprinde reproducerea în extract a titlului ce se execută și o descriere pe cat se poate mai amănunțită a imobilului.

Articolul 500

Afisele și publicațiile vor cuprinde:

1. numele, pronumele, profesia și domiciliul ori reședința creditorului ce urmărește și ale datornicului urmărit;
2. titlul executor pe baza căruia se face urmărirea, în extract;
3. arătarea bunurilor nemișcătoare care se urmăresc, adică:

Dacă este o casa comuna, strada, numărul sau localitatea unde se afla acea casa.

Dacă este moșie, un pămînt sau orice avere rurală arătarea județului, plășii, a comunei și a unora din vecinii acelui imobil, precum și descrierea amănunțită a imobilului din procesul-verbal de situație.

Articolul 501

Grefierul va fi dator dela sine și prin îngrijirea prezidentului, sa caute în registrul ipotecilor și să facă o lista specială de toate inscripțiile, transcriptiile de privilegii sau ipoteci ce exista asupra nemișcătorului urmărit.

Dacă urmărirea se face înaintea unui alt tribunal decât acela al situației bunului nemișcător, tribunalul de urmărire va cere aceasta lista, prin o comisie rogatorie, dela, tribunalul situației imobilului.

Grefierul va înscrie pe marginea acestei liste orice cereri sau reclamații s'ar face, precum și suma fiecărei creanțe.

Articolul 502

Afisele și publicațiile vor mai cuprinde:

1. locul, ziua și ora cînd are să se facă vînzarea și adjudecarea bunului nemișcător;
2. prețul ce creditorul urmăritor va arata, în cererea ce va trebui să facă tribunalului, înainte de plată taxelor de afișe și publicații;
3. condiții ce va fi avînd vînzarea și diferitele sarcini sau alte împrejurări ale nemișcătorului pînă atunci cunoscute;
4. somația către toți acei care ar pretinde vreun drept de chirie, privilegiu sau ipoteca, ca înaintea adjudecării sa arate tribunalului pretențiile lor, sub pedeapsa de a nu li se mai tine în seama.

Articolul 503

Un judecător, însărcinat de prezident, va face tabloul ordintei creditorilor după care ei au a se plăti, potrivit cu titlurile lor de preferința.

Acest tablou se va face 4 săptămîni după cea dintîi publicație a urmăririi.

Oricare din creditorii sau din persoanele interesate va avea dreptul sa ia cunoștința sau copie de pe acest tablou al ordinei, pînă în momentul adjudecării.

Contestația asupra punctelor cuprinse în tablou se va face mai întîi înaintea judecătorului.

Acesta va cauta sa împace pe părți.

Dacă nu va putea, va trimite contestația înaintea tribunalului spre a se judeca, potrivit articolelor 522 și următoarele din acest cod.

Articolul 504

Afisele se vor lipi:

1. la usa tribunalului;
2. la poarta sau pe pereții casei ce are să se adjucece;
3. în comuna unde este așezat bunul rural ce are să se vândă.

Articolul 505

Aceeași publicație se va face neapărat în Monitorul Oficial și în alt jurnal de publicații oficiale acolo unde este.

Articolul 506

Un exemplar de pe aceasta publicație se va încunostiinta în persoana sau la domiciliul datornicului urmărit și deținătorului de va fi, precum și tuturor creditorilor care au ipoteca sau privilegiu cunoscut, pînă la emiterea publicațiilor.

Aceasta încunostiintare se va face creditorilor ipotecari sau privilegiați, la domiciliul ales de ei cu ocazia luării inscripției, chiar dacă, de fapt, n'ar domiciliu acolo.

Articolul 507

Vînzarea nu se va face decît după 3 luni din ziua publicării în jurnale.

Articolul 508

O copie de pe aceasta publicație se va depune la procurorul tribunalului judecătorești se urmărește averea unui nevîrstnic, interzis sau pus sub consiliu judiciar.

Articolul 509

Toate formalitățile arătate la art. 499, 500, 502, 504, 505 în ceea ce privește numai publicațiunea prin Monitorul Oficial, și pînă la 508 inclusiv din acest cod, vor fi observate sub pedeapsa de nulitate a urmăririi, afară numai de greșelile parțiale în descrierea bunurilor urmărite.

Articolul 510

Se va tine la grefa un dosar special pentru fiecare urmărire de bun nemișcător, în care se vor trece toate actele și incidentele privitoare la urmărire și adjucecare.

Secțiunea IV

Efectele urmăririi bunurilor nemișcătoare

Articolul 511

Va fi nulă de drept orice înstrăinare a nemișcătorului urmărit facuta de datornic în urma transcrierii comandamentului.

Articolul 512

Cu toate acestea aceasta înstrăinare își va avea toată tăria ca dacă, înainte de adjucecare, cumpărătorul a dobîndit ratificarea creditorului sau creditorilor ce urmăresc vînzarea sau dacă a consemnat sumele trebuincioase spre a plăti în întregul lor toate creanțele lor, capete, dobînda și cheltuieli.

Articolul 513

Închirierile sau arendările făcute de datornic după data transcrierii comandamentului vor fi anulate, dacă creditorul sau creditorii ce urmăresc vor cere aceasta.

Închirierile sau arendările dinainte nu vor putea fi anulate, în tot sau în parte, decît cînd vor fi fost făcute în fraudă creditorilor. Nu se vor tine în seama plățile făcute înainte de vreme împotriva tocmelelor cuprinse în contractul de închiriere sau arendare.

Secțiunea V

Păstrarea bunurilor nemișcătoare urmărite

Articolul 514

Dela comandament pînă ce ordonanța de adjucecare va rămîne definitivă, păstrarea bunurilor urmărite va fi încredințată datornicului urmărit.

Prin urmare, el nu va putea face nicio tăiere de lemne și nu va putea aduce nicio stricăciune imobilului, sub pedeapsa de despăgubiri și chiar de urmarime criminală de va fi cazul.

Articolul 515

Tribunalul însă va putea, după cererea unui sau mai multor din creditorii, ca să încredințeze păstrarea nemișcătorului bun unui alt conservator și după împrejurări, el va putea îndatora pe datornic să se strămute din imobilul în care va fi locuind.

Articolul 516

Conservatorul va fi pînă ce ordonanța va rămîne definitivă, însărcinat:

Cu paza imobilului urmărit;

Cu adunarea chiriilor, arendelor și altor venituri;

Cu recolta și cu vânzarea fructelor care se va face potrivit art. 470.

Articolul 517

Conservatorul va fi dator să dea socoteala tribunalului, față cu părțile chemate în regula, despre venituri și cheltuieli, în zece zile după adjudecare, sau la termenul fixat de tribunal, sub pedeapsa, în caz de neurmărire, de a fi destituit, lipsit de salariul sau și condamnat la despăgubiri.

Articolul 518

Produsul administrației conservatorului îndată după încasare, se va depune prin tribunal la Casa de Depuneri și Consemnatie, spre a fi împărțit creditorilor împreună cu prețul nemișcătorului.

Articolul 519

Dacă datornicul nu are alt mijloc de viețuire decât fructele sau veniturile bunurilor urmărite, tribunalul va putea, în timpul urmăririi, să-i dea un ajutor din aceste venituri pentru viețuirea lui și a familiei lui.

Secțiunea VI

Concursul mai multor urmăririi imobiliare

Articolul 520

Dacă mai mulți creditori au făcut comandament urmărind același imobil, toate urmăririle lor se vor întruni ca să se facă una singură pentru toți, după cererea lor sau chiar din oficiu.

Toți creditorii ce se vor întruni la o urmărire au un drept egal, afară numai dacă titlul sau calitatea lor le acorda un alt drept de prioritate sau precădere.

Cînd un imobil este urmărit înaintea mai multor tribunale, întrunirea se va face la tribunalul ales în prima ipoteca, iar în lipsa unei asemenea alegeri, la tribunalul situației imobilului.

Retragerea unui creditor pentru orice cauză nu poate întrerupe cursul urmăririi sau al vânzării, întrucît ceilalți creditori urmăritori nu consimt la aceasta,

Articolul 521

Cînd se fac mai multe cereri de urmărire asupra diferitelor bunuri nemișcătoare ale aceluiași datornic, tribunalul va putea, după cererea datornicului, să amâne cererile de urmărire de mai în urmă, dacă se va crede că din vânzarea nemișcătorului sau nemișcătoarelor urmărite de mai înainte se vor putea despăgubi și creditorii ce au urmărit mai în urmă.

Secțiunea VII

Opoziții și cereri incidente la o urmărire de bunuri nemișcătoare

Articolul 522

Opozițiile ce se fac în contra unei urmăriri de nemișcătoare, sau din partea datornicului, ori a creditorilor săi, sau din partea altor al treilea care intervin sau pentru a se anula urmărirea sau pentru revendicarea ori păstrarea unui drept de proprietate sau a oricărui alt drept asupra nemișcătoarelor urmărite, se vor face prin cerere în scris către tribunalul prin care s'a făcut urmărirea:

a) ele nu vor putea fi făcute decât cu cel puțin 20 zile înainte de ziua fixată pentru adjudecarea provizorie și nu vor fi permise decât după ce taxele citațiilor vor fi plătite;

b) în ce privește nulitatea actelor de procedura în tot timpul urmăririi, ea se va putea invoca chiar în ziua vânzării, cu ocazia licitației, fără cerere în scris.

Articolul 523

Aceste cereri de opoziții vor fi motivate vor arata actele și titlurile pe care se întemeiază și care vor trebui să fie depuse în copii, certificate pentru conformitate de reclamant, la grefa tribunalului, odată cu cererea, sub pedeapsa de nulitate.

Ele vor fi iscălite de partea reclamanta sau de un împuternicit al său special cu procura legalizată.

Dacă în timpul judecății partea va declara că se slujește și de alte acte, instanța va chibzui, putând acorda un nou termen de înfățișare.

Reclamantul va fi obligat, ca, în cererea de opoziție, să-și aleagă un domiciliu în orașul de reședință al tribunalului, sub pedeapsa de nulitate.

Articolul 524

Tribunalul, de îndată, va incuviința citarea atît a creditorului sau a creditorilor ce urmăresc, cat și a datornicului urmărit, comunicându-li-se și copie după cerere.

Articolul 525

Tribunalul se va pronunța asupra tuturor opozițiilor de orice natură înaintea zilei pentru adjudecare.

Secțiunea VIII

Amânarea adjudecării

Articolul 526

Dacă prin contestație se cere desființarea urmăririi pentru nulitatea titlului pe baza căruia se urmărește, tribunalul va judeca temeinicia acestei contestații.

Dacă contestația este bazată pe o cerere prin care însăși proprietatea nemișcătorului urmărit e reclamată, în total sau în parte, tribunalul, apreciind seriozitatea cererii, va putea să amâne vânzarea pînă cînd cererea de revendicare se va judeca definitiv. Tribunalul, în cazul revendicării numai a unei părți din imobilul sau imobilele urmărite, va putea chiar să procedeze la vânzare, scoțînd din licitație, ceea ce este contestat sau să amâne pentru tot. În aceste cazuri, tribunalul va putea, după împrejurări, să oblige pe contestator și la darea unei cauțiuni ce o va fixa.

Articolul 527

Cînd tribunalul va respinge contestația, va face de îndată vânzarea, hotărîrile date în aceste cazuri nefiind supuse decât recursului odată cu ordonanța de adjudecare.

În caz cînd tribunalul admite contestația, aceste hotărîri vor fi supuse apelului, potrivit art. 402 din acest cod.

Dacă instanța de apel schimbă sentința tribunalului și recursul nu s'a făcut în termenul prevăzut de art. 402 ea va trimite afacerea la același tribunal, care va face noi publicații de vânzare în termenul arătat de art. 529 din acest cod și va continua cu urmărirea.

Articolul 528

Adjudecarea se va mai amana:

1. cînd aceasta se va cere de creditorul ce urmărește și de datornic și cînd creditorii care au intervenit nu se împotrivesc;
2. cînd executarea hotărîrii sau a actului pe baza căruia se face urmărirea s'a suspendat.

Articolul 529

În orice caz, amânarea adjudecării nu poate fi mai scurtă de 4 săptămîni.

Alte publicații și afișe noi se vor face în două săptămîni cel puțin înainte de ziua din nou hotărîtă pentru adjudecare.

Cu aceste noi publicații și afișe se va urma potrivit art. 504, 505, 506 și 508 din acest cod.

Secțiunea IX

Licitația și adjudecarea bunurilor nemișcătoare urmărite

Articolul 530

Vânzarea nemișcătoarelor urmărite se va face în ziua anunțată pentru licitare și care va fi după expirarea celor trei luni ale publicării.

Articolul 531

Licitația se va începe prin citirea incunostiințelor și publicațiilor, a condițiilor vânzării, a sarcinilor ce există asupra nemișcătorului, a opozițiilor și a hotărîrilor care le-au judecat.

Articolul 532

Ședința va fi publică și telalii vor anunța începutul licitației.

Articolul 533

Strigările se vor începe numai după ce creditorul ce a urmărit ori unul din creditorii ce au intervenit va declara că vrea să se facă vânzarea.

În caz contrariu, licitarea se încheie și nu se va putea deschide decât după o nouă cerere a unuia din creditorii ce au urmărit sau care au intervenit și după noi publicații și noi termene. Termenul cel nou al adjudecării nu va putea fi mai scurt de 20 zile de la ziua publicării, nici mai lung de 60 de zile.

Cheltuielile făcute cu prima urmărire încheisă vor fi în sarcina creditorului ce a urmărit.

Articolul 534

În ziua adjudecării provizorii, strigările vor începe de la prețul indicat de creditor în afișe și publicații.

Articolul 535

Orice persoană solvabilă și capabilă de a contracta și a dobîndi bunurile ce se vînd, va putea lua parte la licitare și da un preț mai mare.

Tribunalul, va aprecia care dintre concurenți vor trebui să depună o garanție de a douăzecea parte a prețului fixat, potrivit art. 534 din acest cod.

Tribunalul, la începutul licitației va pune în vedere concurenților, ori care ar fi, randuelile art. 266 și 549 din codul penal.

Datornicul nu va putea concura nici personal și nici prin persoana interpusă.

Solvabilitatea, capacitatea și interpoziția sînt lăsate la aprecierea sumară și imediată a tribunalului.

Cei ce iau parte la licitație ca mandatarî vor trebui să prezinte o procura specială legalizată, care se va opri la dosarul vânzării.

Articolul 536

Grefierul și agentul de urmărire vor ține liste de numele persoanelor ce au luat parte la licitație și de sumele cu care au concurat.

Articolul 537

Strigările se vor repeta de trei ori: între fiecare strigare va fi neapărat un interval de cinci minute cel puțin. Vorbire despre aceasta se va face de către grefier.

Bunul se va adjudeca asupra aceluia care la cea din urma strigare va fi dat prețul cel mai mare.

Dacă nimeni nu a dat un preț mai mare decât acela care s'a pus de creditor și cu care s'a deschis licitația, bunul se va putea adjudeca asupra aceluia creditor.

În lipsa de mai mulți, concurenți, se va putea adjudeca imobilul asupra aceluia ce va fi oferit un preț mai mare decât cel oferit de creditor.

Articolul 538

Adjudecatorul va iscăli lista cu prețul cu care s'a adjudecat bunul asupra-l și nu se va mai putea retrage din momentul cînd s'a pronunțat de judecător cuvîntul "adjudecat".

Articolul 539

Tribunalul va încheia îndată proces-verbal despre toate și va anunța pe părțile prezente ca peste 8 zile să vină iarăși la tribunal. Acest termen se va afișa la usa instanței.

Articolul 540

În timpul acestor 8 zile și în ziua de supralicitare, orice altă persoană capabilă va putea să supraliciteze, adică să dea un preț cu a zecea parte cel puțin mai mare peste prețul cu care s'a adjudecat bunul. Nu se va primi supralicitarea fără depunerea adaosului de a zecea parte.

Articolul 541

Supralicitatorul va arata adaosul prin o cerere scrisă și iscălită către tribunal.

Articolul 542

În ziua fixată pentru supralicitare, tribunalul va pune din nou bunul în licitare, dacă creditorul urmăritor sau intervenienții staruesc în vânzare, începîndu-se dela prețul dat de supralicitator.

Bunul se va adjudeca definitiv asupra aceluia care, la aceasta a doua licitare, va da prețul cel mai mare.

Se vor observa randuelile art. 533 din acest cod.

Articolul 543

Dacă în timpul acelor 8 zile nu s'a ivit nicio propunere de supralicitare și, dacă la noua înfățișare din ziua opta nu va da nimeni un preț mai mare, bunul va rămîne pe seama primului adjudecatar.

Secțiunea X Consemnarea prețului adjudecării

Articolul 544

Adjudecatarul este obligat să depună la Casa de Consemnării sau Administrația financiară de județ, prețul în numerar, taxa portareilor pentru emiterea ordonanței și taxa de înregistrare, în termen de o luna dela data adjudecării definitive.

Taxa portareilor pentru emiterea ordonanței și taxa de înregistrare nu intră în prețul vânzării, ci sînt în sarcina adjudecatarului.

Prețul se va putea depune și în efecte de ale Statului sau garantate de Stat; în acest caz, însă, se vor depune efecte cu cuponul curent și cu un adaos da zece la suta peste preț.

Efectele se vor socoti după cursul zilei de depunere.

Cînd prețul este depus în efecte, adjudecatarul va fi obligat ca în termen de 7 zile de cînd ordonanța de adjudecare va deveni executorie, să depue prețul în numerar în locul efectelor cu dobînda legală din ziua depunerii efectelor.

După expirarea acestui termen efectele depuse se vor transforma în numerar din oficiu prin mijlocirea sindicului bursei, rămînînd adjudecatarul răspunzător de orice diferența ce s'ar ivi, precum și în drept a-și primi prisosul.

Articolul 545

Dacă adjudecatarul este creditor ipotecar sau privilegiat, în rang util și necontestat, creanța să se va putea depune drept preț.

Tribunalul nu se va putea pronunța decât după expirarea unui termen de 5 zile dela depunerea creanței asupra admisibilității ei drept preț.

Dacă în acest interval se ivește vreo contestație, tribunalul o va judeca de urgență citându-se părțile, fără apel în caz de admiterea creanței.

În caz de respingerea creanței, adjudecatorul va avea dreptul de apel în termen de 10 zile dela data hotărârii prin care creanța s'a respins.

Articolul 546

Dacă, la expirarea termenelor suscitatie, adjudecatorul nu va aduce recipisa de depunerea prețului la Casa de Consemnațiuni sau Administrația financiară a județului, precum și recipisa de plată taxelor portareilor și de înregistrare, tribunalul sau dela sine, sau după cererea uneia din părțile interesate, va pune bunul din nou în licitație în socoteala adjudecatorului:

Garanția depusa de adjudecator nu i se va elibera, decât după ce ordonanța de adjudecare a imobilului va fi rămasă definitivă, și nu-i va fi aplicabil art. 550 de mai jos.

Articolul 547

Aceasta noua licitație se va încunostiinta datornicului urmărit, adjudecatorului în socoteala căruia se face vânzarea și creditorilor urmăritori și intervenienți, în persoana sau la domiciliu, și se va publica potrivit art. 504 și 505 din aceasta legiure.

Termenul adjudecări nu poate fi mai scurt de 20 zile, nici mai lung de 60 zile din ziua publicațiilor.

Articolul 548

În aceasta noua publicație se va cuprinde pe lângă cele arătate la art. 500 și 502, numele adjudecatorului care nu a depus prețul și suma cu care se adjudecase asupra-i.

Aceasta suma va sluji ca punct de plecare la noua adjudecare.

Articolul 549

Dacă în ziua însemnată pentru adjudecare nimeni nu va da un preț mai mare peste vechiul adjudecator și dacă acesta va depune în acea, zi prețul adjudecării sale, cu dobînda legală din ziua cînd trebuia să depună prețul și cheltuielile ce au ocazionat noua adjudecare, el va fi menținut în calitatea sa de adjudecator.

Articolul 550

Dacă, din contra, el nu va depune acest preț, bunul se va adjudeca pe seama aceluia care va da un preț fie și mai mic; iar fostul adjudecator va fi condamnat a plăti diferența pînă la prețul primei adjudecări, cu dobînda legală și cheltuielile ocazionate cu noua adjudecare, prin sentința da adjudecare în compt.

Aceasta sentința va fi fără apel.

Secțiunea XI

Actele de adjudecare și recursul în contra lor

Articolul 551

Îndată după sfîrșitul adjudecării și depunerea prețului, potrivit art. 544 sau 545 din acest cod, tribunalul va da adjudecatorului ordonanța de adjudecarea nemișcătorului.

Ordonanța va cuprinde, pe scurt, jurnalul de adjudecare desavarsita, individualizarea, nemișcătorului adjudecat, numele fostului proprietar și al adjudecatorului și arătarea plății prețului în întregime a taxelor de portare, timbru și impozitul proporțional.

Complețul tribunalului va semna atît originalul ordonanței ce se va preda părți, cat și acel ce va rămîne la dosar. Aceasta ordonanța se va transcrie în registrele de mutație ale tribunalului, care a săvârșit urmărirea cat și a tribunalului asezarii nemișcătorului.

Recursul împotriva ordonanței de adjudecare este de competența Curții respective.

Articolul 552

În termen de 40 zile dela data transcrierii ordonanței de adjudecare în registrele tribunalului de urmărire, datornicul urmărit, creditorii sau orice altă persoană interesată, vor avea dreptul să facă recurs în contra ordonanței de adjudecare.

Articolul 553

Acest recurs se va judeca de urgență; el va fi suspensiv de executare.

Articolul 554

În curgerea acestor 40 zile, prețul adjudecării se va păstra la Casa de Consemnării și nemișcătorul nu se va da în posesia adjudecatorului, urmînd a fi conservat potrivit randuelilor arătate în art. 514 pînă la 519 din aceasta legiure.

Articolul 555

Ordonanța de adjudecare se va putea casa în cazurile următoare:

1. cînd s'a călcat vreo randuiala a legii prescristă sub pedeapsa de nulitate, potrivit articolelor de mai sus și a art. 105 din acest cod;

2. pentru cauza de incompetență, exces de putere și omisiune esențială.

Articolul 556

Dacă ordonanța se casează, tribunalul care a făcut urmărirea va continua procedura și actele urmăririi dela actul casat.

Sumele consemnate se vor restitui adjudecatarului.

Articolul 557

Cînd cele 40 zile s'au sfîrșit, fără să se facă cerere în casare sau cînd cererea aceasta s'a respins și s'au îndeplinit dispozițiunile art. 544 din acest cod, ordonanța de adjudecare se va executa, de va fi loc și prețul se va urmări între creditori.

Nefacerea recursului se va dovedi de partea interesată printr'un certificat dela primul-grefier al Curții de Casație.

Secțiunea XII

Efectele adjudecării

Articolul 558

Ordonanța de adjudecare, rămasă definitivă și executată, trece adjudecatarului dreptul ce avea și urmăritul asupra bunului vîndut; imobilul însă rămîne liber de orice privilegiu sau ipoteca la care era supus.

Articolul 559

În privinta contractelor de închiriere sau arendare ale bunului adjudecat, se va urma potrivit randuelilor codicelui civil. Iar în privinta plăților făcute înainte de către chiriaș sau arendaș se va urma potrivit art. 513 alin. II din aceasta legiuire.

Articolul 560

Ordonanța de adjudecare are puterea unui titlu executor, observându-se însă dispozițiunile art. 557 din acest cod.

În privinta transmiterii dreptului de proprietate și folosință asupra persoanei adjudecatarului, aceasta ordonanța are efect retroactiv din momentul chiar al depunerii prețului.

Articolul 561

Orice cerere de evicțiune, totală sau parțială, a bunului adjudecat, se va prescrie în termen de 5 ani, din momentul executării ordonanței de adjudecare.

Aceasta prescripție va curge și contra absenților, nevârșnicilor, interzișilor și celor puși sub consiliu judiciar.

Dacă cererea de evicțiune se va face înainte de imparteala prețului adjudecării, tribunalul va putea după cererea adjudecatarului găsind cererea de evicțiune serioasă, sa suspende, cu sau fără cauțiune, imparteala prețului pînă la judecata definitivă a cererii în revendicare.

Cînd cererea în revendicare va fi facuta după imparteala prețului adjudecării, se va urma după dreptul comun.

Prescripțiile începute la epoca publicării acestui codice se vor regula după, legile cele vechi.

Cu toate acestea, prescripțiile începute mai înainte de punerea în aplicare a acestui cod și pentru a căror împlinire ar trebui sa treacă mai mult de 5 ani, se vor împlini după trecere de 5 ani, cu începere dela data punerii în executare a legii de față.

Capitolul 5

Tabloul de imparteala prețului nemișcătoarelor

Secțiunea I

Deschiderea distribuției și înfățișarea titlurilor

Articolul 562

Îndată ce ordonanța de adjudecare a devenit executorie, creditorii vor depune titlurile creanței lor pentru facerea tabloului de imparteala.

Acest tablou va cuprinde:

1. diferitele cheltuieli ale urmăririi și plățile agenților urmăritori;
2. creanțele fiecărui creditor privilegiat sau ipotecar, după rangul privilegiului sau ipotecii sale;
3. creanțele simple sau chirografare.

Secțiunea II

Închiderea distribuției și plata creanțelor

Articolul 563

Titlurile creanțelor ce s'au plătit integral se vor depune la grefa spre a se da datornicului urmărit.

Dacă o creanta se va plati numai în parte, judecătorul va însemna pe dînsa partea ce se plătește și titlurile se înapoiază tot creditorului.

Articolul 564

Tribunalul, pe baza tabloului de imparteala creanțelor, așa precum definitiv sînt înscrise în tablou, va încheia proces-verbal despre creanțele ce au a se plăti îndată și va da fiecărei părți un mandat de plată cuvenită, din prețul adjudecării asupra Cassei de Depuneri și Consemnațiuni.

Va mai trimite către aceasta Cassa, și un extract de pe tabloul de imparteala.

Articolul 565

Aceasta Cassa va plăti fiecărei părți după mandatul sau.

Fiecare parte va iscăli de primirea plății, atît pe mandatul de plată, cat și pe marginea extractului din tablou.

Îndată ce toate plățile s'au făcut, Cassa de Consemnării va înapoia tribunalului extractul de tablou care cuprinde chitanțele de plățile făcute:

Grefierul va aseza acest extract în dosarul adjudecării.

Articolul 566

Odată ce tabloul de imparteala s'a închis, prin încheierea procesului-verbal al tribunalului și trimiterea extractului de tablou la Cassa de Consemnării, nici un creditor nu se mai poate primi a produce titluri de creanțe sau a contesta creanțe înscrise în tabloul de imparteala.

Se va putea însă primi contestații asupra greșelilor de socoteala ce s'au putut face în tabloul de imparteala.

Secțiunea III

Regularea unor creanțe speciale

Articolul 567

Creanțele condiționale se vor aseza la rîndul lor ca, cum ar fi creanțe simple.

Articolul 568

Dacă condiția va fi rezolutorie, nu se va putea libera creditorului suma cuvenită, decât dacă acel creditor va da cauțiune sau o ipoteca către aceia care ar trebui să se folosească de acea suma, în caz de împlinirea condiției.

Articolul 569

Cînd condiția va fi suspensivă, suma cuvenită creditorului condițional se va da creditorilor ce vin după dînsul, dacă însă aceștia vor da acelui creditor condițional o cauțiune sau ipoteca ca îi vor întoarce suma ce au primit în caz de împlinirea condiției.

Articolul 570

Dacă, în cazurile arătate prin cele doua articole de mai sus, creditorii nu vor, ori nu pot sa dea o cauțiune ori ipoteca, suma va rămîne depusa la Cassa de Consemnării pînă la împlinirea condiției rezolutorii sau suspensive.

Articolul 571

Dacă creanta este cu termen, se va înscrie la rîndul ei, și se va plăti îndată, deși termenul nu e ajuns. Dacă însă acea creanta e fără dobînda, plata înainte de vreme nu se va face decât scăzându-se dobînda cuvenită pînă la împlinirea termenului. Nevoind creditorul să facă scăderea, partea să se va, păstra la Cassa de Consemnațiuni spre a i se libera la termen.

Capitolul 6

Predarea silită a mișcătoarelor și nemișcătoarelor

Articolul 572

Dacă partea condamnată a restituit niște lucruri mișcătoare nu voiește a le da în termenul prescris de judecată, nici a doua zi după somația ce i se face prin un agent judecătoresc, predarea acestor obiecte către proprietarul lor se va face prin puterea și autoritatea publică.

Articolul 573

Se vor observa pentru predarea silită a acestor obiecte formalitățile prescrise pentru urmărirea mișcătoarelor dela art. 411 pînă la art. 430 din acest cod, afară de cele ce se oranduește de aceste articole în privinta custodelui sau punerii peceților.

Articolul 574

Pe lîngă procesul-verbal ce agentul judecătoresc va încheia pentru luarea obiectului din mana datornicului, el va face un alt proces-verbal care va constata ca ele sau predat proprietarului.

Acesta va iscăli acest din urma proces-verbal, care se va depune la grefa instanței respective.

Articolul 575

Dacă partea condamnată a ieși dintr'un nemișcător sau a lasă posesia unui nemișcător sau a-l preda proprietarului, nu voiește a lasă imobilul în termenul însemnat de judecată, nici 8 zile după somația ce i se va face, ea va fi gonită cu puterea și autoritatea publică și nemișcătorul se va preda proprietarului sau.

Articolul 576

Spre acest sfârșit, acela care va avea titlul executor de punere în posesie se va îndrepta la judecătoria locului unde este așezat imobilul și judecătoria va însărcina pe un agent de urmărire, ca singur sau însoțit de un judecător, să meargă la fața locului spre a executa predarea nemișcătorului.

Agentul va putea lua cu sine și agenți polițieniști după trebuința.

Articolul 577

Agentul va soma pe parte a ieși de îndată din imobil și, nevoind, va încheia proces-verbal de împotrivire a sa, procedând în urma cu ajutorul forței publice la depărtarea lui din imobil și va declara pus în posesia bunului pe cel în drept.

Dacă partea lipsește de acasă sau nu voiește a deschide ușile, agentul judecătoresc se va însoți în toate cazurile, de un comisar de poliție ori un ajutor al său, acolo unde sînt; de primar sau ajutorul sau, acolo unde nu sînt comisari de poliție.

Articolul 578

Dacă mobilele persoanei condamnate nu sînt urmărite pentru datorii, agentul va proceda la scoaterea mobilelor pe strada sau pe calea publică. Și dacă partea condamnată lipsește de acasă și nu e de nimeni reprezentată, se va pune un custode la aceste mobile, cu plata dela proprietarul lor.

Numirea custodelui și predarea mobilelor în paza lui se va face potrivit art. 418 și următoarele din acest cod.

Articolul 579

Se va face un proces-verbal despre toate operațiunile din fața locului, precum și despre predarea imobilului în posesia proprietarului sau.

O copie de pe acest proces-verbal se va lasă atît la partea izgonită din imobil cat și la proprietarul pus în posesie.

El se va iscăli de toate persoanele ce au luat parte la executare, precum și de părți.

Dacă acestea nu vor voi, sau nu vor putea să iscălească, se va face vorbire în procesul-verbal.

Originalul acestui proces-verbal se va depune la tribunalul prin care s'a încuviințat executarea și care va trebui de îndată, la primirea procesului-verbal să îndeplinească cele orînduite de art. 403 din acest cod.

Articolul 580

Toate cheltuielile de executare arătate în acest titlu vor fi în sarcina deposedatului.

Cartea VI Proceduri diverse

Capitolul 1 Ordonanțe presedentiale

Articolul 581

Judecătorul dela judecătoria, președintele tribunalului, președintele Curții sau înlocuitorii lor vor putea să ordone măsuri vremelnice, în cazuri grabnice, pentru păstrarea unui drept care s'ar păgubi prin întârziere, pentru prevenirea unei pagube iminente și care nu s'ar putea repara, precum și pentru înlăturarea piedecilor ce s'ar ivi cu prilejul unei executări.

Ordonanța va putea fi dată și fără citarea părților.

Ajutorul de judecător și supleantul nu pot să pronunțe o atare ordonanță.

Președintele sau judecătorul nu are căderea de a face asemenea incuviintari, cînd însăși instanța din care face parte n'ar fi competența.

Ordonanța poate fi dată chiar atunci cînd exista judecata asupra fondului dreptului.

Ordonanța este vremelnică și executorie. Președintele sau judecătorul va putea hotărî ca executarea să se facă fără somație sau fără trecerea vreunui termen.

Articolul 582

Ordonanța este supusă apelului în termen de 5 zile dela pronunțare, dacă s'a dat cu citarea părților, și dela comunicare, dacă s'a dat fără citarea lor.

Ordonanțele date de judecător sînt supuse apelului la tribunal.

Ordonanțele date de președintele tribunalului sau al Curții sînt supuse apelului la tribunal sau Curtea din care face parte.

Instanța de apel poate suspenda executarea pînă la judecarea apelului, sub condițiunea dării unei cauțiuni.

Termenul de recurs va fi de 5 zile dela pronunțare, pentru cei prezenți, și dela comunicare, pentru cei lipsa.

Executarea nu se poate suspenda pe temeiul recursului.

Apelul și recursul se judeca de urgență și cu precădere în camera de chibzuire, cu citarea părților.

Împotriva executării ordonanțelor președințiale, se poate face contestație.

Capitolul 2

Refacerea înscrisurilor și hotărîrilor dispărute

Articolul 583

Dosarele sau înscrisurile privitoare la o pricina în curs de judecată, dispărute în orice chip, se pot reface de însăși instanța investită cu judecarea pricinei.

Spre acest sfîrșit, instanța va soroci termen, chiar din oficiu, citînd părțile, martorii și experții; va cere copii de pe înscrisurile ce i-au fost trimise de autorități și de care părțile s'au folosit, sau de pe înscrisurile depuse de părți, dispunînd totodată să se scoată din registrele instanței toate datele privitoare la înscrisurile ce se reface.

Copiile legalizate de pe înscrisurile dispărute ce se afla în stăpînirea părților, ori altor persoane sau autorităților pot folosi la refacerea dosarului.

Încheierea de refacere nu se va putea ataca decît odată cu fondul.

Înscrisurile astfel refăcute țin locul originalelor, pînă la găsirea acestora.

Articolul 584

Dacă dosarul sau înscrisurile dispărute priveau o pricina în care se pronunțase o hotărîre de către prima instanță și împotriva căreia se făcuse apel, aceasta hotărîre se va reface după, cel de al doilea exemplar al hotărîrii păstrat de prima instanță; iar dacă și acel exemplar ar fi dispărut, vor putea folosi la refacere copiile legalizate de pe hotărîre, ce s'au încredințat părților sau altor persoane.

Spre acest sfîrșit, instanța va dispune să se facă, din oficiu, publicațiuni în Monitorul Oficial și într'un ziar mai răspîndit, cu arătarea ca orice posesor a unei copii de pe hotărîre, sa o depună la grefa instanței care a ordonat publicația.

Dacă hotărîrea nu se poate reface pe calea arătată mai sus, ori dacă părțile tagaduesc fiinta sau cuprinsul înscrisurilor pe care s'a întemeiat hotărîrea, se va pasi la refacerea lor de către instanța de apel, potrivit cu dispozițiunile arătate în articolul de mai sus.

Dacă nici pe aceasta cale dosarul nu se poate reface, instanța de apel judeca din nou pricina în fond.

Articolul 585

Dacă dosarul sau înscrisurile dispărute priveau o pricina în care se pronunțase o hotărîre rămasă desavarsită, cea hotărîre, se va reface de instanța de fond, după, procedura prevăzută de art. 350 și 351.

Capitolul 3

Despre oferte de plată și consemnării

Articolul 586

Cînd datornicul va voi sa plătească aceea ce e dator și creditorul nu va voi sa primească plata, datornicul e în drept a face oferta reală și a consemna aceea ce e dator.

Articolul 587

Spre acest sfîrșit el va face creditorului, prin mijlocirea, unui agent de lîngă instanța domiciliului acestuia sau a domiciliului ales, o somație, ca sa primească valoarea datorată.

În acea somație se va arata ziua, ora și locul, cînd și unde suma sau obiectul oferit are să-i fie predat.

Articolul 588

Dacă creditorul nu voiește să se prezinte sau sa primească suma sau obiectul oferit, agentul judecătoresc va încheia, proces-verbal și va arata dacă creditorul a iscălit ori n'a putut sau n'a voit sa iscălească.

Datornicul, în acest caz, va putea, spre a se libera, sa consemneze suma sau lucrul oferit la Cassa de Depuneri sau administrația financiară a județului respectiv, iar recipisa se va depune la Corpul portareilor instanței domiciliului creditorului.

Articolul 589

Cererea ce s'ar putea face înaintea judecătoriei, sau pentru ca să se întărească, sau pentru ca să se anuleze aceste oferte și consemnării, se va face prin osebîtă petiție, după regulile stabilite pentru cererea principala.

Articolul 590

Se vor aplica celelalte randueli ale codului civil, privitoare la ofertele de plată și la consemnării, cuprinse în art. 1114-1121 inclusiv, afară de alin. 8 din art. 1115 și alin. 3 și 4 din art. 1116.

Capitolul 4

Sechestrul asigurator și judiciar

Articolul 591

Proprietarii, principalii chiriași sau arendașii vor putea, pentru arenzile sau chiriile neplătite și datorate, sa sechestreze, printr'o simpla petiție, data către autoritatea judecătorească locală, lucrurile și fructele care se vor afla în casa, moșie sau pământul închiriat ori arendat.

Ei vor putea sa sechestreze și averea mișcătoare care se afla în casa sau pe moșia lor, dar care s'a transportat în alt loc fără consimțământul proprietarului, și proprietarul păstrează privilegiul sau pe aceasta avere, întru cat timp a revendicat-o, potrivit art. 1730 din codul civil.

Același drept îl au proprietarii, principalii chiriași și arendașii care nu au contract scris; sînt însă îndatorați ca, odată cu cererea de sechestru, să prezinte dovada de chemare în judecata și sa dea o cauțiune fixată de autoritatea judecătorească.

Articolul 592

Lucrările subchiriașilor și subarendasilor, care se vor afla în locurile ocupate de dînșii și fructele pămîntului ce li s'a subarendat, se vor putea sechestra pentru plata chiriei sau arenzii ce datorește chiriașul sau arendașul principal. Li se vor tine însă în seama chiriile sau arenzile ce ei au plătit de buna credința pentru termenii trecuți, nu însă și plățile ce vor fi făcut înainte de vreme.

Articolul 593

Aceste secrestrari se vor face prin un agent al instanței unde este așezat nemișcătorul, cu aceleași forme cu care se fac și urmăriile pentru vînzarea silită a mișcătoarelor.

Articolul 594

Orice alt creditor, a cărui creanta este constatată printr'un act scris și este ajunsă la termen va putea, de odată cu chemarea în judecata pentru plata creanței sale, sa pună un sechestru asigurator pe mobilele datornicului sau.

Același drept îl vor avea și creditorii care n'au act scris; sînt însă îndatorați ca odată cu cererea de sechestru, sa dea o cauțiune de a treia parte din valoarea reclamata.

Articolul 595

Acest sechestru se va pune cu încuviințarea instanței domiciliului datornicului și creditorul va putea fi supus la o cauțiune.

Articolul 596

Oridecateori exista un proces asupra proprietății sau posesiei unui lucru mișcător sau nemișcător, sau asupra administrației sau folosinței unui lucru comun, judecata va putea, după cererea celui interesat și citarea părților, sa încuviințeze sechestrul bunului sau al lucrului comun, a cărui proprietate, posesie, administrație sau folosință se discuta, putând sa oblige pe reclamant a da o cauțiune, ce va fi fixată de judecată.

Paza bunului sechestrat poate fi încredințată sau deținătorului acelui bun sau unei a treia persoana, numita de judecător, în caz de neînțelegere între părți.

Sechestrul va putea face toate actele de conservare și administrație. Va putea sta în judecata în numele părților litigante cu privire la bunul pus sub sechestru, numai cu o prealabilă îndrituire a autorității care l-a numit.

Sechestrul judiciar va incasa orice venituri și sume datorate, va putea plati datorii cu caracter curent precum și cele constatate prin titlu executor.

Plata sechestrului se va fixa de judecată care l-a înființat. În niciun caz ea nu va putea depăși, pe fiecare an, de zece la suta din venitul net anual al bunului apreciat de instanța.

Articolul 597

Judecătorul va putea încă sa încuviințeze a se sechestra în mâinile datornicului averea sa mișcătoare, pentru creanțele arătate la art. 594, chiar cînd nu sînt ajunse la termen, în cazurile următoare:

1. cînd datornicul a micșorat, prin fapta sa, asigurările ce dedese sau nu a dat asigurările promise;
2. cînd e pericol ca datornicul sa fuga sau să-și ascundă, ori să-și risipească averea sa.

În ambele aceste cazuri, sechestrul nu se va putea incuviinti decît cu dare de cauțiune care va fi fixată de autoritatea judecătorească.

Articolul 598

Dacă datornicul va da, în toate cazurile, garanție îndestulătoare, judecătorul, va putea ridica sechestrul de asigurare.

Articolul 599

Sechestrul de asigurare se va pune prin agenții de urmărire, după aceleași forme ca și cele cerute pentru urmărirea mișcătoarelor și numai pe averea mișcătoare ce se poate urmări.

Articolul 600

În toate cazurile arătate în acest capitol, autoritatea judecătorească va putea, după trebuințe și în cazurile urgente, sa dea autorității locale ordin în scris ca chiar înaintea mergerii agentului să se oprească datornicul a scoate sau a da de o parte vreun lucru din cele a căror sechestrare se cere.

Articolul 601

În toate cazurile arătate în acest capitol, vânzarea silită a mobilelor nu se va putea face decât după ce creditorul va fi dobândit un titlu executor.

Capitolul 5 Deliberările consiliului de familie

Articolul 602

În toate cazurile cînd se cere părerea consiliului de familie, dacă hotărîrea nu este data cu înţelegerea tuturor, fiecare membru îşi va arata părerea sa în procesul-verbal.

Tutorul, curatorul sau oricare din membrii consiliului de familie au dreptul a ataca aceasta hotărîre la judecătorie, care se va pronunţa de urgenta.

Articolul 603

Cînd hotărîrea consiliului de familie trebuie să fie supusă aprobării judecătoriei, tutorul sau un altul însărcinat în locu-i, va prezenta originalul incheerii, judecătorului, care o va comunica procurorului.

Articolul 604

Dacă, în timp de 15 zile dela data ei, aceasta hotărîre nu s'a prezentat judecătoriei, oricare din membrii consiliului de familie are drept a cere aprobarea cuvenită.

Articolul 605

Oricare din membrii consiliului de familie are dreptul a interveni la judecătorie şi a se împotrivi, prin motivele ce va expune în scris, a nu se aproba hotărîrea consiliului.

Articolul 606

Hotărîrile judecătoriei ce se vor încheia asupra deliberărilor consiliului de familie, vor fi supuse la apel.

Capitolul 6 Despărţenia

Articolul 607

Cererea de despărţenie este de competenţa judecătoriei în circumscripţia căreia se afla cel din urma domiciliu comun al soţilor. Dacă sotii nu au avut domiciliul comun sau dacă niciunul din soţi nu mai locuieşte în circumscripţia judecătoriei în care se afla cel din urma domiciliu comun, judecătoria competenţa este aceea în circumscripţia căreia îşi are domiciliul paritul, iar cînd paritul nu are domiciliu în ţara, este competenţa judecătoria în circumscripţia căreia îşi are domiciliul reclamantului.

Articolul 608

Soţul parit poate să facă şi el cerere de despărţenie, cel mai târziu pînă la prima zi de înfăţişare, în şedinţa publică, pentru faptele petrecute înainte de această dată. Pentru faptele petrecute după această dată, paritul va putea face cerere pînă la începerea desbaterilor asupra fondului, în cererea reclamantului.

Cererea paritului se va face la aceeaşi instanţa şi se va judeca împreună cu cererea reclamantului.

Articolul 609

În cazul cînd motivele despărţeniei s'au ivit după începerea desbaterilor la prima instanţa şi în timp ce judecata primei cereri se afla în apel, cererea paritului va fi facuta direct la secţiunea tribunalului investită cu judecarea apelului.

Articolul 610

Neintroducerea cererii în termenele arătate în articolele de mai sus atrage decăderea pentru soţul parit din dreptul de a cere despărţenia, afară de cazul cînd cererea reclamantului a fost respinsă şi motivele despărţeniei s'au ivit în urma.

Articolul 611

Cererea de pensie alimentara se va face la judecătoria investită cu cererea de despărţenie, chiar dacă între timp s'au ivit schimbări cu privire la domiciliul păţilor.

Articolul 612

Cererea de despărţenie va cuprinde pe lîngă cele prevăzute de lege pentru cererea de chemare în judecata, numele copiilor minori născuţi din căsătorie sau care se bucura de starea legală de copii legitimi faţă de amîndoi sotii, precum şi a copiilor recunoscuţi de aceştia.

Dacă nu sînt copii minori, se va face arătare despre aceasta.

La cerere, se va alătură un extract de căsătorie şi câte un extract de naştere al copiilor minori.

Paritul nu este ţinut să facă întîmpinare.

Interogatorul şi jurămîntul nu pot fi cerute pentru dovedirea motivelor de despărţenie.

Articolul 613

Judecătorul va putea lua, la cerere, chiar înainte de prima zi de înfățișare, măsuri vremelnice pe timpul judecății, pe cale de ordonanță președințială, cu privire la reședința deosebită a soților, la încredințarea copiilor minori și la pensia alimentară.

Articolul 614

În fața instanțelor de fond, părțile se vor infatisa în persoana, afară numai dacă unul dintre soți executa o pedeapsă privativă de libertate, este împiedicat de o boala grava, este pus sub interdicție sau are reședința în străinătate; în aceste cazuri, părțile se vor putea infatisa prin mandatar.

Articolul 615

Judecătorul va cita părțile în camera de chibzuire, iar în ziua înfățișării va da soților sfaturile ce va găsi de cuviință, incercand să-i împace. Dacă reclamantul lipsește, judecata se suspenda.

Dacă împăcarea nu isbuteste sau dacă paritul nu se înfățișează și reclamantul starueste în judecata, judecătorul va soroci termen de judecată în ședința.

Articolul 616

Dacă la termenul sorocit pentru judecata se înfățișează numai paritul, cererea va fi respinsă ca nesusținută.

Apelul reclamantului împotriva cărții de judecată prin care s'a respins cererea, va fi de asemeni respins ca nesusținut, dacă la judecata se prezintă numai intimatul.

Apelul paritului va fi judecat chiar dacă se înfățișează numai reclamantul.

Articolul 617

Instanța poate să pronunțe despărțenia. Împotriva ambilor soți, chiar atunci când numai unul din ei a făcut cerere, dacă din dovezile administrate reiese vina amandorora.

Articolul 618

Reclamantul poate renunța la cerere în tot cursul judecății înaintea instanțelor de fond, chiar dacă paritul se împotrivește. Renunțarea reclamantului nu are nicio inriurare asupra cererii făcute de parit.

Cererea de despărțenie se va stinge prin împăcarea soților.

Reclamantul însă va putea porni o cerere noua pentru fapte petrecute după împăcare, și în acest caz el se va putea folosi și de faptele vechi.

Articolul 619

Recursul suspenda executarea.

Hotărîrea data în materie de despărțenie nu este supusă revizuirii.

Capitolul 7

Proceduri relative la deschiderea unei succesiuni

Secțiunea I

Punerea pecetilor după moarte

Articolul 620

În toate cazurile când legea ordonă punerea de peceti după moartea unei persoane, aceste peceti se vor pune de către unul din judecătorii judecătoriei.

Articolul 621

Pecetea ce se va pune va fi aceea a judecătoriei.

Articolul 622

Punerea pecetilor poate fi cerută:

1. de acei care pretind drepturi în sau contra succesiunii;
2. de creditorii care au un titlu scris în contra celui încetat din viața;
3. în caz de lipsa a moștenitorilor ori a unuia din ei, de persoanele care sedeau în casa cu incetatul din viața, de rudele sau amicii lui.

Articolul 623

Pecetile se vor putea pune chiar din oficiu.

În comunele rurale, primarul comunei va putea închide și pecetlui lucrurile defunctului, mai înainte, chiar de a veni ordinul judecătoriei și de a sosi judecătorul ce are sa pună pecetile sale, vestind însă îndată judecătoria despre aceasta,

Articolul 624

Dacă pecetile nu vor fi puse înaintea ingroparii, judecătorul va constata, printr'un proces-verbal, minutul când a fost chemat să le pună și cauzele care au întârziat punerea pecetilor.

Articolul 625

Judecătorul însărcinat cu punerea pecetilor va încheia la fața locului un proces-verbal, care va cuprinde:

1. anul, luna, ziua și ora;
2. numele, prenumele, profesia și domiciliul persoanei ce a cerut punerea pecetilor sau domiciliul ales de dânsa în acea comuna, dacă locuiește în altă parte;
3. dacă nimeni n'a făcut asemenea cereri, procesul-verbal va spune ca pecetile sînt puse din oficiu, după declararea procurorului ori a primarului;
4. arătările și zisele persoanelor care au fost față la punerea pecetilor;
5. arătarea locurilor, birourilor, lăzilor, dulapurilor, pe care s'au pus pecetile;
6. o descriere pe scurt a obiectelor care nu sînt puse sub pecetii.

Articolul 626

Judecătorul, după trebuința, va da vadei, copiilor sau rudelor ce au locuit cu repausatul, cele trebuincioase pentru trai, precum și bani de vor fi. Bani înșă nu se vor da decât potrivit cu condiția socială, cu titlul de întreținere pe timp de o luna, și aceasta sub luare de chitanță.

El va putea aseza și un custode pentru paza lucrurilor de sub pecetii.

Articolul 627

Toate cheile dela lazile, dulapurile și locurile închise cu pecetii se vor lua de judecătorul care a pus pecetile și se vor depune la judecătorie.

Vorbirea despre luarea acestor chei se va face în procesul-verbal.

Articolul 628

Dacă la punerea pecetilor se va găsi un testament sau alte hârtii pecetluite, judecătorul va constata forma exterioară, pecetea și subscrierea de va fi, va parafa plicul, atît el, cat și părțile prezente, dacă știu sau pot iscăli și va arata ziua și ora cînd pachetul va fi de dânsul prezentat șefului judecătoriei. Toate acestea se vor arata în procesul lui verbal, care va fi iscălit de părți, sau se va face vorbire de nevointa ori neputință de a iscăli.

Articolul 629

Obiectele mișcătoare care nu se pot pune sub pecetii, se vor încredința unui custode; custodele se va plati și lucrurile se vor întreține cu cheltuiala moștenirii.

Articolul 630

Cînd testamentul se va fi depus la judecătorie, șeful judecătoriei, după ce va chema pe persoanele ce au figurat ca părți interesate la punerea pecetilor, îl va deschide, va constata starea sa materială și îl va conserva la judecătorie, constatând toate acestea printr'un proces-verbal.

Articolul 631

Dacă, la punerea pecetilor, porțile și ușile se afla închise sau se ivește alt obstacol prin care se împiedica punerea pecetilor, judecătorul le va deschide, ajutandu-se la, trebuința și cu agenții administrației locale.

Secțiunea II

Opoziții la punerea pecetilor

Articolul 632

Opozițiile la punerea pecetilor pot fi făcute sau prin o declarație în procesul-verbal sau prin o petiție data judecătoriei care a ordonat pecetluirea.

Articolul 633

Judecătorul, apretuind, va judeca de urgenta și va menține sau va suspenda operația punerii pecetilor.

Secțiunea III

Ridicarea pecetilor și inventarul

Articolul 634

Pecetile nu vor putea fi ridicate și inventarul făcut decât 3 zile după îngropare, de vor fi puse înainte, și trei zile după punere, de vor fi puse dela îngropare, afară, numai de cazuri urgente.

Articolul 635

Dacă moștenitorii sau cativa din ei sînt nevârșnici, neemancipați, nu se vor ridica pecetile mai înainte de a li se numi tutor sau de a fi emancipați.

Articolul 636

Ridicarea pecetilor se poate cere de orice parte interesată.

Articolul 637

Ridicarea pecetilor se va face în urma unui ordin al judecătoriei.

Totdeauna judecătoria va anunța, pentru ca să asiste la ridicarea pecetilor, pe soțul ce va fi în viața, pe moștenitorii cunoscuți sau presupuși, pe executorul testamentar, de va fi, pe legatarii ce se vor cunoaște, pe persoanele ce au făcut opoziție la punerea pecetilor sau pe Ministerul Public, dacă moștenirea e vacanta.

Toate aceste persoane se pot prezenta în sine sau prin mandatar.

În ziua însemnată se va proceda la ridicarea pecetilor, față cu părțile chemate sau în lipsa lor. Se va face un proces-verbal despre ridicarea pecetilor.

Articolul 638

Acest proces-verbal va cuprinde:

1. data;
2. numele, profesia, locuinta celor ce au cerut ridicarea pecetilor, dacă a fost asemenea cerere;
3. ordinul tribunalului pentru ridicarea pecetilor;
4. numele, pronumele, profesia persoanelor chemate și care au asistat;
5. zisele și observările lor;
6. arătarea stării în care s'au găsit pecetile.

Articolul 639

Pecetile vor fi ridicate una după alta pe cât se va face și inventarul.

Articolul 640

Inventarul se va face față cu persoanele ce asista la scoaterea pecetilor.

Articolul 641

Acest inventar va fi o descriere fidelă a tuturor obiectelor aflate sub pecet.

El va cuprinde pe larg cele menționate în procesul-verbal de ridicarea pecetilor, descrierea cu amănuntul a obiectelor aflate, arătarea calității și a cantității lor, pe cât se va putea.

Articolul 642

Toate pretențiile, câte se vor ivi în timpul facerii inventarului se vor trece în procesul-verbal, spre a se prețui și judeca de judecătorie.

Secțiunea IV

Vânzarea mișcătoarelor unei moșteniri

Articolul 643

Când vânzarea mișcătoarelor unei moșteniri se va face în baza art. 730 al. 1, din codul civil, aceasta vânzare se va executa potrivit rânduielilor arătate pentru vânzarea silită a mișcătoarelor, prin art. 437, 438, 439, 440, 443, 444 și 445, din acest cod.

Articolul 644

Partea interesată se va adresa la judecătoria locală, alegând și un domiciliu în acel loc, dacă locuiește în altă parte.

Articolul 645

Se va face inventarul obiectelor de vândut, după ce se va chema atât cel ce a făcut cererea, cât și alte persoane interesate cunoscute.

Articolul 646

Vânzarea publică se va face la locul însemnat de judecătorie, potrivit art. 432 din aceasta legiuire.

Secțiunea V

Vânzarea bunurilor nemișcătoare ale nevârstnicilor

Articolul 647

Vânzarea bunurilor nemișcătoare ale nevârstnicilor nu va putea fi încuviințată decât după un aviz al rudelor, arătător de natura bunurilor și de valoarea lor aproximativă.

Acest aviz nu va fi necesar dacă bunurile vor fi totdeauna și ale varstnicilor și dacă vânzarea, este cerută de dâșii. Se va urma atunci potrivit rânduielilor din secția următoare.

Articolul 648

Când judecătoria va întări acest aviz, va declara tot în hotărîrea sa ca vânzarea se va face în fiinta tutorului înaintea tribunalului.

Articolul 649

Încheierea care va încuviința vânzarea, va însemna și prețul cu care are a se începe și condițiile ei.

Articolul 650

Aceasta prețuire va fi regulată sau după avizul rudelor sau după titlurile proprietății sau după contractele autentice sau iscălite cu data certa și, de nu sînt contracte, după rolul contribuției fonciare. Cu toate astea, judecătoria va putea, după împrejurări să facă prețuire totală sau parțială a nemișcătoarelor. Prețuirea aceasta se face, după importanța și natura bunurilor, prin unul sau trei experți, numiți de judecătorie spre acest sfîrșit.

Articolul 651

Dacă prețuirea a fost ordonată, expertul sau experții, după ce vor jura înaintea judecătorului, vor face raportul lor, care va arata în scurt bazele prețuirii, fără de a intra în amănunte de descriere a bunurilor de vânzare. Acest raport se va depune la grefa judecătoriei și se va da o copie de pe dînsul la cei ce o vor cere:

Articolul 652

Se va forma apoi un act de publicație care va cuprinde:

1. arătarea hotărîrii care încuviințează vînzarea;
2. numele, pronumele nevîrstnicului și al tutorelui sau;
3. arătarea nemișcătoarelor ce se vand și un extract din condițiile vînzării cuprinse mai pe larg în hotărîrea vînzării;
4. prețul cu care are să înceapă licitația;
5. ziua, locul și ora cînd are să se facă vînzarea.

Articolul 653

Acest act se va afige, în timp de 30 zile cel puțin, atît la usa tribunalului sau la locul unde are să se facă, vînzarea, cat și la usa primăriei unde se afla așezat nemișcătorul. Totdeodată un extras se va publică într'un jurnal al localității sau, în lipsa, în unul din ale localității vecine.

Articolul 654

Dacă în ziua însemnată pentru adjudecare nu iese un preț nici măcar egal cu prețul însemnat de judecătorie și publicat, tribunalul va putea, după împrejurări, sau să aprobe prețul ieșit sau să amâne vînzarea pentru alt termen care se va publică tot în chipul arătat în articolul de mai sus.

Articolul 655

Sînt declarate comune acestei secțiuni articolele 531, 532, 535, 536, 537, 538, 539, 544, 545, 546; 547, 548, 549 și 550 din acest cod.

Articolul 656

În cele 8 zile care vor urma după adjudecatie, oricine va putea să supraliciteze cu o a zecea parte mai mult peste prețul ieșit, conformându-se și cu cele arătate la art. 541, 542, 543 și 659 din acest cod.

Secțiunea VI Împărțiri și licitații*)

*) Modificat prin [Legea nr. 603 din 10 Septembrie 1943](#).

Articolul 657

Împărțirea de succesiuni între mai multe persoane se va face prin judecătorie, dacă ele nu o pot face prin buna înțelegere.

Articolul 658

În cazurile arătate de art. 733 și 747 din codicele civil, împărțirea se va face după cererea părții celei mai stăruitoare.

Articolul 659

Numirea de tutore pentru nevîrstnici, care într'o imparteala au interese contrarii, se va face de către judecătorie, după avizul consiliului de familie.

Articolul 660

În urma raportului judecătorului numit pentru operațiile împărțelii, potrivit art. 733 din codicele civil, judecătoria va hotărî a se face imparteala în natura și, de va fi trebuinta, va hotărî vînzarea unora sau mai multor nemișcătoare.

Aceasta vînzare se va face prin licitație înaintea tribunalului unde se afla așezat nemișcătorul, cu expertiza sau fără expertiza, după împrejurări.

Articolul 661

Dacă judecătoria va hotărî a se face expertiza, ea va putea numi unul sau trei experți, care; după ce vor jura, vor face la fața locului raportul lor după bazele prețuirii, fără să între în amănunte de descriere a obiectelor de împărțit.

Articolul 662

Vânzarea obiectelor se va face potrivit cu cele ce s'a zis pentru vânzarea bunurilor nemișcătoare ale nevârstnicilor.

Pînă la vânzare, părțile vor putea împărți între ele veniturile bunului mișcător sau nemișcător, potrivit cu partea ce fiecare are stabilit judecătorește sau recunoscut de toți, în bunul ce se vinde.

Articolul 663

Dacă, în ziua însemnată pentru adjudecare, prețul ieșit nu va fi egal cu prețul pus de judecătorie se va urma cum s'a zis în art. 654 din acest cod.

Articolul 664

În cele opt zile după adjudecare, oricine va putea sa supraliciteze cu o a zecea parte mai mult peste prețul adjudecării, potrivit cu cele zise la art. 656 din acest cod.

Articolul 665

Cînd situația nemișcătorului va cere mai multe expertize deosebite și se va constata ca fiecare bun nu se poate împărți, vânzarea prin licitație nu se mai face dacă, din apropierea raporturilor, rezultă ca totalitatea nemișcătoarelor poate a se împărți în natură.

Articolul 666

Dacă cererea este ca nemișcătoarele să se împartă în mai multe părți în natura, după ce vor face prețuirea, vor însemna cum trebuie să se compună fiecare lot sau parte a se da.

Raportul experților fiind aprobat de judecătorie, loturile sau părțile vor fi trase la sorți, fața cu părțile, înaintea judecătoriei.

Articolul 667

În celelalte cazuri se va urma potrivit cu art. 737 pînă la 750 din codicele civil.

Secțiunea VII Beneficiul de inventar

Articolul 668

Dacă moștenitorul beneficiar voiește, înainte de a se declara moștenitor, ca, potrivit cu codicele civil, să se autorizeze a vinde bunurile mișcătoare ale moștenirii, el va prezenta, spre acest sfîrșit, o petiție la judecătoria locului unde s'a deschis moștenirea.

Vânzarea se va face înaintea unui agent judecătoresc, conform art. 432, 437, 438, 439, 440, 442, 443, 444 și 445.

Articolul 669

Dacă cererea este de a se vinde bunuri nemișcătoare de ale succesiunii, moștenitorul beneficiar va prezenta judecătoriei locului unde e deschisă succesiunea o petiție, în care se arata necesitatea acestei vânzări și nemișcătoarele de vîndut.

Judecătorul va comunica cererea Ministerului Public și va hotărî de trebuie a se face vânzarea și de trebuie sau nu a se face prețuirea de experți.

Articolul 670

Se va procede la vânzarea după formalitățile prescrise pentru vinderea nemișcătoarelor unui nevârstnic.

Articolul 671

Moștenitorul beneficiar se va socoti moștenitor pur și simplu, dacă a vîndut nemișcătoare, fără a urma potrivit rînduielilor prescrise mai sus.

Articolul 672

Acțiunile ce moștenitorul beneficiar are a intenta în contra moștenirii, le va intenta în contra celorlalți moștenitori, dacă sînt; în cazul contrar, el le va intenta în contra unui curator ce se va numi după formele cum se numesc curatorii la moștenirile vacante.

Articolul 673

Moștenitorul beneficiar va fi obligat a da socoteala despre administrația sa și va fi răspunzător de actele gestiunii sale.

Capitolul 8 Cererile privitoare la posesiune

Articolul 674

Cererile privitoare la posesiune vor fi admise numai dacă:

1. nu a trecut un an dela turburare sau depozedare;

2. reclamantul dovedește ca, înainte de această dată, el a posedat cel puțin un an;

3. posesiunea lui întrunește condițiunile cerute de art. 1846 și 1847 din codul civil.

În cazul când depozitarea sau turburarea s'a făcut prin violență, reclamantul este scutit de a face dovada cerută la punctele 2 și 3 din acest articol.

Cererile posesorii se judeca de urgenta și cu precădere.

Întâmpinarea nu este obligatorie.

Articolul 675

Asemenea cereri se pot face și pentru ocrotirea servituților continue și aparente.

Articolul 676

Cererile posesorii pot fi făcute, și de cel care deține lucrul în interesul sau propriu, în temeiul unui contract încheiat cu posesorul, afară numai dacă turburatorul este cel pentru care el deține.

Capitolul 9

Despărțirea averilor dintre bărbați și femei

Articolul 677

Cererile pentru despărțirea averilor nu se va putea face decât după ce femeia va fi autorizată de președintele tribunalului în acest scop.

Președintele, mai înainte de a da autorizarea, va putea face părții observațiile ce va crede de cuviință.

Articolul 678

Îndată ce cererea pentru despărțirea averilor se va face, grefierul va fi dator a lipi în sala ședințelor un extract de pe cerere. Acel extract va cuprinde:

1. data cererii;
2. numele, prenumele, profesia și locuința soților;
3. cantitatea și arătarea averii dotale după petiție, potrivit foaiei dotale.

Articolul 679

Acest extract se va afișa la usa tribunalului, la primărie și la Camera de comerț și se va publica cu cheltuiala femeii în unul din jurnalele localității sau, dacă acea localitate nu are jurnal, într'unul din ale localității vecine.

Articolul 680

Odată cu cererea de despărțirea averilor, femeia va putea, cu autorizația tribunalului chemat a judeca cererea, să ia orice măsuri conservatoare și asigurătoare, pentru ceea ce i se cuvine în temeiul foaiei de zestre.

Hotărârea asupra cererii de despărțirea averilor nu se va pronunța decât o luna cel puțin după afișarea și publicarea acelei cereri.

Articolul 681

După hotărârea asupra despartirii averilor dintre soți se va scoate un extract, care se va afișa de patru ori, din trei în trei luni, în sala ședințelor tribunalului care a pronunțat-o, la Camera de Comerț, precum și în sala primăriei comunei unde bărbatul își are domiciliul, făcându-se prima afișare pînă în termen de 25 de zile dela data pronunțării hotărârii.

Femeia nu va putea să înceapă executarea hotărârii decât în ziua de cînd s'au îndeplinit formalitățile sus menționate și potrivit art. 1262 cod civil.

Articolul 682

După expirarea termenului de trei luni al ultimei afisari, creditorii bărbatului nu vor mai putea interveni spre a ataca hotărârea asupra despartirii averilor.

Articolul 683

Despărțirea averilor dintre bărbat și femeie poate înceta, și regimul creat prin contractul de căsătorie poate fi iarăși restabilit, prin consimțământul ambilor soți.

Articolul 684

Spre acest sfîrșit, bărbatul și femeia vor da o petiție la tribunalul care a pronunțat separația și vor cere unirea averilor.

Articolul 685

Părțile se vor prezenta în persoana la tribunal, și declararea verbală a voinței lor se va constata în procesul-verbal al ședinței.

Tribunalul va pronunța apoi hotărârea pentru unirea averilor.

Această hotărîre se va publica în extras, potrivit cu art. 679, ca și aceea pentru despărțirea averilor.

Articolul 686

Unirea averilor nu va vătăma întru nimic drepturile dobândite de cei de al treilea în timpul despartirii averilor, potrivit art. 1265, 1266 și 1267 din codicele civil.

Capitolul 10

Despre interdicție

Articolul 687

În petiția care se va da pentru punerea sub interdicție a unei persoane, se va anunța imbecilitatea, sminteala, nebunia sau furia; se vor alătură actele justificative și se vor însemna martorii ce vor fi a se asculta.

Articolul 688

Prezidentul va comunica petiția și toate actele procurorului, care va face cercetările ce va aprea, cerând și parerea consiliului de familie și părerea, medicilor competenți.

Articolul 689

Copie de pe petiție, de pe părerea consiliului de familie și aceea a medicilor, se va încredința, paritului mai înainte de a se proceda la interogatoriul sau.

Articolul 690

Dacă interogatorul și actele propuse nu sînt îndestulătoare, și dacă faptele se pot justifica prin martori, tribunalul va ordona și ascultarea de martori în forma ordinară.

Martorii se vor asculta sau în prezenta paritului, sau, afară din prezenta sa, după împrejurări; în acest din urmă caz, consiliul paritului îl va putea reprezenta.

Articolul 691

Se vor urma toate celelalte rânduieli prescise în codicele civil la capitolul "despre interdicție".

Capitolul 11

Cesiunea bunurilor

Articolul 692

Datornicii care vor fi în poziție de a reclama cesiunea judiciară acordată de art. 1126 al codicelui civil, vor fi ținuți a depune la grefa tribunalului, unde aceasta cerere va fi făcută, bilanțul lor, registrele lor, dacă au, și titlurile lor active.

Articolul 693

Cererea datornicului se va îndrepta la tribunalul domiciliului sau.

Articolul 694

Aceasta cerere va fi comunicată Ministerului Public. Ea nu va suspenda efectul nici unei urmăriri, afară numai dacă judecătorii, chemând și pe părți, vor ordona ca să se suspende aceasta execuție, provizor.

Articolul 695

Datornicul admis la beneficiul de cesiune va fi dator să declare în persoana, chemându-se creditorii în ședința publică a tribunalului, ca voiește a ceda bunurile sale.

Tribunalul va încheia proces-verbal de pe aceasta declarație.

Articolul 696

Hotărîrea care va admite cesiunea bunurilor da putere creditorilor a vinde bunurile mișcătoare sau nemișcătoare ale datornicului și se va proceda la aceasta vânzare în formele prescise pentru moștenitori sub beneficiu de inventar.

Articolul 697

Nu pot fi admiși la beneficiu de cesiune: stelionarii, bancruții frauduloși, persoanele condamnate pentru furt sau înșelăciune (escrocherie); nici contabilii, tutorii, administratorii sau depozitarii.

Capitolul 12

Convențiile matrimoniale

Articolul 698

Un exemplar de pe convențiile matrimoniale sau contractele de căsătorie și foile dotale va fi păstrat în mape, ce se vor ține la grefa fiecărui tribunal de județ.

Articolul 699

Contractul de căsătorie se va iscăli atît de bărbat, cat și de femeie, precum și de părinții lor și de cei ce constituie dota, dacă dota exista.

Articolul 700

Mai înainte de celebrarea căsătoriei ambii soți, împreună cu cei ce au constituit dota, se vor prezenta, în persoana sau prin procuratori speciali, înaintea tribunalului domiciliului bărbatului, cu petiție iscălită de dinsii, spre a cere autentificarea și îndeplinirea cerințelor prevăzute de art. 698.

Articolul 701

Prezidentul va opri originalul contractului și dacă dota consta numai în mișcătoare, el va da ordin grefierului ca, după autentificare, să îndeplinească cerințele prevăzute de art. 698.

Articolul 702

Dacă dota cuprinde nemișcătoare, actul se va transcrie și prin tribunalul locului unde ele sînt așezate.

Articolul 703

După cerere, prezidentul tribunalului va da bărbatului un extract legalizat după contractul sau de căsătorie, care va servi de dovadă pentru așezarea definitivă a convențiilor matrimoniale.

Articolul 704

Se va face mențiune despre depunerea convențiilor matrimoniale și despre data depunerii lor, atît pe exemplarul care se păstrează în mape, cat și pe cel ce se înapoiază părților.

Articolul 705

Luarea înapoi a contractului autentificat, se va face de bărbat în prezenta inzeistratorului, de va fi, care amîndoi vor iscăli în registrul de primire.

Articolul 706

Schimbările ce s'ar face la convențiile matrimoniale mai înainte de celebrarea căsătoriei sînt supuse la aceleași formalități ca și convențiile matrimoniale.

Ele vor trebui a fi trecute în josul contractului de căsătorie, potrivit art. 1230 din codicele civil.

Articolul 707

Cînd dota se restituie, în cazurile prevăzute de art. 1271 din codul civil, restituirea se va menționa pe exemplarul contractului dotal aflat în mapa.

Articolul 708

Judecătoriile sînt competente să autentifice înscrisurile constatînd convențiile matrimoniale, în condițiunile prevăzute prin legea pentru autentificarea actelor.

Cînd constituirea de dota cuprinde bunuri nemișcătoare părțile sînt obligate a depune și o copie după actul dotal. Aceasta copie va fi înaintată de judecător, îndată după autentificarea foaiei dotale, către grefierul tribunalului, unde este așezat nemișcătorul, spre a transcrie aceasta mutație a proprietății în registrul de transcriere.

Judecătorul dela judecătorie și grefierul tribunalului sînt personal răspunzători, fiecare în ceea ce-i privește de neîndeplinirea obligației ce li se impune.

Grefa tribunalului unde s'a făcut transcrierea va răspunde judecătoriei respective în cel mai scurt timp ca s'a făcut transcrierea.

Articolul 709

Bărbatul, al cărui act matrimonial este făcut în străinătate, va fi dator, 3 luni după întoarcerea sa în țara, să depună la tribunalul domiciliului sau un exemplar de pe acest act cerînd îndeplinirea cerințelor prevăzute de art. 698.

Dacă sînt și nemișcătoare, actul se va transcrie în registrul tribunalului situației bunului nemișcător.

Capitolul 13

Transcrierea actelor de strămutarea și urmărirea proprietății și despre inscripția privilegiilor, ipotecilor și amanetelor

Articolul 710

Se va tine la fiecare tribunal de județ un, registru de transcrierea de mutație sau strămutarea, proprietăților, în alt registru de inscripția privilegiilor și ipotecilor un alt registru pentru transcrierea comandamentelor și o mapa în care se va păstra un exemplar al actelor de amanet.

Articolul 711

Se vor transcrie în registrul de transcriere al tribunalului unde este așezat bunul nemișcător:

1. toate actele de înstrăinare a proprietăților mișcătoare sau a drepturilor reale ce se pot ipoteca;
2. toate actele prin care se renunța la aceste drepturi;
3. toate actele prin care se constituie o servitute, un drept de uzufruct, de uz sau de locuință;
4. toate actele prin care se renunța la aceste drepturi;
5. tranzacțiile asupra drepturilor reale;
6. ordonanțele de adjudecare;

7. hotărârile date în materie de expropriere pentru utilitate publică;
8. cesiunile de venituri pe un timp mai mare de doi ani;
9. extract de pe contractele de arenda sau închiriere pe un timp mai lung de trei ani.

La actele arătate în al. 1, 2, 3 și 4, de vor fi autentificate tot la tribunalul situației nemișcătorului, transcrierea se va face numai în extras.

Articolul 712

Pînă la transcriere, drepturile rezultând din actele menționate de articolul de mai sus nu se vor opune celor de al treilea, care au drepturi asupra bunului nemișcător chiar dacă au cunoștința de existența actelor de mai sus.

Se exceptează bine înțelese cazurile de violențe.

Articolul 713

Se vor transcrie în extract în registrul de urmări:

1. comandamentele prealabile;
2. urmăriile de venituri.

Articolul 714

Cererile de transcriere se vor face la grefa tribunalului de partea interesată, chiar pe baza unor titluri sub semnatura privată.

Articolul 715

Înscrierea privilegiilor și ipotecilor se va face în registrul tribunalului unde se afla situat bunul nemișcător, potrivit rînduielilor arătate în codicele civil.

În caz cînd actul a cărui înscriere se cere este autentificat tot la tribunalul situației nemișcătorului, se va înscrie în registru numai ordonanța de înscriere,

Articolul 716

Cînd se va încuviința înscrierea actului de privilegiu sau ipoteca, se va face cercetare în registrul de înscriere, transcriere și urmări, de un judecător, asistat de grefier, spre a se vedea dacă exista diferite alte sarcini sau drepturi asupra aceluși bun.

Vorbire despre aceste cercetări se va face în actul de încuviințarea ipotecii sau privilegiului.

Părțile pot renunța la cercetarea în registre.

Articolul 717

Pe actul original, pe lîngă certificarea datei și numărului de ordine cerut de art. 1782 din codicele civil se va transcrie și ordonanța de înscriere, așa cum s'a trecut în registrul de înscriere.

Articolul 718

Aceleași formalități de înscriere se vor urma cînd pe baza art. 1814 din codicele civil, o ipoteca se va muta de pe un bun pe altul.

Vorbirea despre aceasta mutare se va face pe marginea primei inscripții.

Articolul 719

În mapa prevăzută de art. 711 se va păstra câte un exemplar de pe toate actele prin care se constituie un amanet, potrivit art. 1685 și următoarele din codul civil, după cererea părții interesate.

Articolul 720

Toate exemplarele actelor juridice depuse și strânse în mape se vor lega în fiecare an în volum.

Cartea VII

Dispozițiuni finale

Articolul 721

Dispozițiunile codului de față alcătuiesc procedura de drept comun în materie civilă și comercială; ele se aplică și în materiile prevăzute de alte legi în măsura în care acestea nu cuprind dispozițiuni potrivnice.

Articolul 722

Partea va plăti o singură taxă de procedură, pentru toate actele de procedură ale pricinii, ca: citații, depozitii de martori, expertiza, interogatorii, jurămînt și comunicări de acte de procedură.

Taxa de procedură va fi, la prima instanță, egală cu de două ori impozitul proporțional la care este supusă cererea. Pentru cererile supuse numai la plata taxei de timbru, taxa de procedură va fi de două ori taxa la care este supusă cererea.

În cazul exercitării unei cai de atac, taxele de procedură mai sus arătate se reduc la jumătate.

Taxele de procedură se vor depune odată cu cererea, apelul sau recursul, în modul următor: 10 la suta în numerar la instanțe, drept taxă de urgență, 20 la suta în timbre judiciare, 5 la suta în timbre I.O.V.R., iar restul în coli și timbre fiscale.

În materie necontencioasă nu se datorește taxa de procedura.

Pentru pricinile în curs părțile pot beneficia de dispozițiunile de mai sus dacă plătesc la prima zi de înfățișare, după publicarea prezentei legi, taxa de procedura pentru instanța respectivă.

Articolul 723

Drepturile procedurale trebuiesc exercitate cu buna credință și potrivit scopului în vederea căruia au fost recunoscute de lege.

Partea care folosește aceste drepturi în chip abuziv răspunde pentru pagubele pricinuite,

Articolul 724

Pricinile în curs de judecată la data punerii în aplicare a prezentei legi vor continua să fie judecate de instanțele investite.

De asemeni rămân în competența tribunalelor cererile care au fost făcute înainte de publicarea legii de față, pe temeiul dispozițiilor prevăzute în cuprinsul cărților V și VI din codul de procedura civilă.

În cazul când instanța este desființată, dosarele se vor trimite din oficiu instanței competente potrivit legii de față.

Hotărârile pronunțate înainte de punerea în aplicare a legii de față, rămân supuse căilor de atac și termenelor prevăzute de legea sub care au fost pronunțate.

Articolul 725

Actele de procedura îndeplinite înainte de punerea în aplicare a prezentei legi rămân valabile.

Articolul 726

Dispozițiunile privitoare la perimare intră în vigoare după 6 luni dela punerea în aplicare a prezentei legi.

Articolul 727

Oridecateori legile fac trimitere la dispozițiuni abrogate în temeiul prezentei legi, trimiterea se va socoti făcută la dispozițiunile corespunzătoare din cuprinsul legii de față.

Articolul 728

Înscrierea în registrul stării civile a hotărârii de despărțenie, data înainte de punerea în aplicare a legii de față și care rămâne irevocabilă este supusă dispozițiilor legale în vigoare la data pronunțării ei, dispozițiuni care vor hotărî deopotrivă și efectele despărțeniei, cu privire la drepturile copiilor și soțului condamnat.

Articolul 729

Soțul despărțit nu va putea opune altor persoane încetarea regimului matrimonial când nu s'a făcut mențiune despre hotărârea de despărțenie în registrul stării civile, afară de cazul când aceștia au avut cunoștința despre despărțenie.

Articolul 730

Actele autentificate de judecătorii, care, după legi, sînt supuse formalității transcripției sau înscripției, se vor înainta de urgență de judecătoria tribunalului respectiv, pentru a fi transcrise sau înscrise în registrele tribunalului. După transcriere sau înscriere, tribunalul le va înapoia judecătoriei pentru a le înmăna părților în drept.

Articolul 731

Administrarea tutelor este de competența judecătoriilor.

Articolul 732

Sumele statornicite de judecătorii cu titlul de cauțiuni, onorar de expert sau alte asemenea se pot depune și la percepția respectivă.

Articolul 733

Amenzile pronunțate în temeiul rînduielilor codului de față se vor executa potrivit dispozițiilor codului de procedura fiscală.

Articolul 734

Dispozițiunile [legii nr. 609 din 1 Iulie 1941](#), pentru măsuri excepționale în timpul cat armata se afla în stare de război, rămîn în vigoare.

Articolul 735

[Legea Nr. 389 din 22 Iunie 1943](#), pentru extinderea legislației civile și comerciale a Vechiului Regat în România de peste Carpați rămîn în vigoare.

Recursurile în materie de carte funciară, de măsuri de asigurare și de executare silită asupra nemișcătoarelor sau uzufructului lor sînt de competența Curților.